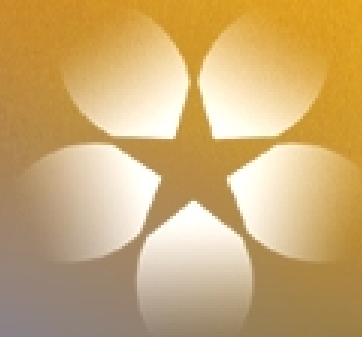

svt

Sveriges Televisions
public service-uppföljning
2001

Summering av verksamheten 2001	5
1. Bakgrund	9
2. Uppläggnig av public service-uppföljningen	10
2.1 Fyra frågeställningar	10
2.2 Ytterligare redovisningsaspekter	11
3. Sveriges Television 1990–2001	12
4. Sveriges Televisions organisation	15
5. Mångfald, bredd och spegling	17
5.1 Sändningstiden i stort	17
5.1.1 Det rikssända utbudet	17
5.1.2 Det regionala utbudet	17
5.1.3 Digitalsändningar	18
5.1.4 Internet	19
5.1.5 Text-TV	19
5.2 Spridningen på olika programtyper	20
5.3 Spegla hela landet	20
5.4 Produktion i hela landet	22
5.5 Internationell spegling	22
5.5.1 Allmänproduktion	22
5.5.2 Nyhetsutbudet	23
5.5.3 EU-rapporteringen	24
5.5.4 Nordvision	25
5.6 En mångfald röster, bilder och idéer	25
5.6.1 Mångfald ur produktionsperspektivet	26
5.6.2 Utbudet fördelat på produktionsstyper	27
5.6.3 Program av europeiskt ursprung	28
5.7 Barn och ungdom	28
5.8 Skildringar av våld	30
5.9 Program för funktionshindrade	32
5.10 Utomståendes bedömningar av Sveriges Television	33
5.11 Kvalitetsvärdering/kvalitetssäkring	35
5.12 Tillgodose publikens intressen i skälig omfattning	36
5.12.1 Programkategorier fördelade på olika sändningstider	37
5.12.2 Program för särskilda målgrupper fördelade på olika sändningstider	37
5.12.3 Versionering	38
5.12.4 Serviceprogram i utbudet	38
5.12.5 Myndighetsinformation	39

6.	Demokrati och yttrandefrihet	41
6.1	Utbudet av nyheter, fakta och samhällsprogram	41
6.1.1	De regionala nyhetsprogrammen	42
6.1.2	Text-TV	43
6.1.3	Internet	43
6.2	Nyhetsförmedling och samhällsbevakning med olika perspektiv	43
6.3	Opartiskhet och saklighet m.m.	45
6.4	Kravet på oberoende och granskning	45
6.5	Jämställdhet	47
7.	Kulturansvar	49
7.1	Utbudet av program med anknytning till kulturansvaret	49
7.1.1	Text-TV	50
7.1.2	Internet	50
7.2	Ett mångsidigt utbud på svenska språket	50
7.3	Spegla kulturlivet i olika delar av landet	51
7.4	Det mångkulturella Sverige	52
7.4.1	Program med särskild inriktning på mångkulturellt perspektiv	52
7.4.2	Etniska minoriteters ställning i programutbudet	53
7.5	Samarbete med kultur- och musikinstitutioner samt filmbranschen	54
7.5.1	Samarbete med kultur- och musikinstitutioner	54
7.5.2	Samarbete med filmbranschen	55
7.6	Folkbildning	55
8.	Förströelse och underhållning	57
8.1	Utbudet av program med syfte att förströ och underhålla	57
8.1.1	Text-TV	58
8.1.2	Internet	59
8.2	Sport med bredd och mångfald	59
8.3	Formatproduktion	59
9.	Publiken	61
9.1	Sveriges Televisions ställning hos publiken	61
9.1.1	Utbud och konsumtion för Sveriges Televisions båda analoga kanaler	62
9.1.2	Utbud och konsumtion i ett vidare perspektiv	62
9.1.3	Räckvidd	63
9.1.4	Tittartid	63
9.1.5	Tittandet på kvällstid	64
9.1.6	Publikens val inom olika programområden	65
9.2	Publikens värdering av Sveriges Television	67
9.3	Text-TV-utnyttjandet	68
9.4	Internet	69
9.5	Publikkontakt	70
9.6	Teknisk kvalitet och tillgänglighet	71
9.6.1	Kvalitet i sändningarna	71
9.6.2	Kvalitet i mottagningsförhållandena	72

10. Ekonomi	73
10.1 Sveriges Televisions ekonomi	73
10.1.1 Verksamhetens intäkter	74
10.1.2 Verksamhetens kostnader	74
10.2 Prestationer och resursinsatser i programverksamheten	76
10.2.1 Prestationer	76
10.2.2 Resursinsatser	76
10.3 Produktivitet	77
10.3.1 Produktivitet fördelad på produktionstyper	77
10.3.2 Produktivitet fördelad på programkategorier	78
10.4 Programproduktion för funktionshindrade	78
10.5 Programproduktion på minoritetsspråk	78
11. Digital-TV	81
12. Planer	83
12.1 Tablåförändringar under 2001 och uppföljning under 2002	83
12.2 Programåret 2002	83
12.2.1 Väsentliga satsningar inom de olika programområdena	84
12.3 Digitala kanaler	85
12.4 SVT Webb	85
13 Sammanfattning	87
14 Källor, definitioner och begrepp	93
14.1 Källor	93
14.1.1 Externa källor	93
14.1.2 Interna källor	93
14.2 Definitioner och begrepp	94
Bilaga 1 Tabeller med tabellförteckning	
Bilaga 2 Programtitlar	
Bilaga 3 Produktionen utanför Stockholm	
Bilaga 4 Programscheman	
Bilaga 5 Revisorernas granskningsintyg	

Summering av verksamheten 2001 samt tillståndsperioden 1997-2001

2001 var det sista året i föregående tillståndsperiod för Sveriges Television. Perioden omfattade 1997-2001. Regeringen har ålagt Sveriges Television att årligen redovisa hur uppdraget fullföljts i en s.k. public service-uppföljning. Inför tillståndsperioden utarbetade företaget en modell för uppföljningen. Enligt regeringens anvisningar ska riktlinjer i sändningstillstånd och årliga anslagsvillkor utgöra grund för uppföljningen. I den använda modellen har riktlinjerna grupperats på annat sätt än i grund-dokumentet i syfte att ge en enligt företaget tydligare bild av public service-uppdraget. Beskrivningen tar sikte på programutbudet som helhet, på utbudet inom tre centrala områden – demokrati och yttrandefrihet, kulturansvar, förströelse och underhållning -, publikens förhållande till Sveriges Television samt slutligen resurs-användningen.

Riktlinjerna innebar på flera punkter att verksamheten under tillståndsperioden skulle utvecklas i viss riktning. Som referensår för förändringar satte regeringen 1996. I det följande summeras de enligt Sveriges Television väsentligaste förändringarna i verksamheten mellan 2000 och 2001 samt mellan 1996 och 2001 utgående från de av regeringen fastställda riktlinjerna. Summeringen följer inte strikt den disposition som tillämpats för uppföljningen under perioden och är inte heller heltäckande. En redovisning av företagets verksamhet under 2001 lämnas också i årsredovisningen.

Generella förändringar under 2001

Tablåerna för SVT1 och SVT2 förändrades fr.o.m. januari i syfte att ge kanalerna nya profiler. Förändringarna innebar bl. a. att nyhetsprogrammen Rapport och Aktuellt bytte kanaler, att en "nyhetstimme" inkluderande regionala nyheter skapades i SVT2 och att programsättningen i SVT1 inte har någon fast nyhetstid efter 20.00. SVT1 fick en bredare inriktning och SVT2 en med ett mer omfattande nyhetsutbud och faktaprogram. En grafik introducerades successivt.

SVT1 är huvudkanal dagtid med sändningsstart 06.00. Eftermiddagssändningarna utgörs huvudsakligen av servicerepriser av svensk produktion samt matinéfilmer. Tiden mellan 18.00-20.00 erbjuder i de båda kanalerna program som vänder sig till barn och ungdomar samt till medelålders och äldre. Mellan 20.00 (19.30 i SVT1) och 23.00 sänds program som vänder sig alla ålders- och målgrupper och under denna s.k. bästa sändningstid koncentreras förstasändningarna av program (ca 60 procent av förstasändningarna). Utbudet efter 23.00 består i hög grad av servicerepriser. Under veckosluten sänds servicerepriser från förmiddagar till sen eftermiddag. Nyheter sänds under vardagar vid olika tillfällen i SVT1 och SVT2 från 06.00 till efter midnatt.

Nya programtitlar tillkom under 2001 inom olika programområden. De regionala nyhetssändningarna utökades med två nya; Värmlandsnytt och Västerbottensnytt. Kulturnyheter startade med sändningar vardagar. Under hösten startade sändningar av nyheter på samiska.

Programuppdragen till de olika programenheterna innebar förskjutningar i produktionen i Stockholm respektive utanför Stockholm samt mellan enheterna utanför Stockholm.

Utvecklingsarbete avseende utbudet på Internet (www.svt.se) startade. I de digitala sändningarna minskade utgivningen i de fem regionala kanalerna för att upphöra vid årsskiftet.

Publik

Sveriges Televisions ställning hos publiken kan uttryckas i räckvidden - hur stor andel av publiken som en genomsnittlig dag tittat på något - samt tittartidsandelen - hur stor del av den samlade tiden för TV-tittande som lagts på SVT1 och SVT2. Räckvidden återspeglar bredden i utbudet och hur angeläget utbudet uppfattas vara.

Den samlade räckvidden för SVT1 och SVT2 har under perioden 1996-2001 legat på ca 80 procent. Sveriges Televisions utbud är inriktat på att ge publiken bästa service under kvällstid, 18.00-23.00. Under denna tid hade de båda kanalerna under 2001 en samlad tittartidsandel om 49 procent, en minskning sedan 1996 med fem procentenheter. Minskningen hänför sig i hög grad till ett minskat tittande hos den yngre publiken. Sett i ett internationellt perspektiv har Sveriges Television fortfarande en mycket stark ställning hos publiken. Särskilt stark är ställningen inom nyhets-området.

Utbudet

Den samlade sändningstiden i SVT1 och SVT2 ökade något mellan 2000 och 2001 och uppgick 2001 till 9 083 timmar. Sedan 1996 har sändningstiden ökat med 838 timmar, till övervägande del genom en ökning av sändningen av reprisar, såväl återutsändning av äldre program som ökning av servicerepriser. De regionala sändningarna (i princip nyheter) har ökat kraftigt under perioden.

Nyheter, fakta och samhällsprogram utgjorde 2001 47 procent av utbudet. Under perioden 1996-2001 har andelen ökat. Nöje och sport har under samma period minskat.

78 procent av utbudet i förstasändningarna var 2001 av svenskt ursprung, en ökning från 1996 med en procentenhet.

Granskningsnämnden för radio och TV låter sedan några år tillbaka medieforskare (senast Institutionen för journalistik och media vid Göteborgs universitet, JMG) göra undersökningar av utbudet i de svenska TV-kanalerna. Undersökningarna har visat att Sveriges Television har ett utbud med betydligt större bredd och mångsidighet än övriga kanaler. I studien avseende 2000 konstaterades att utveckling mot ett divergerande svenskt TV-system kan skönjas där Sveriges Television går mot mer nyheter och fakta och mindre underhållning medan TV4 går i motsatt riktning.

Program för barn och ungdom

Utbudet för barn och ungdom utgjorde 2001 tio procent av utbudet och jämfört med 1996 har volymen ökat med 24 procent med tyngdpunkt i utbudet riktat till små barn.

Insatser för funktionshindrade

Sveriges Televisions insatser för funktionshindrade är inriktade på hörselskadade och döva. Programtextningen har ökat mellan 1996 och 2001 med en topp 1999. Sändningarna på teckenspråk har ökat. 2000 tog Sveriges Television över verksamheten i tidigare Dövas TV inom Sveriges Dövas Riksförbund. Den ekonomiska insatsen har ökat med 20 procent mellan 1996 och 2001.

Insatser för språkliga minoriteter

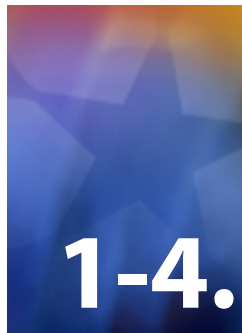
Sveriges Television sänder program på finska, tornedalsfinska och samiska.

Kulturansvar

Program inom det område Sveriges Television rubricerar som kulturansvar har ökat sin andel från 20 till 34 procent av utbudet under perioden 1996-2001. Samarbetet med kulturinstitutioner har varit i stort sett oförändrat under perioden med en topp 2000. Företaget är part i 2000 års Filmavtal och har mer än fördubblat sitt bidrag till Svenska Filminstitutet. Det ökade bidraget har dock lett till att samarbetet med filmbranschen i konkreta filmprojekt tvingats minska.

Allmänproduktion utanför Stockholm

Allmänproduktionen utanför Stockholm var 2001 55 procent av den totala produktionen vilket motsvarar det uppsatta kravet. Andelen har dock minskat något sedan 1996. Minskningen förklaras av förändringar i programuppgifterna med en ökad andel kostsam produktion som lagts utanför Stockholm.

1. Bakgrund

Från och med 1998 redovisar Sveriges Television årligen hur public service-uppdraget uppfyllts. Uppföljningen skall ske under hela tillståndsperioden 1997–2001. Konkreta uppföljningsbara resultatmått tas fram av företaget. Uppföljningen skall utgå från det av regeringen utfärdade sändningstillståndet samt de årliga anslagsvillkoren och visa hur verksamheten har utvecklats med avseende på volym, kostnader och intäkter. Vidare skall redovisas hur publiken upplever programmen enligt genomförda kvalitetsundersökningar. Syftet med uppföljningen är att få ett mer omfattande, strukturerat underlag för den offentliga debatten om public service-televisionen.

Public service-uppföljningen lämnas till Granskningsnämnden för radio och TV. Nämnden värderar hur väl uppföljningen tillgodoser informationsbehovet samt behovet av underlag för en värdering av hur public service-uppdraget fullföljs.

Public service-uppföljningen för 2001 utgår från de riktlinjer och krav som formulerats i radio- och TV-lagen, i sändningstillståndet för 1997-2001, i anslagsvillkoren avseende 2001 samt i företagets styrdokument.

Public service-uppföljningen har utvecklats av Sveriges Television i samråd med Sveriges Radio och Sveriges Utbildningsradio. Företagets revisorer har, liksom föregående år, granskat uppföljningen. Granskningen har i första hand tagit sikte på hur material för uppföljningen samlats in. Syftet är att kunna verifiera validiteten i lämnade sifferuppgifter. Resultatet av revisorernas granskning bifogas uppföljningen i bilaga 5.

I enlighet med riksdagens beslut med anledning av regeringens förslag om riktlinjer för radio och TV i allmänhetens tjänst 2002-2005 kommer Sveriges Television även fortsatt att lämna en public service-uppföljning. Förändringar av den mall som tillämpats för perioden 1997-2001 kommer att ske.

2. Uppläggning av public service-uppföljningen

Sveriges Television har valt att använda samma modell för public service-uppföljningarna under hela tillståndspanoroden 1997-2001. Härigenom kan kvantitativa uppgifter redovisas över tiden. Modellen har en annan disposition än sändningstillståndets och anslagsvillkorens redogörelse för riktlinjer och krav. Modellen har syftat till att tydliggöra vad public service-rollen innebär. Tillståndets och anslagsvillkorens krav och riktlinjer har förts in i den modell Sveriges Television tillämpat.

Uppföljningen tar sikte på förändringar i Sveriges Televisions verksamhet över tiden. På en punkt sker indirekt en jämförelse med andra TV-företag och andra medier, nämligen vad gäller Sveriges Televisions ställning hos publiken samt Sveriges Televisions Internettjänsters ställning i det samlade utbudet på nätet.

2.1 Fyra frågeställningar

Modellen har syftat till att ge svar på fyra frågeställningar:

Hur ser utbudet som helhet ut vad gäller mångfald i termer av programkategorier, sammansättning över dygnet och veckan, inriktning och utformning med hänsyn till olika gruppers behov m.m.?

Hur tillgodoses olika intentioner med programverksamheten utgående från publikens intressen och behov?

Hur utnyttjar publiken det samlade utbudet och hur värderar den olika delar av det?

Hur använder Sveriges Television tillgängliga ekonomiska resurser?

Fokusområden

Den första frågeställningen belyses i kapitel 5 Mångfald, bredd och spegling och där beskrivs vad Sveriges Television totalt erbjuder publiken.

Den andra frågeställningen – hur tillgodoses intentionerna med verksamheten – belyses i kapitlen 6, 7 och 8 genom en beskrivning av tre olika aspekter på utbudet.

- Programutbudet skall ge medborgarna ökade möjligheter att delta i samhällets demokratiska processer och att hålla sig väl informerade.
- Medborgarna skall kunna ta del av olika kulturyttringar, såväl från kulturlivet i vid mening som sådana yttringar som är specifika för televisionen som kulturbärare.
- Publiken skall på olika sätt kunna förströ eller underhålla sig.

De tre intentionerna utgör ett sätt att söka belysa vilka behov som publiken kan tillfredsställa eller vilken "nytta" den har av Sveriges Television.

Den tredje frågeställningen – hur publiken utnyttjar utbudet och hur den förhåller sig till det – redovisas i kapitel 9 Publiken. Där beskrivs hur det samlade utbudet utnyttjas och relationen mellan olika programområdens andel av utbudet respektive "konsumtionen", dvs. tittandet. Sveriges Televisions ställning hos publiken i termer av andel av tittartiden och räckvidd för programmen redovisas. Exempel ges på publikens kvalitativa värdering av utbudet.

Den fjärde frågeställningen – hur företaget utnyttjar tillgängliga ekonomiska resurser – belyses i kapitel 10 Ekonomi. Resursanvändningen i företaget beskrivs med fördelning på verksamhetsområden och produktionsstyper. Vidare redovisas resursinsatser i olika programkategorier och produktionsformer samt schabloniserade produktivitetsförändringar.

2.2 Ytterligare redovisningsaspekter

Sveriges Television inledde under våren 1999 digitala sändningar av SVT1, SVT2, den nya rikstäckande kanalen SVT24 och av fem regionala kanaler. Den löpande redovisningen i föreliggande uppföljning avser primärt utbudet i SVT1 och SVT2.

Beskrivningen av Sveriges Televisions program för språkliga minoriteter, funktionshindrade samt barn och unga återfinns förutom under särskilda rubriker i kapitel 5 och 7 även i den löpande redovisningen under andra rubriker.

Sveriges Televisions användning av s.k. kvalitetsmedel redovisas i företagets budgetunderlag för 2003.

Numeriska uppgifter redovisas som indikatorer på hur verksamheten genomförts i syfte att följa riktlinjer och för att nå konkreta mål. Flertalet av dessa uppgifter har tagits fram ur den interna produktionsredovisningen, utbudsstatistiken samt den produktionsrelaterade ekonomiska redovisningen.

Vad gäller beskrivningen av publikens utnyttjande av utbudet har uppgifter använts från de publikmätningar som kontinuerligt görs av företaget Mediamätning i Skandinavien AB (MMS). Uppgifterna kompletteras med resultaten av olika kvalitativa mätningar som görs i syfte att få en bild av publikens värdering av olika TV-kanaler, TV-program och programområden.

De uppgifter som lämnas om utbudets sammansättning bygger på Sveriges Televisions egen programstatistik och de avgränsningar och definitioner som där tillämpas. Barn, ungdom och minoriteter betecknas som målgrupper som redovisas under respektive programområde. I bilaga 2 finns en programtitelkatalog uppdelad enligt de traditionellt använda programkategorierna.

Enligt de av regeringen utfärdade anvisningarna skall jämförelser göras med förhållandena 1996 på ett antal punkter. De statistiska uppgifterna innehåller därför uppgifter om dels förändringarna mellan 2000 och 2001, dels situationen 2001 i förhållande till 1996.

3. Sveriges Television 1990-2001

Under 1990-talet genomgick det svenska TV-landskapet stora förändringar. Sedan slutet av 1980-talet har nya programkanaler, distribuerade via satellit och kabelnät, etablerats och vuxit sig starka och Sverige har fått en tredje analogt marksänd kanal, TV4. Det innebär att fr.o.m. 1993 har så gott som alla svenskar kunnat välja mellan Sveriges Televisions kanaler och ett eller flera andra TV-företags kanaler. Under 1999 togs ett nytt markbundet digitalt sändarnät i bruk, som vid utgången av 2001 täcker ca 90 procent av hushållen. Digital utsändning sker i dag också via satellit och kabel. I slutet av 2001 beräknades 12 procent, eller drygt 500 000 hushåll, ha tillgång till utrustning för digital TV-mottagning från något av de olika distributionsätten.

Digitaliseringen har emellertid hittills betytt relativt litet för att utöka det antal personer i befolkningen som har tillgång till fler än tre svenska markkanaler. Istället sker en utväxling av tidigare analoga mångkanalssystem till förmån för de nya digitala. Fortfarande har mer än 30 procent av befolkningen tillgång endast till tre marksända kanaler.

[\(länk till tabell 3 a\)](#)

Den tid befolkningen ägnar TV-mediet har förändrats en del under 1990-talet. Den sammanlagda ökningen uppgår under perioden till ca 45 minuter. Skälet är naturligtvis det ökade utbudet av kanaler, men även att program nu sänds under hela dygnet. Den största ökningen inträffade mellan 1992 och 1993 då TV4 startade marksändningar.

Även om den tid som befolkningen tittar på TV har ökat under 1990-talet, har TV tittandet som aktivitet inte ökat. Under hela perioden har ca 75 procent av befolkningen tittat på TV en genomsnittlig dag.

[\(länk till tabell 3 b c\)](#)

Under perioden har den *andel av TV-tittarna* som ser på Sveriges Television minskat något. 79 procent av TV-tittarna såg under 2001 någon gång under dygnet på Sveriges Television. I början av 1990-talet var denna andel 95 procent.

Andelen av befolkningen som dagligen ser något på Sveriges Television ligger sedan mitten av 1990-talet tämligen stabilt på ca 60 procent.

Den *tid* befolkningen ägnar Sveriges Television har under 1990-talet minskat något i minuter räknat, men andelen av den samlade tiden har påverkats mer. Det beror på att den totala tid som läggs på TV har ökat. Den nya tid som tillförts TV-tittandet har huvudsakligen lagts på de nya programkällorna. Minskningen av TV-tittandet på Sveriges Television närmar sig 30 minuter per dag.

Sveriges Television har utökat sin sändningstid successivt under hela 1990-talet. År 1990 inleddes sändningarna under vardagar i regel klockan 16.00. Sedan dess har bl.a. morgonsändningar introducerats, 1993 utvidgades reprimtiderna till eftermiddagstid och 1997 startade lunchnyheter. Under våren 1999 sändes tillfälligt analoga vidaresändningar på dagtid av den digitala kanalen SVT24. Under 2001 har SVT24 vidaresänts nattetid under en stor del av året, samt dessutom vid särskilt nyhetsintensiva tillfällen. Under en period hösten 1999 – våren 2001 tog SVT24-redaktionen successivt över ansvaret för ett antal analoga dag- och kvällssändningar av nyheter från Rapport. Under hösten 2001 har emellertid dessa sändningar åter lagts på Rapport.

År 2001 kunde TV-publiken välja bland drygt 2 700 fler timmar riks- eller regionalt distribuerad TV från Sveriges Television än 10 år tidigare. Ökningen beskriver förändringen för en tittare i respektive sändningsområde för regionala nyhetsprogram, dvs. det uttalade tittarperspektivet. För Sveriges Television som producerande företag är förändringen avsevärt mycket större då regionala sändningar under 2001 utökats till sammanlagt elva områden. För att få produktionsperspektivet innebär det att det regionala utbudet ur ett tittarperspektiv måste ökas med en faktor elva.

[\(länk till tabell 3 d\)](#)

En stor del av den ökning av sändningstiden som skett under de senaste tio åren förklaras med att Sveriges Television ökat repriseringen.

[\(länk till tabell 3 e\)](#)

Förstasändningarna av riksprogram har ökat med 645 timmar sedan 1992 och med knappt 80 timmar i regional sändningstid ur tittarperspektiv. Repriserna i rikssändning har ökat med 1 770 timmar under samma period.

Totalt har produktionen ökat med 86 procent sedan 1992. Totalt 46 procentenheter av produktionsökningen utgörs av en utökning av de regionala sändningarna. Eftersom regionala program numera sänds parallellt över elva sändningsområden i landet, innebär det en samlad volymökning av produktionen på 1 542 timmar om även vidare-sändning av vissa program från de digitala regionala kanalerna räknas med. Att den regionala produktionen ökat innebär att distriktens andel av den samlade producerade tiden har ökat.

[\(länk till tabell 3 f\)](#)

Produktionen i form av egenproduktion, produktionsutläggningar och samproduktioner har ökat med närmare 1 290 timmar. Antalet förvärvade timmar (huvudsakligen utländska program) i förstasändning har minskat med drygt 640 sedan 1992.

[\(länk till tabell 3 g\)](#)

Repriseringar av svenska program har ökat mer än produktionen. Syftet är att ge publiken en förbättrad service. År 1992 sändes ca 1 800 timmar repris på årsbasis. År 2000 hade den volymen ökat till närmare 3 600 timmar.

[\(länk till tabell 3 h\)](#)

Med införandet av morgon- och lunchsändningar har produktionen av nyheter i Sveriges Television ökat kraftigt. År 1992 innebar produktionsnivån att tittarna erbjöds drygt 900 timmar nyheter inklusive de regionala sändningarna. År 2001 hade nyhetsutbudet ökat till närmare 2 500 timmar.

[\(länk till tabell 3 i\)](#)

Den minskning av produktionen av riksenheter som kan urskiljas mellan 1991 och 1992 har bl.a. sin förklaring i att programmet *Magasinet*, som tidigare sändes två gånger i veckan, omdefinierades från kategorin Nyheter till kategorin Fakta. Dessutom räknades tidigare viss tid med text-TV i bild (Börsen i dag) in i nyhetsutbudet. Ökningen under 1996 hänger samman med införandet av morgonnyheterna och 1997 med införandet av lunchnyheterna. Lunchnyheterna nådde först 1998 sin fulla nivå på årsbasis. Minskningen av nyhetsutbudet mellan 1999 och 2000 förklaras av att SVT24 under våren 1999 sände analogt i SVT1 och SVT2 på dagtid i stor omfattning. Ökningen till 2001 förklaras av omfattande nattsändningar av SVT24 under en stor del av året.

Produktionen av regionala nyhetsprogram har från 1992 till 2001 ökat från drygt 500 timmar totalt till närmare 1 500 timmar. Ökningen, som började 1993, beror på att de

numera elva regionala nyhetsprogrammen har fått utökad sändningstid. Under 1993 tillkom en sändning klockan 17.05, 1995 infördes en sen kvällssändning och 1996 infördes tre korta morgonsändningar. År 1997 introducerades två korta sändningar på söndagarna. Ökningen under 1994 bestod i huvudsak av regionala sändningar inför valet. År 2001 skedde en minskning till följd av att morgonsändningarna inte längre sänds i SVT2. Effekten av denna förändring är 29 timmar för tittaren. I gengäld har två nya sändningsområden införts i Västerbotten och Värmland. Det betyder att drygt 260 timmar regionala morgonsändningar har växlats mot 290 timmar nyheter för två tillkommande sändningsområden.

Sveriges Televisions utbud har i allt större utsträckning baserats på svensk produktion som ersatt främmande förvärv. År 1992 var förhållandet producerat/förvärvat 57 procent respektive 43 procent av det förstasända utbudet. År 2001 utgör motsvarande program-typer 73 procent respektive 27 procent av utbudet. En följd av dessa förändringar är alltså att utbudet blivit mindre präglad av utländska program.

TV-avgifterna, som utgör den ekonomiska grunden för public service-verksamheten, har med 3 378 000 betalande ökat något jämfört med 1992. Jämfört med år 2000 har 18 000 nya TV-avgifter betalats. TV-avgiften har under samma period ökat med 15 procent till 1 668 kr år 2001.

[\(länk till tabell 3 j k\).](#)

4. Sveriges Televisions organisation

Sveriges Televisions nuvarande organisation fastställdes genom styrelsebeslut den 21 februari 2000. Efter beslutet i styrelsen utövas från och med den 1 januari 2000 den verkställande ledningen i företaget av en Verkställande Direktör (VD) och en Programdirektör (PD).

Den 6 april 2001 beslutade styrelsen att de nuvarande VD- och PD-befattningarna skall verka inom ramen för en gemensam funktion, Verkställande ledningen (VL). Vidare beslutades att VD utser ansvarig utgivare på förslag av PD.

VD och PD beslutar gemensamt inom ramen för VL i frågor av strategisk innebörd avseende styrning av företagets verksamhet, i första hand i de frågor som skall behandlas i styrelsen. Arbetsordning för den verkställande ledningen (VL) fastställdes av styrelsen den 21 januari 2002.

Verksamheten i företaget bedrivs genom uppdragsstyrning i en decentraliserad organisation med enheter och produktionsorter som operativ bas. Verksamheten stöds via centrala stabsavdelningar. Enheter och stabsavdelningar har resultatansvar.

Programenheter

Sveriges Televisions operativa programverksamhet bedrivs inom följande enheter:

SVT Syd består av f.d. Malmö- och Växjödistriktet. SVT Väst består av f.d. Göteborgsdistriktet. SVT Mellansverige består av f.d. Norrköpings-, Örebro-, Karlstads- och Faludistriktet samt av f.d. Dövas TV i Leksand. SVT Nyheter & Fakta består av programverksamheten i Stockholm för Nyheter och aktualiteter, Samhälle och Sport, Evenemang, Kultur och musik, Journalistisk dokumentär samt Mosaikredaktionen. SVT Fiktion består av programverksamheten i Stockholm för Drama, Underhållning, Barn och ungdom samt Konstnärlig dokumentär. SVT Nord består av f.d. Sundsvalls-, Umeå- och Luleådistriktet.

Driftsenheter

SVT Planering & Sändning utarbetar en företagsgemensam utbudsplanering och tablåläggning. Enheten ansvarar för promotion och utsändning av de befintliga programkanalerna inom Sveriges Television. Inom enheten organiseras arbetet med programinköp. SVT Produktion & IT har den övergripande uppgiften att svara för resursteknisk planering och samordning inom SVT Nyheter & Fakta och SVT Fiktion.

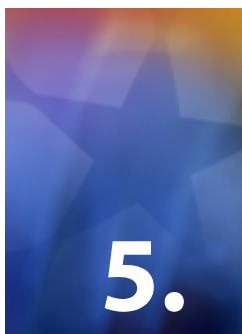
Struktur

Programuppdragen för respektive enhet bestäms i årliga uppdrag enligt en löpande flerårsplan. Dessa uppdrag utgör grunden för respektive enhets budgettilldelning.

Arbetet i enheterna leds av de enhetschefer som utses av VD. Därutöver finns funktionen som programchef. Enhetscheferna är direkt underställda VD, ingår i Företagsledningen och har det samlade resultat- och verksamhetsansvaret för enheten. I enheterna sker en gemensam ekonomi-, personal-, program-, produktions- och investeringsplanering för alla produktionsorter inom respektive enhet. Platschef på produktionsort utses av enhetschef och rapporterar till denne.

Staber

Stabsorganen svarar för arbete med direktiv och riktlinjer samt ansvarar för uppföljning, kompetens- och kvalitetsutveckling. Arbetet leds av chefer som är underställda VL.

5. Mångfald, bredd och spegling

Public service innebär enkelt uttryckt en television i allmänhetens tjänst, där några centrala moment är att:

- *public service-televisionen har publiken som uppdragsgivare – uppgiften är att erbjuda bra program till alla, både till stora majoriteter och till små minoriteter.*
- *public service-televisionen skall vara tillgänglig i hela landet.*
- *public service-televisionen skall bedriva programverksamheten självständigt och oberoende av politiska och kommersiella intressen.*

5.1 Sändningstiden i stort

5.1.1 Det rikssända utbudet

Sveriges Television har tablålagda sändningar under större delen av dygnet. Under 2001 startades sändningarna på vardagar klockan 06.00 med SVT Morgon och slutade kring klockan 02.00 med nyheter från SVT24 i två timmar efter ordinarie programs slut. Under veckosluten började sändningarna klockan 08.00 och pågick i någon timme efter midnatt. Sändningstiden för det rikssända utbudet omfattade 2001 totalt 9 083 timmar, vilket är en ökning med 96 timmar jämfört med året innan och en ökning med 838 timmar sedan 1996. En förklaring till den ökade sändningstiden är att repriser har ökat. Sedan 1996 har antalet sända pristimmar ökat med 646 till 3 584 timmar, medan förstasändningar under samma period har ökat med 192 timmar.

[\(länk till tabell 5.1.1 a\).](#)

Ökningen av pristiden förklaras främst med en ökad återutsändning av äldre program, som Sveriges Television har i sitt programarkiv. Däremot minskade servicerepriseringen av förstasända program något. Jämfört med 1996 har dock sådana servicerepriser ökat med 477 timmar eller med 28 procent.

[\(länk till tabell 5.1.1 b\)](#)

5.1.2 Det regionala utbudet

De regionala sändningarna består nästan helt av regionala nyhetsprogram. Dessa har utökats kraftigt under 1990-talet och sänds fr.o.m. tablåomläggningen 2001 på vardagar måndag-fredag klockan 17.55 (5 min), 19.10 (20 min) och 21.40 (10 min)

samt på söndagar klockan 17.55 (5 min) och 21.15 (5 min). Samtidigt upphörde tre morgonsändningar om tre minuter vardera, vilket förklarar att regionalnyheternas sändningstid minskat med drygt 10 procent.

Ur publikens perspektiv – utbudet i ett område – erbjöds ca 145 timmar regionala nyhetssändningar under 2001. Eftersom regionala nyhetssändningar produceras av 11 regionala nyhetsredaktioner och fr.o.m. 2001 sänds över lika många olika områden är den producerade tiden mångdubbelt större, eller 1 472 timmar. Till detta kan läggas 584 timmar ytterligare regional sändningstid från försök i vissa regioner med digitala regionala marksändningar.

[\(länk till tabell 6.1.1\)](#)

Den skillnad som föreligger mellan producerat regionalt utbud och den mängd programtid det motsvarar för den enskilda potentiella TV-tittaren redovisas fortsättningsvis separat i tabellerna.

5.1.3 Digitala sändningar

SVT24 är sedan starten 15:e mars 1999, den första och enda TV-kanal som sänder nyheter och nyhetsinriktat material på svenska dygnet runt på vardagar. I SVT24:s uppdrag ingår också att leda Sveriges Televisions text-TV-redaktion inklusive nyhetswebbredaktionen. SVT24 har under året haft ett brett ansvar för att utveckla den särskilda kompetens som krävs för att trovärdigt, oberoende och snabbt kunna följa och rapportera om nyhetsutvecklingen dygnet runt i television, i text-TV och via Internet. Under året har SVT24 bland annat utvecklat en särskild metod för att i direktsändning simultantolka tal på textremsa. Genom att fördröja utsändningen 8 sekunder hinner en särskild direkttextare skriva in simultantolkens översättning så att den kan läsas av tittaren parallellt med talet. Med den metoden kunde tv-publiken följa de direktsända talen av både FN:s generalsekreterare Kofi Annan och USA:s president George W. Bush när de besökte Sverige. I TV-sändningarna har SVT24 haft i uppdrag att kontinuerligt redovisa nyhetsutvecklingen och svara för sammanfattningar och kommentarer via t.ex. studiosamtal och intervjuer.

Stora nyhetshändelser under året som kravallerna i samband med EU-toppmötet i Göteborg, terrorattentaten i USA den 11 september, och olyckan med SAS-planet i Milano har också vidaresänts analogt i SVT1 och SVT2. Andra extrasändningar som riksdagsdebatter och större presskonferenser har också sänts både digitalt och analogt.

Under helger sändes nyheter från SVT Text i SVT24.

Totalt under år 2001 sände SVT24 drygt 8 700 timmar (dygnet runt alla veckans dagar) i de digitala distributionsnäten. Av den tiden utgör knappt 900 timmar nyhetssändningar från Rapport, Aktuellt eller distriktens nyhetsredaktioner och totalt cirka 3 300 helg- och dagtimmar under sommaren då text-TV in vision har sänts. Sammanlagt bestod cirka 4 000 timmar av SVT24:s sändningstid av egna sändningar med eget material.

SVT Europa, den TV-kanal som i digital form erbjuder TV-tittare runt om i Europa huvudsakligen svenskproducerade program via satellit, har vidaresänt SVT24 framförallt nattetid.

De regionala digitala sändningarna i fem försöksområden SVT Syd, SVT Väst, SVT Östnytt, SVT Mitt och SVT Mälarkanalens minskade sitt utbud av program under hösten och verksamheten upphörde vid årsskiftet 2001/2002.

5.1.4 Internet

Under 2001 startade Sveriges Television en stor satsning på webben. En företagsgemensam avdelning för webbverksamheten skapades och bemannades. Sveriges Televisions webbplats är ett komplement till TV-sändningar, där programtablåer och information om programmen erbjuds. Programinnehållet kan också helt eller delvis göras tillgängligt.

Internet är en kommunikationskanal, som ger tittarna direktkontakt med Sveriges Television, och ett sätt för företaget att få nyhetstips, debattinlägg, programförslag och reaktioner från publiken till sända program. Målen med Sveriges Televisions Internetverksamhet är att:

- skapa ett angeläget, lustfyllt, pålitligt och utvecklande utbud på nätet. Målet är att webbplatserna skall ge mervärde och möjlighet till interaktivitet
- stimulera och intressera till fördjupade kunskaper i allt från matlagning och språkbruk till utrikespolitik och populärmusik
- ge bra fyllig och färsk programinformation som lockar till val av program ur Sveriges Televisions programutbud
- informera om utbudet i sin helhet - dagens, veckans och säsongens program
- öka programmets tillgänglighet genom att programinnehållet kan tilläggas i resumé-form eller som videoklipp dygnet runt
- skapa kommunikationsvägar mellan tittarna och Sveriges Television.

Under 2001 har www.svt.se haft 121 aktiva webbplatser, varav 55 var nya för året. De flesta webbplatserna är kopplade till barn- och ungdomsprogram, samhällsprogram och nyheter. Webbplatser finns också för fakta, nöje, fritid, kultur och musik.

Programredaktionerna producerar merparten av webbplatserna integrerat med TV-programverksamheten. Redaktionerna ansvarar i stor utsträckning även för underhåll och uppdatering. Den centrala redaktionen håller samman den totala utgivningen och ansvarar för navigering, utveckling och övergripande planering och satsningar.

Under 2001 har användandet av rörligt material på webben ökat. Allt fler program, reportage och allt mer webbunikt material blir tillgängligt för tittarna/besökarna 24 timmar om dygnet. Diskussionsfora och chattar finns för program som Agenda, Uppdrag granskning, Robinsson, Melodifestivalen, TV-sporten, Voxpop, Grynets show och Mitt i naturen.

5.1.5 Text-TV

SVT Text har en självständig nyhetsbevakning vid sidan av de andra nyhetsprogrammen. Tonvikten ligger på ständigt uppdaterade in- och utrikesnyheter samt sportnyheter i telegramformat. Utöver nyheter i kortformat produceras också fördjupad information som kortare eller längre bakgrunder, faktarutor, analyser och krönikor.

I uppdraget ingår också att informera om programutbudet och erbjuda underhållning. Delar av informationen i SVT Text samproduceras med Ecovision (omfattande

ekonomisk information som börs, valutahandel och värdepapper etc), Svenska Spel, ATG, Sveriges Radio, Utbildningsradion med flera.

Text-TV-utbudet är tillgängligt i TV när sändarna är i funktion och på Internet dygnet runt. Vid stora nyhetshändelser och under delar av helgen sänds Text-TV in vision med rullande exponering i de analoga och digitala TV-sändningarna.

Utbudet i Text-TV omfattar närmare 600 sidor. Många av sidorna uppdateras flera gånger per dygn, i synnerhet nyhets- och sportsidorna. Detsamma gäller för programinformationen.

[\(länk till tabell 5.1.5\)](#)

5.2 Spridningen på olika programtyper

Stor mångfald och bredd är kärnan i public servicetelevisionen. Många programtimmar i alla programkategorier gör det möjligt att uppnå stor bredd och mångfald. Sveriges Televisions utbud domineras av Nyheter och Fakta. Av förstasändningar utgjorde dessa slags program 61 procent av det totala programutbudet och det är kraftig ökning jämfört med 2000. Faktautbudet minskade dock med 8 procent, medan nyhetsprogrammen ökade med 593 timmar eller 35 procent under 2001. Sedan 1996 har nyhetsprogrammen ökat med 62 procent. En förklaring till ökningen är att SVT24 sänder analogt i SVT1 två timmar varje vardagsnatt. Dessutom startade Kulturnyheterna under 2001, med 10 minuter långa sändningar fem dagar i veckan.

Utbudet av Musik ökade med 25 timmar sedan föregående år. Däremot minskade utbudet av Fiktion och Nöje. Utbudet av Sport minskade som en följd av att utbudet 2001 inte innehöll stora evenemang som OS och VM eller EM i fotboll.

[\(länk till tabell 5.2\)](#)

Jämförelse med andra kanaler

Sveriges Television gör inte självt en jämförelse mellan sitt eget utbud och konkurrenternas. Studier har dock gjorts av andra. Den senaste större studien med jämförelser av detta slag gjordes av forskare vid Göteborgs universitet på uppdrag av Granskningsnämnden för radio och TV. Studien visar att Sveriges Televisions utbud har en betydligt större bredd och mångsidighet än konkurrentkanalernas.

(se vidare i avsnitt 5.10)

5.3 Spegla hela landet

Det distriktsproducerade utbudet bör spegla respektive områdes särprägel och egenart och på ett mer allmänt sätt bidra till mångfalden i programverksamheten.

(16§ Sändningstillståndet)

Sveriges Televisions verksamhet utanför Stockholm är uppdelad i fyra regioner (Nord, Mellansverige, Väst och Syd) med elva produktionsorter (Luleå, Umeå, Sundsvall, Falun, Leksand, Örebro, Karlstad, Norrköping, Göteborg, Växjö och Malmö) och 16 lokalredaktioner (Kiruna, Skellefteå, Örnsköldsvik, Östersund, Gävle, Hudiksvall, Västerås, Eskilstuna, Visby, Borås, Halmstad, Uddevalla, Karlskrona, Jönköping, Kalmar och Uppsala).

En del av programmen som produceras i regionerna har som främsta syfte att spegla respektive område och dess särart. För att främja mångfalden är det viktigt att även

program, som inte i första hand har speciella regionala aspekter, görs av personer med skilda värderingar och infallsvinklar från olika delar av landet.

De regionala nyhetsredaktionerna tar upp dagsaktuella frågor inom bevakningsområdet och levererar inslag av riksintresse till *Aktuellt*, *Rapport*, *SVT24* och *Sportnytt*. De bidrar också med material till andra program, som sänds från Stockholm, t.ex. *Lilla Aktuellt* och *Lilla Sportspegeln*. I programmet *Landet runt* presenteras inslag från hela landet för den breda publiken. Programmet sänds varje vecka och rapporterar det bästa och roligaste ur de regionala nyhetssändningarna.

I det regionalt producerade utbudet finns nästan alltid den lokala förankringen, även om programmen är av en mer allmän karaktär. I programmet *Go'kväll* (SVT Umeå och SVT Norrköping gemensamt) och i *Gör det själv* (SVT Örebro) tillvaratas den regionala särarten genom samarbete med övriga regioner. *Livslust* från Karlstad utnyttjar ofta lokala experter och bidrar därmed till en mångfald av röster och ansikten. Program som *Gröna rum* och *Bildjournalen*, som produceras i Malmö, har material från både den egna regionen och andra delar av landet. Malmö-produktionerna *Djursjukhuset* och *Antikrundan* gör nedslag i olika delar av landet. Programmet *Vildmark* (SVT Luleå) hämtar mycket av sitt innehåll från den norrländska vildmarken.

Vid årsskiftet 2000-2001 gick de tre granskande samhällsprogrammen *Norra Magasinet*, *Reportrarna* och *Striptease* samman till ett program *Uppdrag Granskning*, som nu har redaktioner på fyra håll i landet - Luleå, Göteborg, Stockholm och Malmö. Genom den geografiska spridningen kan Sveriges Television i sin samhällsbevakning granska myndigheter och institutioner ur andra perspektiv än utifrån Stockholmsperspektivet. Det har lett till reportage med stort genomslag i hela landet. *Uppdrag Granskning* har i två program från SVT Luleå granskat mobbning skolan. I det första programmet gavs en bakgrund till mobbning i en skola i Överkalix och i det andra programmet redovisades arbetet med att motverka mobbning i en skola i Lindome

Experter och debattörer kommer i stor utsträckning från de regioner, där programmen produceras, även om innehållet inte har en direkt regional koppling. Några exempel är *Debatt* (SVT Göteborg) och *Plus* (SVT Umeå).

Bland program som särskilt skildrar förhållanden i en region kan nämnas programmet *Kexi* på tornedalsfinska (SVT Luleå) och de samiska programmen *Arran* och nyhetsprogrammet *Oddasat*, som produceras i Kiruna och sänds i såväl Sveriges Television som norska NRK:s rikssändningar på vardagar. I Sverige är programmet även textat på svenska.

Under EU-toppmötet i Göteborg sommaren 2001 producerade SVT Göteborg en dokumentär, *Tre dagar i Europa*, där 13 filmteam dokumenterade situationen på olika platser i staden dygnet runt. Genom ett antal huvudpersoner i filmen, bland andra en polis, en Attac-anhängare och ett utrikesråd, skildrades inte bara våldet, utan EU-mötet som helhet: planering, arbetsgång och beslut vid toppmötet och ute på gatorna.

En betydande del av Sveriges Televisions kulturbevakning var förlagd till regionerna. Publiken har kunnat ta del av kulturevenemang i olika delar av landet som exempelvis *Veckans konsert* med Göteborgs symfonikerna från SVT Väst. *Julkonsert 2001* producerades av SVT Norrköping. I *Musikspegeln* och *Hiss* har SVT Örebro följt kulturlivet i såväl den egna regionen som i övriga Sverige. Programmen *Röda rummet* och *Bokbussen* från SVT Sundsvall har bevakat litteraturen med ett perspektiv, som inte har varit storstadens. I musikedokumentären *Musiken gör dig galen*, SVT Växjö,

skildras hur unga artister från Europa övas i musik under en intensiv vecka i Växjö konserthus.

I Sveriges Televisions utbud av förkunnelseprogram sändes gudstjänster och helgsmålsbön från många kyrkor runt om i landet, där den regionala prägeln varit påtaglig. Ytterligare exempel på program som producerats runt om i landet finns presenterade i bilaga 3.

5.4 Produktion i hela landet

Den andel av allmänproduktionen i Sveriges Televisions rikssändningar som produceras utanför Stockholm skall under tillståndsperioden öka till minst 55 procent. Ökningen skall i första hand ske genom ökat anlitande av fristående producenter och genom utomstående medverkan.

(Anslagsvillkoren 2001 punkt 16)

Till allmänproduktion räknas egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner samt svenska förvärv inom programkategorierna Fakta, Fiktion, Musik, Nöje, nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer, sportreportage och korta pausprogram. Inköpt äldre svensk biografifilm inkluderas inte i definitionen. Inte heller ingår nyhetsservice för funktionshindrade och minoriteter.

Allmänproduktionen minskade 2001 med nästan 200 timmar jämfört med året innan och med nära 500 timmar jämfört med 1996.

Andelen allmänproduktion som producerades utanför Stockholm uppgick under 2001 till 55 procent en minskning med 128 timmar jämfört med året innan.

[\(länk till tabell 5.4 ab\)](#)

Den minskade allmänproduktionen utanför Stockholm rör främst faktaproduktionen. Produktionen av Fakta och Musik är dock fortfarande större i regionerna än i Stockholm, medan merparten av Fiktion produceras i Stockholm. Produktionen av Nöje ökade i distrikten och var 2001 ungefär lika stor som i Stockholm.

[\(länk till tabell 5.4 c\)](#)

5.5 Internationell spegling

Programutbudet skall spegla olika länders kulturkretsar.

(13§ Sändningstillståndet)

Program om och från de nordiska grannländerna skall sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen.

(12§ Sändningstillståndet)

5.5.1 Allmänproduktion

Ett stort antal program i Sveriges Televisions utbud speglar förhållanden i andra länder. Ett särskilt ansvar för detta område har program som *Dokument utifrån* och *Agenda*. Andra program där speglingen har ett uttalat syfte är *Gränslöst*, *Cityfolk* och *Kvinnor i världen*, som har sin tyngdpunkt i reportage från olika länder i Europa. Även det mångkulturella programmet *Mosaik* speglar olika länders kultur på olika sätt.

Program från andra länder införskaffas genom förvärv, internationella samarbetsprojekt och utbyte inom Nordvisionen (NV) och Eurovisionen (EBU). Av det utländska

förstasända utbudet i Sveriges Television kom ungefär hälften från länder utanför Europa. Av de europeiska programmen i förstasändning kom knappt en fjärdedel från Norden och det var en minskning med 32 procent jämfört med året innan. Det är däremot 14 procent mer än 1996. Även det totala europeiska programutbudet minskade under 2001, men det var större än 1996. Program av svenskt ursprung ökade i förstasändningarna.

[\(länk till tabell 5.5.1 a\)](#)

Speglingen av olika kulturkretsar liksom samarbetet inom Norden är viktiga mål i sig, men kan inte vara självändamål. Avgörande för förvärv eller samarbete är programmets kvalitet och relevans inom aktuell programkategori i de samlade utbudet. Inom Norden finns en väl utvecklad form av programsamarbete genom Nordvisionen. Utbudet av nordiska program syftar till att dels ge de svenska tittarna ett brett urval av program, som förmedlar inblick i de nordiska ländernas kultur, samhälle och vardagsliv, dels spegla hur man i övriga Norden ser på omvärlden. Genom utbyte, inköp och samproduktion mellan främst de nordiska public servicebolagen ges publiken ett brett urval av faktadokumentärer, fiktions- och underhållningsprogram. Samarbetet omfattar också program från fristående producenter och produktionsbolag.

Den totala nivån på utbudet av program från andra länder än Sverige varierar mycket mellan olika år. Bland annat beror det på vilka stora sportevenemang som äger rum. Under 2001 förekom vare sig OS eller stora VM- eller EM-evenemang.

[\(länk till tabell 5.5.1 b\)](#)

5.5.2 Nyhetsutbudet

Utrikesbevakningen dominerades av EU-ordförandeskapet, antiglobaliseringsrörelsen och terrorattackerna mot USA den 11 september. Samtidigt som nyhetslarmet om attackerna mot World Trade Centre i New York kom lades uppgifterna ut på text-TV och tre minuter senare rapporterade SVT24 om nyheten i sina digitala sändningar. 25 minuter efter larmet sattes den första extrasändningen in i SVT1. Uppföljningen av terrorattackerna de närmaste dagarna dominerades av Sveriges Television när det gäller såväl sändningsvolym som bredd och djup i rapporteringen. Sammanlagt sändes under tre dygn nästan 66 timmar nyheter och program, som hade anknytning till attackerna. Merparten av nyhetsbevakningen av terrorattackerna textades med hänsyn till hörselskadade och en extrasändning av *Nyhetstecken* sattes in strax före klockan 21.00 den 11 september.

Efter kritik mot extrasändningarna den 11 september reviderades larmberedskapen inom nyhetsredaktionerna, så att stora nyhetshändelser extrasänds i en kanal, SVT1, som frigörs från övriga program så länge det är motiverat. Denna ordning användes den 8 oktober, då ett SAS-plan kolliderade med ett annat plan på Milanos flygplats.

Under 2001 rapporterade Sveriges Televisions reportrar från 71 olika länder. Korrespondentnätet utökades med en fast tjänst i Asien med placering i Bangkok. Under perioden april till december producerades 179 reportage från Asien, främst från Pakistan och Afghanistan. Korrespondentorganisationen kompletterades med en s.k. stringer i London och kontrakterad reporter och fotograf i Sydafrika.

Nyhetsutbytet inom Eurovision News

De cirka 60 medlemmarna i EBU (European Broadcasting Unionen) har ett dagligt utbyte av nyhetsbilder genom Eurovision News, EVN. Medlemskapet i EBU ger möjlighet att använda de nyhetsinslag, som de andra medlemsbolagen lämnar. Under år 2001 utväxlades drygt 31 500 inslag från EBU-bolagen i Europa, Nordafrika och

Mellanöstern samt ett urval av inslag från TV News Agencies, Reuters och APTN, som samarbetar med EBU och bevakar hela världen. Inom EVN finns ett regionalt nordiskt utbyte, ERN-N, där nästan 1 500 nyhetsinslag utväxlades mellan de nordiska public service-bolagen DR i Danmark, NRK i Norge, RUV på Island, YLE i Finland och SVT. Inslagen i ERN-N tas emot av alla EBU-medlemmar, som har rätt att använda dem och därför inkluderas de i totalsiffran för EVN-inslag. Under år 2001 bidrog Sveriges Television med 833 nyhetsinslag till EVN-utbytet.

5.5.3 EU-rapporteringen

Sveriges ordförandeskap i EU under det första halvåret 2001 dominerade Sveriges Television EU-bevakning. Sveriges Television hade uppdraget att vara Host Broadcaster, det vill säga att svara för den service som alla utländska TV-bolag efterfrågade. Sammanlagt levererades 87 timmar så kallat poolmaterial från EU-mötena, vilket användes främst av de cirka 70 gästande TV-bolagen eller sändes direkt via satellit till TV-stationer över hela världen.

Sveriges Television sände dessutom ut många redigerade nyhetsinslag från EU-mötena och händelserna däromkring via Eurovision News, EVN. Under Göteborgsmötet levererades 58 inslag till de övriga EBU-medlemmarna. Inslagen bestod av 38 redigerade nyhetsinslag och 20 direktsändningar av ankomster och presskonferenser. Bildmaterialet kom främst från nyhetsredaktionerna *Aktuellt*, *Rapport* och *Västnytt*, men också från Host Broadcaster.

Under ordförandeskapet i EU sände Sveriges Television sammanlagt 71 timmar inslag och program om EU och om händelser i anslutning till ordförandeskapet. Till detta kom SVT24:s kontinuerliga sändningar. Fördelningen mellan rena nyhetsprogram och specialprogram var jämn. Nyheterna ägnade cirka 28 timmar åt EU-bevakning under ordförandeskapet och specialprogram som *Mission Europa*, *Agenda*, *Debatt* sände sammanlagt cirka 25 timmar program, som i flera fall gick i repris.

Före och under EU-toppmötet i Göteborg sände *Västnytt* två specialprogram, *EU-extra*, i riksprogrammen. Det andra av programmen var drygt en timme långt och sändes direkt från möteslokalerna i Svenska Mässan. Dessutom sände *SVT Morgon* ett helt program direkt från Svenska Mässan i Göteborg, där bl.a. representanter för EU medverkade.

Sveriges Televisions samhällsprogram behandlade under 2001 EU-frågor ur olika vinklar. Bland annat sändes en dokumentärserie i fem avsnitt om EU-arbetet i Bryssel, *Uppdrag Bryssel*. Tre personer i centrala funktioner i och kring EU följdes under några månader: Margot Wallström, EU-kommissionär, Marit Paulsen, ledamot i EU-parlamentet och Elisabet Höglund, *Rapports* korrespondent i Bryssel.

I *Dokument inifrån* sändes tre program med titeln *Fortet Europa*, där bakgrunden till Europas nya flyktingpolitik kartlades. Programmen *Nödens schakaler* och *Eurokraterna* behandlade också EU på olika sätt. I dokumentären *Farväl till neutraliteten* ställdes frågan vad EU egentligen är.

I programmet *Agenda* var EU-frågor ett återkommande tema under 2001, där man behandlade EU:s förhållande till Sverige och övriga EU-länder.

Sveriges Televisions regionala nyhetsprogram behandlade EU-frågor på flera olika sätt under året. Bland andra sände *Gävledala* en serie inslag om och med EU-parlamentariker från regionen, där man frågade sig hur besluten i Bryssel påverkar de

26 kommunerna i bevakningsområdet. *Nordnytt* gjorde flera reportage från gränstrakterna till Finland i samband med införandet Euro och Haparandas speciella hållning till den nya valutan.

Under tiden för det svenska ordförandeskapet i EU ägnade SVT Text ett 40-tal sidor ständigt uppdaterade sidor åt aktuell information om och bevakning av händelser och beslut inom EU. Särskild uppmärksamhet gavs åt evenemang som ägde rum på svenska mark. I Text-TV presenterades också under hela våren ett kalendarium med tidpunkter och dagordning för olika möten i anslutning till ordförandeskapsåret. En ordlista med EU-terminologi, en bakgrund om EU:s historia och förklarande texter om institutionerna inom EU vägledde även tittare med dåliga förkunskaper om EU in i detta omfattande material. En del av underlaget i Text-TV samproducerades med webbplatsen svt.se/nyheter.

5.5.4 Nordvision

De viktigaste samarbetsformerna inom Nordvisionen utgörs av utväxling och samproduktion av program, daglig utväxling av nyhetsinslag, utväxling av arkivmaterial, engagemang i gemensamma utvecklingsprojekt samt verksamhet inom den nordiska TV-samarbetsfonden.

Samarbetet skedde liksom tidigare år inom de sju programgrupperna kultur och fakta, drama, underhållning, barn och ungdom, sport, undervisning och nyheter. En programgrupp för nya medier (NEM) instiftades.

Antalet nordiska samproduktioner var mellan 250 och 300 program, de flesta inom barn och ungdom, fakta och drama.

Under år 2001 sändes i Sveriges Television, som ett resultat av samarbetet i Nordvisionen, dogmafilmen *Mifune* från Danmark, *Dansa Min Fjäril* från Finland, dokumentärserier som *Nobel 100 år*, *Blå Rikedom*, *Kungariket Norden* och *Nordiska Kriminalförfattare*.

5.6 En mångfald röster, bilder och idéer

Omfattningen av utomstående medverkan i programproduktionen skall under tillståndsperioden öka jämfört med år 1996. Sveriges Television skall under tillståndsperioden öka antalet utläggningar av produktionsuppdrag, samproduktioner och inköp av färdiga program producerade av personer bosatta i Sverige.

(16 § Sändningstillståndet)

Mångfaldsbegreppet kan belysas ur såväl ett utbudsperspektiv som ett produktionsperspektiv. Ur produktionsperspektivet bidrar dels utomstående medverkande i Sveriges Televisions egen produktion, dels anlitate utomstående producenter eller produktionsbolag till mångfalden i programproduktionen. Ytterligare ett bidrag till mångfald ger visstidsanställningar av programpersonal i form av vikariat och projektanställningar.

Mångfalden ur utbudsperspektivet belyses med sändningar uppdelade på svenska och främmande programproduktioner.

[\(länk till tabell 5.6.2\)](#)

Sedan flera år sker den interna redovisningen av samarbetet med utomstående under de tre produktionstyperna *produktionsutläggning*, *samproduktion* och *förvärv* (för definition se avsnitt 14.2). Formerna för produktionssamarbete med utomstående är under ständig utveckling. Ett avtal om produktionsutläggning kan bestå av att Sveriges Television bidrar med teknik och redaktionell bemanning, medan rättigheter till manus och format helt eller delvis överförs till producenten/produktionsbolaget. Avtalsbeloppet för produktionsutläggningen blir i detta fall lägre än i en "normalutläggning" där produktionsbolaget svarar för hela produktionen. På det nordiska planet finns exempel på att samarbetet mellan public service-bolag utvecklas mot gemensamma produktioner med visningsrätt för parterna i respektive land.

Förutsättningarna för att bygga programutbudet på externa krafter i form av samproduktioner, utläggningar och inköp varierar mellan de olika programkategorierna. För programområden som Nyheter, Sport och Fakta är det nödvändigt att i mycket hög grad förlita sig till egenproduktionen, det vill säga ha en hög självförsörjningsgrad. För programområden som Fiktion och Nöje är produktionsformerna utläggningar, samproduktioner och inköp naturliga. Inom dessa programområden är också visstidsanställningar vanligare än inom andra områden.

Omfattningen av utomståendes medverkan belyses dels med utbetalade arvoden, dels med antalet medverkande. Omfattningen ger även en spegling av Sveriges Televisions roll som arbets- och uppdragsgivare inom kulturområdet.

Begreppet *medverkande i programproduktionen* är ett vittomfattande och därmed vagt begrepp som inrymmer teknisk medverkan, experter, artister m.m. Vagheten i begreppet samt utvecklingen av samarbetsformer gör det svårt att på ett tydligt sätt redovisa hur Sveriges Television lever upp till riktlinjerna.

De i sändningstillståndet angivna kraven på dels en ökning av utomståendes medverkande, dels ett ökat antal utläggningar står i ett motsatsförhållande till varandra; en ökning av Sveriges Televisions produktionsutläggningar minskar bolagets möjlighet att öka utomståendes medverkan. När t.ex. en dramaproduktion sker som produktionsutläggning eller samproduktion står produktionsbolaget i fråga för engagemang och ersättningar till medverkande. En ökning av antalet utläggningar av produktionsuppdrag, samproduktioner och inköp av färdiga program leder således till att antalet medverkande som Sveriges Television engagerar och redovisar i sin programverksamhet minskar.

5.6.1 Mångfald ur produktionsperspektivet

Utomstående medverkande

Ett stort antal personer inom konstnärlig, publicistisk och opinionsbildande verksamhet ger regelbundet bidrag till en mångfald av meningsriktningar och åsikter i programmen. Nyhetsverksamheten engagerar en mängd medverkande såsom specialister, som belyser olika ämnesområden.

En särskild kategori av utomstående är kulturarbetare. Till den kategorin hänförs personer som fått ersättningar enligt de avtal Sveriges Television slutit med fackliga organisationer inom teater-, musiker-, dramatiker-, författar- och bildkonstnärsområdena. Kulturarbetare engageras dock i ökande grad utan tillämpning av dessa avtal, t.ex. i de fall när de arbetar i bolag och erbjuder sina insatser genom ett sådant. Möjligheterna att redovisningsmässigt fånga upp sådan medverkan av kulturarbetare är små. Ett ökande engagemang av kulturarbetare som arbetar via bolag

eller som går vid sidan av nyssnämnda avtal leder alltså i redovisningen till en skenbar minskning av engagemangen av kulturarbetare. Trots dessa brister och oklarheter har Sveriges Television dock valt att fortsätta redovisningen enligt de principer som etablerades i den första uppföljningen 1997

För att med arvodesnivån belysa omfattningen redovisas utbetalningarna både i löpande pris och i 2001 års prisläge.

[\(länk till tabell 5.6.1 a arvoden och tabell 5.6.1 b som visar antalet medverkande\)](#).

I uppgifterna avseende antalet personer, som av olika programenheter inom företaget uppburet ersättning för medverkan, finns vissa dubbleringar. Då en och samma person varit engagerad både i Stockholm och i övriga landet räknas detta som två medverkande. Därför blir summan något högre än om man räknar antalet personer som företaget engagerat.

Musikrättigheter

Utöver direkt medverkande artister används i programproduktionen upphovsrättsligt skyddade musikaliska verk. Omfattningen av denna form av medverkan låter sig inte beskrivas på annat sätt än med utbetalade ersättningar. Enligt avtal betalar Sveriges Television ut ersättningar för musikrättigheterna till upphovsrättsorganisationerna STIM (Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå), IFPI/SAMI (International Federation of Producers of Phonograms and Videograms/Svenska Artisters och Musikers Intresse- organisation) och NCB (Nordic Copyright Bureau). Ersättningar som kommer kompositörer, textförfattare, musikförläggare och artister tillgodo. År 2001 uppgick utbetalningarna till 49,1 miljoner kronor (år 2000 44,8 miljoner kronor). Dessa ersättningar ingår inte i redovisningarna till medverkande.

Visstidsanställningar

Utöver den fast anställda personalen arbetar ett växande antal personer i Sveriges Television på tidsbegränsade anställningar. Journalister, redaktionsmedverkande och programledare är exempel på yrkesgrupper som projektanställs för att vidga mångfalden i programproduktionen.

Visstidsanställda har ökat under tillståndspanoroden, lönekostnaderna och antalet visstidsanställda ligger nu på en nivå som är drygt 60 procent över nivån 1996.

[\(länk till tabell 5.6.1 c och d\)](#)

Produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp av svenska visningsrätter

Omfattningen av fristående producenters och produktionsbolags insatser i Sveriges Televisions programverksamhet kan beskrivas med företagets betalningar för produktionsutläggningar, samproduktioner och inköp av visningsrätter. Gränsen mellan de tre kategorierna är inte absolut, och därför är den totala volymen avgörande.

[\(länk till tabell 5.6.1 e\)](#)

De under 2001 utbetalade ersättningarna för samarbeten med utomstående svenska producenter ökade med 14 procent i förhållande till föregående år. Jämfört med 1996 har en ökning med 58 procent skett räknat i fast pris

5.6.2 Utbudet fördelat på produktionstyper

Andelen egenproduktioner, utläggningar och samproduktioner respektive köp av visningsrätter varierar mellan de olika programkategorierna. Nyheter består exempelvis endast av egenproduktion, medan långfilm till största delen består av inköpta visningsrätter.

Förstasändningar av produktionsutläggningar 2001 utgjorde 106 timmar, samma som 2000, medan samproduktioner och inköp minskade. Egenproduktionen ökade under året

Sedan 1996 har sändningstiden ökat för alla tre formerna av samarbete med utomstående svenska producenter. Det främmande inköpta utbudet minskade något jämfört med 2000.

5.6.3 Program av europeiskt ursprung

Den som sänder TV-program över satellit eller med stöd av tillstånd av regeringen skall, om det inte finns särskilda skäl mot det, se till att mer än hälften av den årliga sändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung och att minst tio procent av den årliga sändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten avser program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter.

(6 kap. 8§ Radio- och TV-lagen)

År 2001 var 82 procent av Sveriges Televisions utbud av europeiskt ursprung. Det är en minskning med 2 procentenheter jämfört med 1996.

Andelen programtid, som förvärvats av fristående europeiska producenter var 2001 16 procent, vilket var en minskning jämfört med både 2000 och 1996.

[\(länk till tabell 5.6.3\)](#)

5.7 Barn och ungdom

Sveriges Television skall ägna ökad uppmärksamhet åt program för och med barn och ungdomar. Program för och med barn och ungdomar skall förmedla nyheter och information samt kulturella och konstnärliga upplevelser. Sveriges Television skall ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper.

(15§ Sändningstillståndet)

Sveriges Television sände barn- och ungdomsprogram i SVT1/SVT2 måndag - lördag klockan 18.00 - 20.00 och söndag klockan 18.00 - 18.15. Kvällsblocket har en tydlig åldersprofil med program för barn upp till 6 år 18.00 - 18.30, program för 7 - 10-åringar 18.30 - 19.00, och program för ungdomar upp till 15 år 19.00 - 20.00. Mitt i det senare blocket byter programmen kanal från SVT1 till SVT2. Tanken har varit att kunna erbjuda de äldre barnen och ungdomarna sin egen slot, som då inte ligger i direkt anslutning till de yngre barnens program. Utbudet såsom det övergripande såg ut hösten 2001 visas i bilaga 4.

Sveriges Television sänder barnprogram på lördag och söndag morgon med start 08.00, följt av barnprogram för minoriteter samt repris av några av veckans barn- och ungdomsprogram.

Jämfört med 2000 var utbudet 2001 för barn och ungdom i det närmaste oförändrat. De svenska förstasända programmen har ökat något och repris av det svenska utbudet har minskat lika mycket. För det främmande utbudet rådde motsatt förhållande och i en något större omfattning, 8-9 timmar.

Under 1998 sändes fler programtimmar för barn och unga än något av de tidigare åren. Flera programserier sändes i längre serier än vad som varit brukligt och helgernas

morgonsändningar förlängdes också något. Det visade sig vara svårt att bibehålla denna volym och sedan 1999 har satsningar i stället skett på ökad kvalitet och utveckling av interaktivitet i program för unga.

Det utbud som riktar sig till barn och unga har ökat med 184 timmar sedan 1996. Störst är ökningen i utbudet för de små barnen – 198 timmar.

Utbudet för unga har ökat med 13 timmar medan det utbud som riktar sig till barn och unga som också är funktionshindrade eller tillhör språkliga minoriteter i stort är oförändrat sedan 1996.

[\(länk till tabell 5.7\)](#)

Särskilda satsningar på program för barn och ungdomar gjordes under sommarlov och jullov. Under sommaren 2001 sändes måndag - fredag *Vintergatan 5B*. Serien producerades av SVT Syd i Växjö.

Sveriges Television sänder sedan 1960 en egenproducerad julkalender. Produktionen alternerar mellan SVT Syd, SVT Väst och SVT Fiktion. 2001 års julkalender hette *Kaspar i Nudådalen* och var producerad av SVT Fiktion.

Jullovs morgon, år 2001, denna gång spöktema, producerades av SVT Fiktion. Utöver denna produktion, som främst vände sig till den yngre publiken, sändes på jullovs morgon program för de äldre barnen; bl.a. *Äventyr i Älvlandet*, *Järnvägsbarnen* samt *Det hemlighetsfulla huset*.

Bolibompa bildar ramen kring program som sänds för barn mellan 18.00 och 19.00 i SVT1. Bolibompa har en särskild programpresentation, ett specialproducerat barnhallå, som vid behov kan kommentera dagshändelser på ett sätt som hjälper barnen att bearbeta nyheter som upptar stort utrymme i tidningar, radio och TV. Barnhallå har under gång utvecklat stor interaktivitet med sin publik via telefon, mail, fax och post. Programmen *Anki och Pytte*, *Abrakadabra*, *Björnes Magasin*, *Myror i brallan* m.fl. visas under första halvtimmen i Bolibompa. Dokumentärer har varit en av nysatsningarna för små och större barn; serietitlar som *Hanna får ett syskon*, *Alice från Kina* samt *Klass 3, Åkerstorp*.

Andra nya titlar, med olika ämnen för barnen under 2001 var också *Guppy*, husdjur, *Tusen och en värld*, konst, *Vargens öga*, historia, *Rätt i Rutan*, mat.

Sveriges Television har utökat antal webbsidor för barnområdet.

Inom ramen för Nordvision och EBU produceras drama och animationer; under 2001 kan bl.a. märkas dramaproduktioner som *Mirakelpojken*, *En till i familjen*, *Upp Finn*, *Jonas*, *Fjortis*. Program som visar barn i övriga världen i drama och dokumentärer är tex *U-landskalendern*, dramadokumentär, som DR, med ekonomiskt bidrag från Danida, producerar för Nordvisionen.

Flera av barnprogrammen innehåller också faktamaterial som ibland är nyhetsrelaterat, *Lilla Sportspegeln*, vetenskapsprogrammet *Hjärnkontoret* samt olika tävlingsprogram med kunskapsfrågor som *Vi i femman* och *Kannan*.

Dramatik för barn och ungdom producerades; fem Shakespearepjäser bearbetades för barn och sändes under titeln *På Teatern*. En annan dramasatsning för barn gick under namnet *Spökafton*. En fortsatt animationssatsning var *De tre vännerna och Jerry*.

Astrid Lindgren var rikt representerad i utbudet även under 2001 och rönt stor uppskattning hos publiken trots att en del program och filmer spelades in för ganska länge sedan.

Lilla Aktuellt sände nyheter för barn 15 minuter i veckan under vår- och höstsäsong. Syftet med *Lilla Aktuellt* är att göra viktiga nyheter tillgängliga och begripliga för barn genom en form och på ett språk som de förstår. *Lilla Aktuellt* är en samproduktion med Utbildningsradion.

Särskilda nyheter för ungdom produceras inte. De äldre barnen ser, liksom tonåringarna, på Sveriges Televisions ordinarie nyhetssändningar. Mer än 16 procent av åldersgruppen 11-14 och drygt 13 procent 15-19 år nåddes t.ex. av minst en ordinarie nyhetssändning en vanlig veckodag i november 2001. Mest sedda allmänna nyhetssändning i båda åldersgrupperna är Aktuells nyhetssammanfattning klockan 22.05.

Konsumentprogrammet *Rea* har under 2001 sänts på ungdomstid, och har på så sätt nått en ny målgrupp.

Under våren 2001 sändes *Vera*, ett reportagebaserat debattprogram för ungdomspubliken som direktsändes 4 gånger i veckan. För sändning under hösten producerades *Känsligt läge*, som har sitt ursprung i *Vera*, med färre mer genomarbetade program. Under hösten sändes även nysatsningen *Tigermuren* för tonårspubliken.

Grynets show är ett nytt ungdomsprogram som producerats av SVT Syd i Växjö, sändningstid på fredagar för tonårspubliken. *Voxpop* sände för femte året, programmet där publiken själv får rösta fram sin favoritmusik. Detta år med utökad sändningstid samt aktivitet på webben med direktsänt ljud, bild och chat.

För tonårspubliken kan också fortsatt märkas *PS* som är ett SVT Syd-projekt. *PS* har under åren samlat olika ungdomars syn på sina liv, filmade av dem själva, med stöd och redigeringshjälp av Växjö-redaktionen. Kan nämnas att *PS* hemsida har blivit mötesplats för ungdomsdiskussioner.

Sajber, IT-magasinet, sändes under våren för ungdomspubliken. *Mosquito*, sändes både under vår och höst och var en underhållningsupplevelse i den virtuella världen.

I statistiken återfinns också en del program som sänts på senare kvällstid och som vände sig till en yngre vuxenpublik, t.ex. *Musikbyrån*, samt *Pop i Fokus*.

Inköpta program för barn och ungdom utgör en betydande del av utbudet, under året kan märkas program från Disney, bland övriga inköp: *Molly*, *Pål Plutt*, *Byggare Bob*, *Nalle har ett stort blått hus*, *Mitt så kallade liv* m.fl.

Sveriges Television sänder också barnprogram som speciellt riktar sig till minoriteter, t.ex. *Karamelli*, nysatsning för finskspråkiga barn 3-9 år, *Uldá*, samiska program. För döva barn sänds *Teckenlådan*. Genom att placera dessa program närmare övrig barnproduktion har dessa nått en större publik utanför sin specifika målgrupp. För barndomsdöva ungdomar sändes magasinet *Kolla*.

5.8 Skildringar av våld

Sveriges Television skall ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av

programmen. Sveriges Television bör ägna stor uppmärksamhet åt sättet att skildra våld i nyhetsprogram och andra program som informerar publiken om det faktiska våld som förekommer.

(7§ Sändningstillståndet)

Program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder som sänds i televisionen skall antingen föregås av en varning i ljud eller innehålla en varning som anges löpande i bild under hela sändningstiden. Sådana program får inte sändas under en sådan tid och på ett sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen, om det inte av särskilda skäl ändå är försvarligt.

Lag (1998:1713)

(6 kap. 2§ Radio- och TV-lagen)

Bestämmelser som reglerar våldsskildringar i Sveriges Televisions sändningar finns såväl i radio- och TV-lagen som i sändningstillståndet. Dessutom tillämpar Sveriges Television sedan många år en egen policy inom området:

- Sveriges Television skall allmänt visa återhållsamhet med grova våldsskildringar.
- Fiktiva grova våldsskildringar utan konstnärligt eller socialt värde och som riskerar att endast verka förråande, skall inte visas i Sveriges Televisions kanaler.
- Om grova våldsskildringar förekommer i fiktionsprogram skall sändningen förläggas till tidpunkter då barnpubliken allmänt sett inte tittar på TV. Sveriges Television placerar därför inte fiktionsprogram innehållande grova våldsskildringar före klockan 21.00. Samma princip gäller trailrar som innehåller våld.
- Sveriges Television är skyldigt att spegla det existerande våldet i samhället i nyhets-, samhälls- och dokumentärprogram. Det kan ibland innebära att Sveriges Television måste visa bilder som kan verka upprörande på publiken. Det finns dock tillfällen då sådan upprördhet är ofrånkomlig för den fulla förståelsen av vad som skildras. Onödigt närgången och detaljerad bildjournalistik skall däremot inte förekomma.
- Sveriges Television undviker så långt möjligt att placera nyhetsprogram i anslutning till barnprogram.
- Om nyheter ändå måste sändas i anslutning till barnprogram, t.ex. extrasändning, skall nyhetsredaktionen visa särskild hänsyn.
- I både nyhetsprogram och fiktionsprogram skall, oavsett sändningstidpunkt, förvarnas i påannons eller programpresentation om det följande programmet/inslaget innehåller våldsscener som kan verka uppskakande på tittarna.

Sveriges Television har beslutat att den form av muntlig varning i påannons och motsvarande som programföretaget sedan länge tillämpar motsvarar alternativet "varning i ljud" i bestämmelsen i radio- och TV-lagen. Principen är att varningen alltid skall framföras av en person, programpresentatör eller programledare, i bild.

Förutom företagets egen policy har Sveriges Television dessutom förbundit sig att följa de riktlinjer för våldsskildringar "The portrayal of violence on television" från 1992 som EBU antagit. Riktlinjerna har tagits fram under medverkan av bl.a. Sveriges Television och BBC.

En förändring som gjordes 1999 av radio- och TV-lagen innebär en skyldighet att varna för våld även i trailrar som sänds efter klockan 21.00. Konsekvensen av detta har blivit att trailrar numera inte skall innehålla sådant som kräver varning. Dessutom bör inte trailrar för program som behöver varning sändas före klockan 21.00.

Sveriges Televisions hantering av våldsskildringar uppmärksammas noga av publiken. Synpunkter och reaktioner gäller framför allt program som sänts på tider då många barn tittat eller visavi program som vänt sig till en ung publik.

Granskningsnämndens fällningar avseende våldsskildringar under perioden 1996 – 2001 visar att Sveriges Television inte fälldes någon gång under 1996, tre gånger under 1997 och en gång 1998. Under 1999 eller 2000 förekom inga fällningar. Däremot fälldes Sveriges Television vid två tillfällen under 2001, dels avseende ett avsnitt ur TV-versionen av Hrafn Gunnlaugssons spelfilm Mörkrets furste (sänd 2000), dels fyra avsnitt ur den engelska äventyrsserien Hornblowers äventyr (sänd 2001). Enligt nämndens mening var samtliga sändningar av sådan karaktär att programmen – med hänsyn till att de sändes före klockan 21.00 – stred mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

Frågan om skildringar av våld i olika typer av program och vikten av våldsvarningar behandlas kontinuerligt i diskussioner inom företaget och i den interna utbildningen av programmedarbetare.

5.9 Program för funktionshindrade

Sveriges Television är skyldigt att beakta funktionshindrades behov. Program skall även produceras för speciella målgrupper. Genom att utnyttja befintlig och ny teknik skall Sveriges Television under tillståndspanen öka möjligheterna för funktionshindrade att ta del av programmen. I fråga om program om och för funktionshindrade får Sveriges Television, SR och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser.

(18§ sändningstillståndet)

Sveriges Televisions insatser för funktionshindrade utvecklas efter två huvudlinjer. Den ena är att göra programutbudet i sin helhet mer tillgängligt för människor med olika slag av funktionshinder. Den andra är att sända program som till innehåll och utformning vänder sig till särskilda grupper.

I likhet med tidigare år har Sveriges Television under 2001 tillämpat en överenskommelse med Sveriges Radio och Utbildningsradion med följande inriktning:

- att genom att utnyttja befintlig och ny teknik öka möjligheterna för funktionshindrade att ta del av programmen
- att inom ramen för programföretagens totala utbud utnyttja mediernas särart för anpassning till funktionshindrades olika behov
- att producera program för speciella grupper av funktionshindrade

- att inom ramen för ordinarie utbud och inom respektive programföretags eget ansvar också belysa aspekter på olika frågor för funktionshindrade och deras situation
- att genom samordning av programföretagens insatser på bästa sätt utnyttja tillgängliga resurser

Överenskommelsen innebär att Sveriges Television fortsatt prioriterar att förbättra servicen för hörselskadade och döva.

Genom riksdagsbeslut övertog Sveriges Television från och med den 1 januari 2000 ansvaret för Sveriges dövas riksförbunds statsbidragsstödda produktion av teckenspråksprogram i Västanvik, Leksand. Denna verksamhet samt produktionen av Sveriges Televisions nyhetsprogram på teckenspråk sammanfördes till den nya SVT-avdelningen Dövas TV i Leksand.

Sändningarna på teckenspråk uppgick under 2001 till 77 timmar jämfört med 74 timmar 2000 och 54 timmar 1996. Ökningen 1996-2001 uppgick sålunda till 23 timmar eller 43 procent.

[\(länk till tabell 5.9\)](#)

Ungefär hälften av det totala utbudet var genom textning tillgängligt för hörselskadade under 2001. Antalet text-TV-textade programtimmar minskade till 2 588 under 2001 från att ha varit 2 742 under 2000, vilket i sin tur innebar en minskning från 2 844 under år 1999. År 1996 textades dock endast 2 154 timmar varför ökningen 1996-2001 uppgick till 20 procent. Minskningen under 2001 förklaras främst av att utbudet av svensk fiktion minskade och att det förinspelade ungdomsprogrammet *Bullen* ersattes med det direktsända programmet *Vera*.

När det gäller synskadade innebär arbetsfördelningen mellan programbolagen att huvudansvaret för denna grupp ligger på de bolag som sänder radioprogram. Radiomedietts särart gör det särskilt lämpligt att ge service till synskadade. Från synskadade ställs dock kravet på Sveriges Television att textremsa för program på andra språk än svenska skall göras tillgänglig genom uppläsning. Målsättningen har tagits in i Sveriges Televisions sändningstillstånd för perioden 2002-2005.

Sveriges Televisions webbplats www.svt.se är delvis anpassad för synskadade. Med hjälp av talsyntesutrustning eller blindskriftsdisplay kan den synskadade här ta del av Sveriges Televisions programtablåer och text-TV-nyheter.

5.10 Utomståendes bedömningar av Sveriges Television

Institutionen för journalistik och media vid Göteborgs universitet, JMG, genomför återkommande studier av programutbudet i svensk television på uppdrag av Granskningsnämnden för radio och TV. Den rapport som sammanfattas här avser år 2000 och publicerades under våren 2001. Av "Svenskt TV-utbud 2000" framgår bland annat att Sveriges Television går mot ett mer fakta- och informationsinriktat programutbud och ett mindre underhållningsinriktat utbud. SVT1 och SVT2 kan, enligt rapporten, karaktäriseras som breda public servicekanaler, som uppvisar stor bredd både inom det informationsinriktade och det underhållningsinriktade programutbudet.

TV-program som särskilt vänder sig till invandrare och etniska grupper förkom under 2000 enbart i Sveriges Television. TV3, Kanal5 och Sveriges Television hade det mest omfattande utbudet av barnprogram.

En av slutsatserna i rapporten är att programåret 2000 är början till ett divergerande svenskt TV-system, där Sveriges Television gått mot mera fakta och mindre underhållning, medan TV4 gått åt motsatt håll. Därmed har skillnaderna mellan public service-kanalerna och de kommersiella TV-kanalerna blivit allt större. I undersökningen ingick SVT1, SVT24, TV3, TV4, Kanal 5, ZTV, TV6 och TV8.

Bedömningar på professionella/fackmässiga grunder

Sveriges Television har år 2001 erhållit flera priser för sina program. Här ges exempel på internationella utmärkelser.

Soldater i månsken/Soldiers by Moonlight

(SVT Fiktion/Drama, regi Tomas Alfredson, manus Klas Östergren):

- Silver Rembrandt på Nombre d'Or, IBC-festivalen, Amsterdam, Holland
- Rockie Award vinnare i Drama kategorin för Bästa mini-serie i Banff, Canada
- Guld "fipa" för Bästa manliga skådespelare till Göran Ragnerstam på FIPA-festivalen i Biarritz, Frankrike.

Det nya landet/ The New Country

(SVT Väst/Drama, regi Geir Hansteen Jörgensen, manus Peter Birro och Lukas Moodysson):

- Guld "fipa" för Bästa mini serie på FIPA-festivalen i Biarritz, Frankrike
- Jurypriset för Bästa serie på Fiction TV festivalen i Reims.

Sacrificio/Sacrificio

(SVT Fiktion/Dokumentär, producent Erik Gandini, Tarik Saleh):

- Priset för "Bästa Internationella Dokumentär", Porto, Portugal
- Bästa utländska dokumentär på Havanna Film Festival, Cuba.
- Bästa film "International Competition" på É Tudo Verdade/ It's All True-festivalen i São Paulo, Brasilien

Bosse Högberg-kärlek, sjukdom och feta smällar/ Bosse Högberg

(SVT Fiktion/ Dokumentär, producent Tom Alandh):

- Pris i "Grand Champion"-klassen på Sport Movies & Television, Milano, Italien

I gravplundrarnas spår/ Heritage for Sale

(Sveriges Television/Nof/fakta, producent Johan Brånstad, Hannes Råstam):

- Prix Italia "Current Affairs" Documentary, Bologna, Italien.
- Premios Ondas, Radio Barcelona, Barcelona, Spanien

Bekännelsen/ The Confession

(Sveriges Television/Fiktion/Drama, regi Daniel Lind Lagerlöf, manus Ulf Ryberg):

- Grand Prix, Bästa mini-serie, Cinéma tout écran, Genève, Schweiz

Handelns slagfält/ Battlegrounds of Trade

(SVT Nyheter och fakta, Producent Andreas Franzén):

- Prix Europa "Current Affairs", Berlin, Tyskland

Folk och få/Man and Beast- and Market Forces

(SVT Syd/Reportrarna, producent Lena Pettersson):

- Grand Prix, Image & Science, Eiffeltornet, CNRS, Paris, Frankrike
- International TV Award of Geneva, Media Nord-Sud-festivalen i Genève, Schweiz.

Barnen på Luna/ The Children of Luna (SVT Fiktion/Drama, regi Tobias Falk, manus Johan Bogaeus):

- CIFEJ-priset, Prix Danube, Bratislava, Slovakien.

Under en rostig stjärna/ Under a Rusty Star

(SVT Nord/Luleå, producent Gunilla G Bresky)

- "Special Mention" Prix Italia Documentary, Bologna, Italien.

Fiskar gråter inte/ Fish don't cry

(SVT Nord/Sundsvall, producent Armin Mück)

- Bronsmedalj, "Bronze Azor" på MAT (Mostra Atlantica) i Oporto, Portugal.

Guadrushen/ The Gold Rush

(SVT Nyheter och fakta, producent Folke Rydén)

- "Special Jury Award" i Banff, Canada

Röster och röstkonst/ Voices

(SVT Nyheter och fakta/kultur och musik, producent Birgitta Öhman):

- "Student Prize Award" på Golden Prague-festivalen, Prag, Tjeckien.

Fosterbarn - I undantagens värld/

In a World of Exceptions - Children in Foster Care

(SVT Fiktion/Dokumentär, producenter Noomi Liljefors, Caroline Mörner-Berg):

- Hederspris på Golden Gate-festivalen i San Francisco, USA.

Blodsvägen/ Blood Road

(SVT Nord/Luleå, producent Gunilla Bresky).

- Silver "fipa" för Bästa kreativa dokumentär på FIPA-festivalen i Biarritz, Frankrike

5.11 Kvalitetsvärdering/kvalitetssäkring

Sveriges Television skall erbjuda ett mångsidigt programutbud som kännetecknas av hög kvalitet.

(9§ Sändningstillståndet)

Kvaliteten på Sveriges Televisions programutbud kan bedömas ur olika perspektiv och på ett antal olika nivåer – från hela företagets utbud till enskildheter i ett givet program, från professionell kritik till den stora publikens reaktioner. Kvalitet kan aldrig på ett meningsfullt sätt uttryckas i exakta, allmängiltiga mått. Ändå diskuteras kvaliteten fortlöpande bland programskaparna, ofta i dialog med den medskapande publiken. Publikens upplevelser av program uppfattas inom Sveriges Television som en viktig del i bedömningen av programmets kvalitet.

Genom Internet öppnas nya möjligheter till kompletterande programtjänster. En dialog med och mellan tittarna ger nya möjligheter för tittarna att medverka i programmen.

Tre olika aspekter på programkvalitet är kvalitet i produktionsprocessen, kvalitet i det utsända programmet och i publikens upplevelse av programmet.

Vid sidan av den formella utbildningsverksamheten inom Sveriges Television ges de som är nya i yrket möjlighet att ta del av erfarna programskapares kunskaper, arbetsmetoder och analytiska tänkande. Dessutom ges medarbetare kontinuerligt tillfälle till dialog och erfarenhetsutbyte med programskapare inom och utom företaget. Den traditionella formen för kompetensutveckling genom seminarier och konferenser, arrangeras fortlöpande av samtliga enheter inom Sveriges Television. Medarbetarna erbjuds också möjlighet att delta vid mässor eller i studiebesök till andra medieföretag inom och utom Sverige. En centralt organiserad mentorsverksamhet inom hela Sveriges Television planerades under 2001 och genomförs under 2002 och 2003.

Programutvärdering görs mot bakgrund av de mål som satts upp i programkontrakt för den aktuella produktionen och i förhållande till allmänna professionella normer. Utvärdering är ett självklart inslag i det löpande programarbetet. Vid samtliga programoperativa enheter genomförs veckovisa redaktionsmöten där pågående eller genomförda programproduktioner analyseras och värderas med hänsyn tagen till den målsättning som finns för programmet och/eller de publikreaktioner man fått i anslutning till utsändningen. Inom nyhetsverksamheten genomförs motsvarande utvärderingsmöten dagligen.

En annan typ av utvärdering är revidering av löpande programserier, där utfallet sätts i relation till de framtida produktionsplaner som finns. Detta sker regelmässigt efter avslutad sändningssäsong. För nöjesproduktioner kompletteras programutvärderingen oftast genom en idébearbetning mellan säsongerna.

I avslutade projekt utvärderas både genomförandet av projektet (bemanningen, arbetstiderna, resursanvändningen) och innehållet i sändningarna. Resultaten dokumenteras för att kunna fungera som en kunskaps- och erfarenhetsbank vid initiering av nya projekt inom den aktuella genren.

Som exempel på andra former för utvärdering kan noteras att vid SVT Malmö har regionens designgrupp kopplats in i programprojekt för att förse alla medverkande med en gemensam referensram för det visuella uttrycket i programmet. Inom SVT Fiktion utvärderas alla produktioner dels av enhetsledningen och dels på projektledarmöten, där utsedda opponenter leder diskussionen med bl.a. programkontrakt som underlag.

Testpilot är en metod som utvecklats inom Sveriges Television för en analys av den sista länken i kommunikationsprocessen, nämligen tittarens upplevelse av programmet. Ju större överensstämmelsen mellan tittarens upplevelse och programmakarens avsikt med programmet, desto högre kan kvaliteten i produktionsprocessen anses vara.

Viktiga aspekter för programupplevelsen är bl.a. begriplighet, angelägenhet och programmets förmåga att engagera åskådaren. Tilltalet och formen i programmet skall träffa rätt hos målgruppen. Programinnehållet, tonen och dramaturgin skall därför följa genrespecifika lagar så att nöjesprogram upplevs som underhållande, att faktaprogram ger tankeföda och att tittaren förstår sin samtid lite bättre efter en nyhetsändning osv.

Med hjälp av en datorstyrd mentometerteknik avger tittarna sina reaktioner på programmet medan de tittar. Efter avslutat tittande får de tillfälle att både genom svar på strukturerade frågor och med egna ord och funderingar ge sina synpunkter på det aktuella programmet.

Metoden kan ge ett detaljerat underlag för bedömning av i vilken mån programmet fungerar för tittarna på det sätt som varit avsikten. Metoden används både när en programserie förbereds och vid utvärdering av program som redan är etablerade. Under 2001 har Testpilot använts inom ett brett spektrum av Sveriges Televisions program och programtjänster.

Även andra former för dialog med publiken förekommer i kvalitetsutvecklingsarbetet; paneler av tittare med uttalat intresse för vissa temaområden har varit med och bedömt programupplägg. Spontana och inbjudna reaktioner via Internet i anslutning till program ingår i den utvidgade dialog som programskaparna numera kan föra med sin publik kring programmens teman. Detta kan även bidra till en fortlöpande kvalitativ utvärdering av själva programmet. Vidare genomförs årligen ett antal undersökningar där ett representativt urval av befolkningen bereds möjlighet att värdera programutbudet. Publiken får då möjlighet att betygsätta hur väl de tycker att Sveriges Television lyckats inom olika programområden eller med enskilda program. I enkäterna görs också fördjupade studier av publikens åsikter inom olika specialområden. Det kan gälla seriedramatik, nyhetsförmedling eller sportbevakning men också exempelvis användningen av Sveriges Televisions programutbud i form av videoinspelningar eller utnyttjandet av text-TV(se vidare avsnitt 9.3).

5.12 Tillgodose publikens intressen i skälig omfattning

Programmen skall utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet i skälig omfattning tillgodoser skiftande behov och intressen hos landets befolkning. Även mindre gruppers intressen skall i görlig mån tillgodoses vid tidpunkter då en stor del av befolkningen har möjlighet att se programmen.

(9§ Sändningstillståndet)

Det programschema som hösten 2001 låg till grund för sändningarna innebar vissa strukturförändringar i förhållande till programschemat för hösten 2000 (se bilaga 4).

SVT *Morgon* fick en tidigarelagd start till klockan 06.00 och – liksom *Rapport* och *Aktuellt* – ny kanal. SVT1 är huvudkanal dagtid med morgon- och förmiddagsprogram, lunchnyheter och eftermiddagssändningarna. Eftermiddagarna bestod huvudsakligen av servicerepriser och matinéfilmer. I SVT2 startade eftermiddagssändningarna måndag–fredag med nyheter klockan 16.00. Sveriges Television erbjöd nyhetssändningar från tidig morgon till sen kväll med *Sveriges Television morgon* 6.00-9.30, *Rapport* 12.00 och 16.00, *Regionala nyheter* 17.55, 19.10 och 21.40, *Rapport* 19.30, *Aktuellt* 21.00 och 22.05, *A-ekonomi* 21.30, *Sportnytt* 21.50 och sena *Rapport* omkring 23.00. Dessutom sändes nyheter kontinuerligt i den digitala kanalen SVT24.

Tiden mellan 18.00 och 20.00 rymde barn- och ungdomsprogram i SVT1 och program som vänder sig till en medelålders och äldre publik i SVT2. Mellan 20.00 och 23.00 sändes program som tilltalar såväl små som stora publikgrupper. Syftet var naturligtvis att tillfredsställa olika behov och intressen hos publiken och för det tillämpades ett antal grundprinciper för tablåläggningsen. Eftersom Sveriges Television sänder program i två kanaler kan public service-televisionen erbjuda program av olika karaktär vid samma tidpunkt. Utbudet efter 23.00 bestod till stor del av servicerepriser.

Veckoslutssändningarna skiljde sig något från utgivningen under vardagar. Sändningarna på lördag och söndag inleddes 08.00 med barn- och ungdomsprogram i SVT1. Sedan följde servicerepriser i båda kanalerna till ca 17.00. Sändningarna tenderade också att pågå något längre in på natten under fredags- och lördagskvällarna.

5.12.1 Programkategorier fördelade på olika sändningstider.

Förstasändningar av program är placerade på kvällstid mellan klockan 18.00 och 23.00 med undantag av nyhetsprogrammen. Drygt 60 procent av förstasända program placeras oftast i detta tidsintervall.

På dagtid dominerar nyheter, sport och faktaprogram, det gäller både förstasändningar och repriser. Dagsändningarna minskade 2001 jämfört med året innan, men ökade med närmare 400 timmar jämfört med 1996. Det var bland annat utbudet nöje och av gamla svenska långfilmer som minskade.

På sen kvällstid har programmen ökat med 61 procent sedan 1996 och med 41 procent jämfört med 2000. En förklaring är att SVT24 sände nyheter i två timmar på natten efter ordinarie programslut.

[\(länk till tabell 5.12.1\)](#)

5.12.2 Program för särskilda målgrupper fördelade på olika sändningstider

Sveriges Television riktar sig med särskilt utbud till fyra målgrupper – barn, unga, språkliga minoriteter och funktionshindrade. Dessa program förläggs till

dag- eller kvällstid.
([länk till tabell 5.12.2](#))

Barn och unga har sitt fasta programblock måndag–lördag mellan 18.00 och 20.00 i SVT1/SVT2. Dessa sändningar kompletteras med morgonsändningar under veckoslut och längre lovperioder.

Programutbudet som är direkt riktat till funktionshindrade och språkliga minoriteter sänds i huvudsak före klockan 18.00. Sändningarnas tyngdpunkt ligger på vardagar klockan 17.45–18.00 (*Nyhetstecken* och *Utiset*), samt under lördag och söndag på dagtid med finska program och teckenspråksprogram.

Torsdagar klockan 20.00 sänds *Mosaik*, ett program med ett mångkulturellt perspektiv som fått stort gensvar för sitt sätt att hantera integrationsfrågor.

5.12.3 Versionering

Sveriges Television tillämpar olika slags versioneringar av både svenska och utländska program i syfte att göra dem tillgängliga för publiken. Begreppet versionering innefattar översättningstextning, översättning för berättare eller speaker, dubbning samt text-TV-textning. Program kan också versioneras genom att kommentator används. Det senare gäller så gott som undantagslöst sportprogram.

Under 2001 omfattade det främmande utbudet totalt 2 468 timmar (nyhetsmaterial oräknat). 72 procent av detta versionerades med översättningstext.
([länk till tabell 5.12.3](#))

En stor del av de program som förses med översättningstexter hör till kategorien fiktion/långfilm – två av tre översättningstextade timmar under 2001. Den näst största kategorin är fakta som uppgick till 425 timmar. Översättningstext i nyhetsprogrammen ingår ej. Svenska program, som innehåller förvärvade utländska inslag, särredovisas. Som exempel kan nämnas *Dokument utifrån*.

En mindre del av utbudet dubbades. Det rörde sig om 121 timmar av i första hand program som vände sig till barn.

Talad svenska anpassas också i form av textning som stöd för hörselhandikappade och personer med annat modersmål än svenska. Oftast används text-TV-textning. Vid servicereprisering av i första hand svenska program synliggörs ofta den text-TV-textning som legat dold i förstasändning. Egenproducerade program som innehåller inköpta utländska inslag kan således innehålla såväl text-TV-textade som översättningstextade delar och översatta speakerkommentarer. *Rapport* 16.00 och 19.30 samt *Aktuellt* 18.00 direkttextas, vilket gör att hörselhandikappade kan ta del av dessa nyhetssändningar i dess helhet.

5.12.4 Serviceprogram i utbudet

I Sveriges Televisions kanaler finns en omfattande information till publiken om kommande program – det s.k. serviceutbudet i programskarvarna. Denna service bedöms bli allt viktigare i takt med att det totala utbudet av program och kanaler fortsätter att öka. I breda allmänkanaler som SVT1 och SVT2 är denna service ytterst viktig för att olika publikgrupper skall hitta fram till de program de finner angelägna och intressanta.

Andelen serviceutbud i förhållande till det totala utbudet har varit i stort sett konstant sedan 1996. Mängden är i direkt proportion till det tillgängliga utrymmet som bestäms av antalet skarvar och deras längd. När antalet program ökar, ökar antalet skarvar.

Längden på skarvarna varierar men rör sig oftast om högst två minuter, eftersom programmen skall vara 1–2 minuter kortare än sitt tablåsatta utrymme. Inköpta program är oftast inte anpassade till denna ordning utan kan vara avsevärt kortare – och därmed skapa längre skarvar. Även egenproducerade program blir ibland längre än rekommenderat; det senare gäller oftast direktsändningar (se avsnitt 9.6.1).

Sedan 1996 har två procent av all programtid ägnats åt denna slags service till publiken. Största delen av denna tid avser trailrar för kommande program. Mängden har ökat något under 90-talet, men stabiliseras på ungefär samma nivå under de senaste tre åren. Under år 2001 användes 125 timmar till trailrar. Siffrorna för 2001 är lägre än för tidigare år. Det beror inte på en minskning av sändningstiden av serviceutbudet, utan på att beräkningen av sändningstiden har förfinats och blivit mer exakt. Tidigare kunde endast skattningar av tiden göras.

[\(länk till tabell 5.12.4\)](#)

Trailerns uppgift är framför allt att inspirera publikens val genom att ge tips om kommande program med hjälp av smakprov ur programmen. Även mer allmän promotion av Sveriges Televisions olika programgenrer förekommer. När Sveriges Television i januari 2001 ändrade sitt grafiska utseende, sändes flera korta jinglar med den nya kanalgrafiken för respektive kanal. Under hösten genomförde Sveriges Television genom flera korta inslag en kampanj under mottot "För att människor är olika" i syfte att profilera public service-begreppet.

Programmen i kanalerna presenteras på olika sätt i sändning. Under större delen av sändningstiden finns programpresentatörer (hallå) som påannonserar och informerar om programmen. Denna tid har också ökat något under 90-talet och uppgår nu till nästan 60 timmar, motsvarande drygt fem minuter per dag och kanal. Tanken med att Sveriges Television har programpresentatörer, till skillnad från de flesta andra europeiska TV-kanaler, är uppfattningen att en människa i bild bättre förmår att etablera en relation med tittaren än endast ljud eller text. Presentatören och den grafiska miljö som finns i skarvarna är också viktiga för att ge tittaren en känsla av vilken karaktär kanalen har.

I programskarvarna förekommer också andra slags kortprogram. Det kan handla om myndighetsinformation i programmet *Anslagstavlan*, appeller från Radiohjälp eller Radiotjänsts information om "skärpt avgiftskontroll". Även andra kortprogram kan komma till användning för att fylla ut längre programskarvar. Drygt 30 timmar har under 2001 använts till sådana kortprogram.

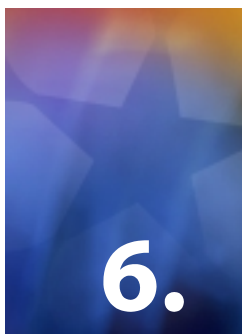
5.12.5 Myndighetsinformation

Sveriges Television skall kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det. Sveriges Television skall tillse att meddelandet ges lämplig utformning och att det inte genom sin omfattning eller på annat sätt inverkar menligt på programverksamheten.

(19§ Sändningstillståndet)

Meddelanden från svenska statliga myndigheter till landets befolkning, vilka sänds i kortprogrammet *Anslagstavlan*, upplyser om medborgerliga rättigheter och skyldigheter gentemot samhället samt ger information av varnande karaktär i syfte att skydda

enskildas liv och hälsa. *Anslagstavlan*, vilken sänds på olika tider och veckodagar för att nå olika publikgrupper, sändes under året vid 96 tillfällen med mellan fyra och sex meddelanden. Programmet nådde varje månad mellan 16 (juni) och 34 procent (april) av befolkningen.

6. Demokrati och yttrandefrihet

De flesta av Sveriges Televisions program syftar till att främja utvecklingen av demokrati och yttrandefrihet. Det gäller de traditionella nyhetsprogrammen, liksom den debatt och granskning som förekommer inom ramen för flertalet program. Men även program-former som satir, bevakning av konst- och kulturliv, eller program som särskilt tar upp frågor med anknytning till språkliga etniska minoriteter, kan sägas ha det här över-gripande syftet.

I det följande presenteras emellertid bara nyheter och delar av faktautbudet under fokusområdet Demokrati och yttrandefrihet. Orsaken är att program förts till olika fokusområden efter det huvudsakliga syftet. Så finns till exempel program som förmedlar fakta också under fokusområdena Kulturanvar samt Förströelse och underhållning.

Den centrala delen av programutgivningen, som syftar till att främja yttrandefrihet och demokrati, är nyhetsprogrammen. Sveriges Television sänder nyheter från tidig morgon till sen kväll i båda kanalerna för att erbjuda publiken en god service under en stor del av dygnet. En annan aspekt på yttrandefrihet och demokrati är att erbjuda publiken möjligheter att vid olika tillfällen under dygnet se reportage, samhällsdebatt och andra program som vidgar vyerna. En generös reprisering av just sådana program är en viktig del av det totala utbudet.

6.1 Utbudet av nyheter, fakta och samhällsprogram

Sveriges Television skall meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden och därvid ge den allsidiga information som medborgarna behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhälls- och kulturfrågor. ...Sveriges Television skall sända regionala nyhetsprogram i minst samma omfattning som under verksamhetsåret 1996.

(10§ Sändningstillståndet)

47 procent av det totala utbudet i rikssändningarna utgjordes 2001 av program inom rubricerade område, det vill säga sådana program som av Sveriges Television uppfattas medverka särskilt till att främja demokrati och yttrandefrihet. Nyhets- och faktaprogrammen ökade sändningstiden med 579 timmar eller 16 procent jämfört med 2000. De rikssända nyhetsprogrammen stod för mer än hela ökningen. Faktaprogrammen minskade med 14 timmar, vilket motsvarar en minskning med 1 procent från föregående år. Faktaprogram för barn och minoriteter ökade under 2001 ([länk till tabell 6.1 c](#)).

Av drygt 2 200 timmar rikssända nyheter under 2001 var 40 timmar repris och det kan jämföras med 1 timme året innan. Hela ökningen beror på repriseringen av *Kulturnyheter* på sen kvällstid. Nyhetsinslag som återanvänds i de olika programmen, betecknas annars inte som reprisering, eftersom kommentarerna och sammanhangen ändras under processen. Återanvändning av nyhetsinslag under dagen är en självklarhet, varför den tittare som ser många nyhetsprogram kan möta samma inslag flera gånger.

Medan nyhetsprogram endast i undantagsfall repriseras, förekommer en omfattande reprisering av det övriga faktautbudet. Ett undantag utgör olika evenemangssändningar, som sällan sänds i repris. Det rör sig om program med stark närvarokänsla och många gånger om långa sändningstider ([länk till tabell 6.1 a](#)).

Inom ramen för samhällsprogram används olika programutformning för att erbjuda bredd i speglingen. Många röster kommer till tals och området spänner över hela fältet med studiodebatter, intervjuer, granskande reportage och dokumentärer. Faktaprogram produceras på nästan alla produktionsorter i landet i syfte att ge största möjliga bredd åt innehållet.

Programmet *Agenda* startades 2001 och sändes på söndagar under en timme och från hösten i 45 minuter. Programmen hade en tematisk bevakning av Sverige och världen med ambitionen att gå före i debatten. Ungefär hälften av programmets innehåll behandlade inhemska frågor och hälften utländska. Efter terrorattacker den 11 september fanns en övervikt av utrikesbevakningen. Den söndag då USA inledde sina bombningar mot Afghanistan, ändrades programmet i sista stund och förlängdes med reportage, analys och studiodebatter.

Utbudet inom fokusområdet *Demokrati och yttrandefrihet* ökade under 2001 och det var uteslutande nyhetsprogrammen som ökade. De traditionella nyheterna, analoga sändningar från *SVT24*, *SVT Morgon* exkl. nyheter, sportnyheter och införandet av programmet *Kulturnyheter* stod för hela ökningen. *SVT24*:s sändningar i det analoga sändningsnätet uppgick 2001 till 457 timmar, en ökning med nästan 400 timmar från året innan. Ökningen beror på att *SVT24* sände två timmar nyheter på natten efter ordinarie programs slut i *SVT1*.

Den största ökningen, förutom nyheter, inom fokusområdet *Demokrati och yttrandefrihet* svarade program om politik och samhälle, teknik/naturvetenskap och medicin/hälsa. Däremot minskade programutbudet inom området natur/miljö/fritid ([länk till tabell 6.1 b](#)).

6.1.1 De regionala nyhetsprogrammen

De regionala nyhetssändningarna sker i elva program, som sänds över elva olika delar av landet. Från norr till söder produceras och sänds nyheter enligt följande: *Nordnytt* (SVT Luleå), *Västerbottensnytt* (SVT Umeå), *Mittnytt* (SVT Sundsvall), *Gävle-Dala* (SVT Falun), *Tvärsnytt* (SVT Örebro), *Värmlandsnytt* (SVT Karlstad), *ABC* (SVT Nyheter och Fakta), *Västnytt* (SVT Göteborg), *Östnytt* (SVT Norrköping), *Smålandsnytt* (SVT Växjö) och *Sydnytt* (SVT Malmö).

Volymen regionala nyhetssändningar var större 2001 än 1996, men mindre än år 2000. Förklaringen till minskningen under 2001 är att de regionala nyhetsprogrammen togs bort från Sveriges Televisions morgonprogram från och med januari 2001. Därmed

minskade sändningstiden med 9 minuter per vardag för samliga regionala nyhetsutgåvor.

I de fem områden som haft digitala försökssändningar, minskade programutbudet succesivt under 2001 för att helt avslutas vid årsskiftet 2001-2002.

6.1.2 Text-TV

Nyhetsredaktionen vid *SVT Text* är bemannad dygnet runt, året runt. Nyhetsarbetet bedrivs fristående från andra redaktioner, men i samarbete med framför allt nyheterna på www.svt.se/nyheter och den digitala nyhetskanalen *SVT24*. Särskilt vid stora nyhetshändelser, som vid attentaten mot World Trade Center i New York 11 september, samordnas de redaktionella resurserna för Text-TV, webben och *SVT24*.

6.1.3 Internet

Sveriges Television var ett av de första public service-tv-bolagen i världen att löpande lägga ut dagliga nyheter på nätet. Nätnyheter fyllde fem år den 1 september 2000 och har sedan starten innehållit rörliga bilder. Det började med Rapport 1995 som sedan utvecklades till en egen webbredaktion 1997 - www.svt.se/nyheter.

Källan till nyhetsmaterial på nätet är Sveriges Televisions egna nyhetssändningar och text-TV. Webbnyheter består av textreportage med stillbilder samt videoinslag från sändningarna. Här finns en stor mängd bakgrunder till inrikes- och utrikesändelser samt månadskrönikor. Dessutom ett fylligt nyhetsarkiv som går tillbaka till 1 oktober 1997 samt länkar till relevanta webbplatser.

Regionala nyhetssändningar kan också ses på nätet. *ABC*, *Mittnytt*, *Nordnytt*, *Smålandsnytt*, *Sydnytt* och *Västnytt* finns idag med telegram och dagliga regionala videosändningar.

6.2 Nyhetsförmedling och samhällsbevakning med olika perspektiv

Sveriges Televisions nyhetsförmedling och samhällsbevakning vänder sig till alla invånare i landet. Medborgarna skall garanteras en snabb, korrekt och mångsidig information om aktuella händelser, såväl utomlands som i Sverige. Dessutom skall medborgarna ha tillgång till program som erbjuder dagsaktuella kommentarer, debatter och fördjupande analyser kring viktiga skeenden i samhällsutvecklingen.

Riksnyhetsredaktionerna

Den genomgripande omorganisation av nyhetsverksamheten, som genomfördes på SVT Nyheter och fakta under år 2000, har syftat till att skapa en gemensam planering och en förbättrad samordning mellan de sändande redaktionerna *Aktuellt*, *Rapport* och *SVT24*. Redaktionerna har dock bibehållit sin redaktionellt självständiga ställning.

Sammantaget skall den nya organisationen ge förutsättningar för de enskilda riksnyhetsprogrammen att bli mer profilerade än i dag i fråga om val av ämnen och infallsvinklar.

De första egna utvärderingarna av den nya nyhetsorganisationen genomfördes under december 2000 och två veckor under hösten 2001. Slutsatserna i båda undersökningarna är att antalet unika ämnen i *Aktuellt* och *Rapport* har ökat märkbart och andelen reprisar av inslag har minskat. Mest har de unika ämnen ökat i *Aktuellt* 21.

Gemensamt för de tre nyhetsredaktionerna är att de tillämpar en redaktionell pluralism, vilket innebär att ett stort antal medarbetare, under utgivarens ansvar, utövar ett självständigt redaktörskap för sina sändningar. Detta, tillsammans med enheternas spridning över hela landet, syftar till att skapa bredd och perspektivrikedom i bevakningen.

Regionala nyheter

Sydnytt och *Smålandsnytt* har, om än i minskad omfattning, fortsatt den nyhets- och samhällsbevakning av Östersjöländerna som började redan 1996. *Sydnytt* var inne på sitt fjärde år när det gäller ett speciellt samarbete med danska TV2 Lorry vilket har medförd en utvidgning av *Sydnytt*s regionala bevakning. Samarbetet avslutades formellt vid halvårsskiftet 2001, men det finns planer på en fortsättning. *Nordnytt* bevakar kontinuerligt Barents-området i samarbete med YLE och NRK. Vid reportageresor i norra Ryssland gjordes flera inslag om bärgningen av den sjunkna atomubåten för Kursk, som sänts i *Aktuellt* och *Rapport*. Sveriges Televisions specialreporter för Nordkalottsområdet, som är stationerad i Luleå, producerade en 1 timme lång dokumentärfilm om Kursk-olyckan och bärgningen, *Svallvågor efter Kursk*. *Gävledala* gjorde en serie inslag om och med regionens EU-parlamentariker om hur besluten i Bryssel påverkar bevakningsområdets 26 kommuner.

Bevakning av den Europeiska unionen ökade under 2001. Sveriges ordförandeskap i EU under det första halvåret medförd en omfattande bevakning i såväl nyhetsprogrammen som i specialprogram (se avsnitt 5.5.3). Under året sände Sveriges Television en serie dokumentärer i fem avsnitt om arbetet inom EU, *Uppdrag Bryssel*.

Samhällsbevakningen vid sidan av nyhetsprogrammen har varit omfattande och har även den präglats av många olika redaktionella uppdrag och perspektiv. Samtliga regioner inom Sveriges Television producerar regelbundet samhällsprogram, där målet är att ge publiken nya kunskaper och bättre möjligheter att självständigt orientera sig i politik, samhälls- och kulturliv. Några exempel: *Nya barn i Jordbro* är en unik skildring av barnens yttre och inre värld under sitt första skolår och filmen är en fortsättning på den uppmärksammade serien om barnen i Jordbro. I dokumentärfilmen *I främmande land*, berättas om hur det är att bli gammal i Sverige, när man är född i eller kanske har levt större delen av sitt liv i ett annat land.

Omvärlden har också bevakats i *Dokument utifrån*. Följande program har handlat om människors villkor i utsatta länder i världen: *När fredsbygget raserades* beskriver hur fredsprocessen i Mellanöstern tog slut efter två symboliska händelser. I dokumentärfilmen *Kemal –gerillakrigarens son* berättas om det nästan bortglömda kriget i Algeriet, där minst hundra tusen människor dödats av sina landsmän. *Nkosis uppdrag* handlar om den 11-årig Nkosi Johnson i Sydafrika som föddes med HIV-smitta. Nkosi har fört en kampanj för hjälp till aids-offer, bland annat inför tusentals delegater på aidskonferensen i Durban. I september sändes ett välgjort porträtt av Kambodjas förre ledare Pol Pot: *Pol Pot – folkmördaren*.

6.3 Opartiskhet och saklighet m.m.

Sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet skall råda i televisionen. (1§ Sändningstillståndet)

Sveriges Televisions tillämpning av bestämmelserna i sändningstillståndet och radio- och TV-lagen är avgörande för programföretagets trovärdighet och oberoende. Särskilt betydelsefullt är kravet att sändningsrätten skall utövas opartiskt och sakligt. Hur bestämmelserna följs granskas i efterhand av statliga Granskningsnämnden för radio och TV. Nämnden tar emot anmälningar från allmänheten och kan även ta egna initiativ.

Det är få av Sveriges Televisions alla program och programslag som anmäls till Granskningsnämnden. 2001 förekom 402 ärenden, vilket innebar en fördubbling jämfört med 2000 och även en viss ökning jämfört med 1996. Ökningen kan förklaras av att nämnden förenklat anmälningsförfarandet med ett e-postformulär på sin hemsida.

Liksom tidigare år friades 2001 de flesta av de anmälda programmen utan att nämnden begärde yttrande från Sveriges Television. I 48 fall begärdes yttrande vilket var en fördubbling jämfört med året innan och en återgång till tidigare års nivå. 24 ärenden ledde till fällande beslut

[\(länk till tabell 6.3 a\)](#).

Fällningarna rörde i 16 fall kravet på opartiskhet och/eller saklighet, vilket kan jämföras med 4 året innan och 11 under 1996.

De fällande besluten fördelade sig enligt tabell 6.3 b.

[\(länk till tabell 6.3 b\)](#)

I enlighet med programföretagets skyldigheter har Sveriges Television publicerat de kommunicéer om fällningsbeslut som nämnden begärt, s.k. pliktsändningar.

I flera av de fällningar som rör sponsringsbestämmelserna har Granskningsnämnden även valt att hos domstol ansöka om påföljd i form av särskild avgift, ett slags böter. Vid slutet av 2001 uppgick avgiftskraven till 4,5 miljoner kr. Sveriges Television bestrider skyldighet att betala avgift. Beträffande enskilda fall, se 2000 års public serviceuppföljning.

Den ökning av antalet fällningar mot sponsringsbestämmelserna som ägt rum sedan 1996 förklaras av den skillnad i tolkningen av bestämmelserna som råder mellan nämnden och programföretaget. Det är Sveriges Televisions uppfattning att nämndens tolkningar utgör grundade regelpåbyggnader som medför mer långtgående förbud mot sponsring än vad lagstiftaren/statsmakterna angivit i radio- och TV-lagen och sändningstillståndet.

6.4 Kravet på oberoende och granskning

Sveriges Television skall granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna...

(10§ Sändningstillståndet)

Sveriges Television skall enligt sändningstillståndet bedriva verksamheten "självtändigt i förhållande till staten, olika intresseorganisationer och andra

maktgrupper i samhället". En konsekvens av denna grundsats, liksom av ovanstående villkor, är att Sveriges Television skall bedriva en granskande och undersökande journalistik. Enligt den praxis som utvecklats genom programmets utformning och beslut i Granskningsnämnden kan granskningen ha en kritisk infallsvinkel.

Det granskande uppdraget utövas i princip av alla nyhets-, fakta- och samhällsredaktioner inom Sveriges Television. Det politiska och ekonomiska livet i alla dess former utsätts för kontinuerlig granskning av såväl de rikstäckande nyhetsredaktionerna som av de elva regionala nyhetsredaktionerna. Exempel på regional granskning är *Gävledala* som granskat de förändringar av sjukhusvården som skett inom landstingen i Gävleborg och Dalarna. Redaktionen har också studerat lågkunjunktorens påverkan på jobben i glesbygd och förändringarna inom basnäringarna skog och stål. *ABC* har granskat hur kommuner och landsting lever upp till lagstiftningens krav på tillgängligheten för handikappade, kollektivtrafikens sammanbrott – orsaker och effekter, krisen inom förlossningsvården – konsekvenser av politiska beslut och administrativa missgrepp, samt maxtaxans effekter på den kommunala ekonomin och på verksamheten i förskolorna i några abc-kommuner. *Östnytt* har följt stora företagsnedläggningar på olika orter. I reportagen har inte bara de ekonomiska konsekvenserna skildrats utan också påverkan på hela samhällsstrukturen – kommunikationer, boende, skolor etc. *Nordnytt* har granskat Kirunas starke man Lars Törnmans agerande bl.a. mot bakgrund av nystartade Norrbottenspartiet och man har även ägnat en serie reportage åt granskning av bebyggelse och bygglov på Kallax-halvön.

Tre granskande samhällsprogram – *Norra Magasinet*, *Reportrarna* och *Striptease* – gick vid årsskiftet 2000/2001 samman till *Uppdrag Granskning*, som nu finns med redaktioner i Luleå, Göteborg, Stockholm och Malmö. I det allra första programmet granskades läkemedelsindustrins bristande hantering av de patienter som via läkemedel drabbats av livslånga biverkningar, till exempel patienter som smittats med Hepatit C. Granskningen ledde till en omfattande självrannsakan hos läkemedelsindustrin, som i efterhand beslutat utge ersättning till ett stort antal patienter för deras lidande.

Efter sommarens kravaller i samband med EU-toppmötet i Göteborg genomförde *Uppdrag Granskning* under hela hösten en rad uppmärksammade granskningar som fokuserade på framförallt polisens agerande. Dessa undersökningar kom delvis att förändra bilden av vad som egentligen hände under kravallerna och programmen som sådana har också gett upphov till rättsliga efterspel kring polis och åklagares roll. Vidare har *Uppdrag Granskning* i två uppmärksammade program under året granskat det så kallade "Styckmordsmålet". Den första undersökningen koncentrerades på mediernas roll i de senaste årens debatt kring målet och kom att visa på brister i den bevakningen. I de fortsatta granskningarna har polisens sätt att sköta utredningarna varit i fokus.

I programmet *Bakgrund*, som sändes under sommaren, granskades med hjälp av inbjudna experter några händelser i Sverige och världen, t.ex. internationell terrorism, immunologi, utbrändhet, ekonomisk brottslighet samt kvinnor, politik och islam. I programmet gavs aktuella händelser ett sammanhang och historiskt perspektiv.

Dokument inifrån har som huvuduppdrag att avslöja samband och ge överblick i komplicerade samhällsfrågor. Produktionerna tillhör Sveriges Televisions mest researchintensiva. Storsatsningen *Fortet Europa* kartlade bakgrunden till Europas nya flyktingpolitik. I *De glömda flickorna* visades att svenska flickor könsstympas och att det finns en inflytelserik struktur som upprätthåller traditionen i vissa invandrargrupper. Och

i *Våra farligaste medborgare* beskrevs varför svensk kriminalvård inte lyckats stoppa fler från att återfalla i kriminalitet.

Dokument utifrån har under året haft ett antal program med granskande inriktning. Så har t.ex. Dokument utifrån visat kritiska BBC-porträtt på både USA:s president George W Bush och Rysslands president Vladimir Putin i samband med deras besök i Sverige. Man har också sänt en egen Sveriges Television-produktion om så kallade Hedersmord, en fransk dokumentär om politiken kring Galna ko-sjukan och hanteringen i slakterierna samt en australiensisk film om kommersialiseringen av fångvården i USA. Under hösten sändes även ett antal granskande reportage med anknytning till terrordåden i USA den 11 september.

Från avdelningen SVT Dokumentär har förutom ett antal samhällspeglande dokumentärfilmer även visats en granskande dokumentär i två delar, *Förövarna och Offren*, om sexuella övergrepp på barn. Förövarna var en ansats att försöka förstå hur en gärningsman tänker och ett försök att ta emot hans svåra berättelse. Filmen Offren berättade om de unga offren som ofta inte blir trodda av rättsmaskineriet och som tvingas leva med svåra minnen av övergrepp och utsatthet.

Mosaik med fokus på integrationsfrågor i det svenska samhället har ambition att både spegla och granska det mångkulturella och mångspråkiga Sverige. Mosaik granskade i ett program den svenska kyrkan genom en präst i en församling utanför Uppsala. Trots ett framgångsrikt arbete med mångkulturell befolkning med olika religioner fick prästen inte fortsätta sitt arbete utan förflyttades till en annan församling. Migrationsverkets arbete med asylsökande granskades i ett program där bl.a. asylsökande på flyktingförläggningen i Gimo berättade om sin utsatta tillvaro. Vidare har man under rubriken *Vad kostar det att diskriminera?* tittat på företags möjligheter att köpa sig fria från en diskrimineringsanmälan till diskrimineringsombudsmannen, DO. I två program har även nynazistiska organisationer granskats.

Det konsument- och privatekonomiska magasinet *Plus* fyller snart 15 år och fortsätter att ha en mycket stor publik. Genom åren har Plus avslöjat falsk marknadsföring och annat lurendrejeri och stärkt konsumenternas ställning genom att oförtrutet upplysa om konsumentens rättigheter och skyldigheter. Under 2001 behandlade Plus många viktiga ämnen som hemelektronikkedjornas aggressiva marknadsföring, försäkringsfrågor, färdtjänst, svårigheterna för konsumenten på de avreglerade marknaderna för el och tele. Plus har ett särskilt öga på företag som cyniskt utnyttjar svaga grupper när det gäller bantningsmedel, olika skönhetspreparat och skönhetsoperationer. Genom tester av olika vardagsprodukter underlättar Plus konsumenternas val och stärker deras ställning gentemot marknadsförarna.

Vera – ”din mistlur i tonårsdimman” – var ett interaktivt samhällsprogram för äldre ungdom som direktsändes fyra dagar i veckan och som tog upp och granskade skilda ämnen som sex och samlevnad inom vida perspektiv, användandet av droger, spel och spelberoende, gymnasietid och vuxenliv, om döden och om förebilder. Konsumentprogrammet *Rea*, som vänder sig till en yngre publik, granskar med hjälp av sina juniorreportrar både företag, politiker och skola.

6.5 Jämställdhet

Sveriges Television fastställer och utvärderar varje år en jämställdhetsplan i enlighet med Jämställdhetslagens krav. Planen innehåller mål för både personal och programverksamheten. Under året har diskuterats olika mätningar av hur män och kvinnor medverkar och gestaltas i såväl nyhets- som programverksamheten. Ulla B

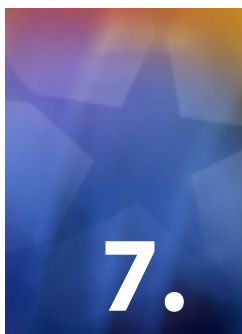
Abrahamsson, forskare vid Journalistik, medier och kommunikation (JMK) vid Stockholms Universitet har för Sveriges Television:s räkning granskat sammanlagt tio serier ur dramautbudet vid enheterna i Stockholm, Malmö och Göteborg 1999-2000 ur könsperspektiv. I rapporten, som presenterades i februari 2001, konstateras att flertalet av de 25 studerade rollfigurerna var relativt jämställda jämfört med schablonen för män och kvinnor. Seriernas upphovsmän var dock i stor utsträckning män och författaren uttrycker en farhåga för att detta inverkat på bristen på problematik i skildringen.

Olika sätt att mäta och komma tillrätta med en sned könsmedverkan och könsgestaltning i utbudet har prövats och diskuterats vid de olika enheterna. I en av enheterna, Nord, har försök gjorts att med hjälp av en enkel schablon vika hur och i vilken utsträckning män och kvinnor medverkar i programmet. En utgångspunkt är att programledarens roll väger tungt och påverkar det allmänna intrycket av hur programmet gestaltas ur detta perspektiv.

En allmän strävan att öka andelen kvinnliga programledare inom nyhetsverksamheten har givit resultat – 60 procent av de som enbart definierades som programledare inom nyhetsverksamheten var kvinnor liksom 45 procent inom allmänprogramverksamheten.

En strävan att i den allmänna gestaltningen främja jämställdheten i programverksamheten belönas varje år med priset Prix Égalia. 2001 års pris – som avser produktionen under närmast föregående år – tilldelades redaktionen för *Lilla Aktuellt* och avsåg hela programserien.

Andelen anställda män och kvinnor i Television har inte förändrats under året. Fortfarande är andelen män strax under 60 procent och andelen kvinnor strax över 40 procent. Andelen kvinnliga chefer har ökat till strax över 40 procent. Därmed har målet i jämställdhetsplanen om 40/60 på samtliga chefsnivåer uppnåtts. Fördelningen är dock ojämn mellan enheterna vilket även gäller fördelningen män/kvinnor i samtliga yrkeskategorier. Männerna dominerar inom de tekniska yrkena och därmed även på chefsnivå på berörda enheter medan kvinnorna är i majoritet inom administrationen och på de administrativa staberna. Målet 40/60 i alla yrkeskategorier har därför inte uppnåtts.

7. Kulturansvar

Sveriges Television har kulturansvar i flera avseenden. Företaget speglar och granskar kultur-livet såväl nationellt som internationellt. Sveriges Television sänder från kulturevenemang, som de flesta människor har svårt att bevista på plats. Detta sker till exempel genom att föreställningar från scen återutsänds eller bearbetas för TV-mediets förutsättningar. Såsom en självständig kulturskapare och kulturinstitution skapar Sveriges Television ett eget kulturutbud, som inte existerar någon annanstans.

Under fokusområdet Kulturansvar ryms både de traditionella konsterna och musik och fiktion i vid bemärkelse. Hit förs också det kulturorienterade faktautbudet, förkunselprogram med utsändningar från olika samfund och evenemang där Sveriges Television förmedlat firandet av olika högtidligheter. Däremot ingår inte kulturinslagen i nyhetsprogrammen i utbudsstatistiken.

7.1 Utbudet av program med anknytning till kulturansvaret

Sveriges Television skall i sin roll som kulturbärare vidga och fördjupa sitt kulturansvar... Sveriges Television skall främja konstnärlig och kulturell förnyelse samt bedriva skapande verksamhet med konstnärliga uttrycksformer. Förnyelse av programinnehållet skall främjas.

(11§ Sändningstillståndet)

Sveriges Televisions kulturansvar innebär ett krav på att förnya televisionen som egen kulturform. Denna ambition gäller självfallet alla programgenrer.

Av det totala utbudet av rikssändningarna utgjordes 34 procent av program, som inordnas under fokusområdet Kulturansvar. Sammanlagt sändes 3 123 timmar och det är en minskning med 1 procent jämfört med år 2000, men en ökning med 14 procent under avtalsperioden. ([länk till tabell 7.1a](#))

Totalt sett har fiktions-, musik- och förkunselutbudet på Sveriges Television ökat något mellan 2000 och 2001, medan program inom kultur och humaniora har minskat. Sändningarna av svenska dramaproduktioner minskade under 2001, men kommer att öka markant under 2002. Det totala utbudet av program inom fokusområdet Kulturansvar producerade i Sverige minskade, liksom svenska förvärv, medan förvärv från utlandet ökade något.

Det totala utbudet av långfilm ökade under 2001 genom en ökning av utländska filmer. Däremot minskade utbudet av svenska filmer. Sveriges Televisions avtal med Svensk Filmindustri om sändningsrättigheter av äldre svensk film löpte ut under året, vilket ledde till att antalet svenska filmmatinéer minskade ([länk till tabell 7.1 b](#)).

Inom fokusområdet är 35 procent av utbudet förlagt till dagtid, men fördelningen varierar mellan olika programtyper. Utbudet av religions- och förkunnelseprogram har ökat något och är till största delen förlagt till sändningstider före klockan 18.00. Det har skett en förskjutning inom hela området Kulturanvar till alltfler sändningar på sen kvällstid efter klockan 23.00 ([länk till tabell 7.1 c](#)).

7.1.1 Text-TV

Kultur ingår i den löpande nyhetsrapporteringen i SVT Text och har sedan ett antal år tillbaka en egen vinjett, Kultur (sidorna 150-).

Bland de största satsningarna inom kulturområdet märks *Filmrutan*, där samtliga svenska biopremiärer recenseras. Därutöver specialbevakas filmfestivaler och andra evenemang inom filmens område.

7.1.2 Internet

Sveriges Television har under år 2001 haft ett tiotal webbplatser kopplade till kulturutbudet. *Bildjournalen*, *Filmkrönikan*, *Röda rummet* och *Filmsajten* har funnits sedan några år tillbaka och innehåller fördjupad information om bildkonst, filmer och böcker.

Nyttillskott under året är webbplatsen till *Kobra* samt till *Kulturnyheter*, där besökaren kan hitta dagligt uppdaterade nyheter samt har möjlighet att se de senaste programmen på webben.

Många musikwebbplatser vänder sig till yngre tittare, t.ex. *Musikbyrån*, *Mosquito*, och *Voxpop* men parallellt existerar även webbplatser för en bredare målgrupp t.ex. *Melodifestivalen*, *Så ska det låta* och *Allsång på Skansen*.

7.2 Ett mångsidigt utbud på svenska språket

Sveriges Television skall tillhandahålla ett mångsidigt utbud av program av hög kvalitet på svenska språket och tillvarata den svenska kulturen i dess vidaste bemärkelse.

(12§ Sändningstillståndet)

Sveriges Television skall se till att språkvårdsfrågor beaktas i programverksamheten.

(17§ Sändningstillståndet)

Huvuddelen av Sveriges Televisions utbud är producerat i Sverige. Cirka tre fjärdedelar av det förstasända utbudet är producerat inom landet eller i samarbete med utländsk part, men på det svenska språket. Särskilt framträdande är detta för programtyper som Nyheter, som till 100 procent produceras inom landet. Men detta gäller även för programslag som Fakta eller Nöje, där 76 respektive 97 procent av sändningstiden

utgör inhemsk produktion. Även merparten av musikutbudet i förstasändning har inhemskt ursprung
([länk till tabell 5.6.2](#)).

Sveriges Television erbjuder ett stort utbud av svenska produktioner, egna eller förvärvade, inom alla huvudområdena. De inhemska programmen dominerar över de främmande förvärven i förstasändning. Om repriserna beaktas blir dominansen än tydligare.

Sveriges Television servicerepriserar främst svenska program, men återutsänder också sådana program efter en tid. De egna arkiven ger också möjligheter att med kort varsel ordna återutsändning av program i form av minnesprogram eller exposéer, som på olika sätt uppmärksammar aktuella händelser.

Sveriges Television har ett allmänt ansvar för hur det talade och skrivna svenska språket utvecklas och samarbetar kontinuerligt med Sveriges Radio och Utbildningsradion i språkvårdsfrågor. Två heltidsanställda språkvårdare ger löpande information till redaktionerna i de tre bolagen. Bland annat utges en skrift, *Språkbrevet*, som syftar till att ge svar på aktuella språk- och uttalsfrågor.

I syfte att främja det talade och skrivna språket, samt stimulera intresset för språkbehandling, utdelar Sveriges Television sedan 1994 ett språkpris. Priset utdelas för föredömlig behandling av svenska språket. Pristagaren kan vara tillsvidareanställd eller frilansmedarbetare med långvarig relation till Sveriges Television. Under 2001 utdelades dock inget språkpris, men traditionen kommer enligt planerna att återupptas under 2002.

7.3 Spegla kulturlivet i olika delar av landet

Sveriges Television skall bevaka och granska händelser och utveckling på kulturlivets olika områden och i samspel med det övriga kulturlivet stimulera och förmedla olika kulturaktiviteter. Programutbudet skall spegla kulturlivet i olika delar av landet.

(11§ Sändningstillståndet)

Sveriges Television hade under 2001 flera nio kulturbevakande magasinsprogram – *Bild-journalen*, *Bokbussen*, *Filmkrönikan*, *Kobra*, *Kulturnyheter*, *Musikbyrå*, *Musikspegeln/Hiss*, *Pop i Fokus* och *Röda Rummet*.

Det totala utbudet av kulturbevakande magasinsprogram ökade kraftigt under 2001.

Genom att redaktioner med olika uppdrag i kulturbevakningen finns på olika orter, är förutsättningarna för en spegling av kulturlivet i olika delar av landet goda. Redaktionernas primära uppgift är dock att svara för ett utbud som är relevant för landet som helhet

([länk till tabell 7.3](#)).

7.4 Det mångkulturella Sverige

Sveriges Television skall tillhandahålla program som speglar det mångkulturella Sverige. Programutbudet skall spegla olika länders kulturkretsar.
(13§ Sändningstillståndet)

I Sveriges Televisions utbud återspeglas att allt fler boende i Sverige har anknytning även till andra kulturer än den traditionellt svenska. Det mångkulturella samhället är en angelägenhet för alla och därför stimuleras alla redaktioner att anlägga ett sådant perspektiv i programarbetet.

Ämnen med mångkulturella dimensioner behandlas regelbundet i nyhetsprogrammen och inom programområden som Samhälle, Drama, Underhållning och Dokumentär.

Det mångkulturella perspektivet i utbudet för barn och ungdomar tar sig uttryck såväl i valet av inköp och samproduktioner som i det egenproducerade materialet. *Vera*, som vänder sig till ungdomar i 12–15 årsåldern, speglar i varje program det mångkulturella Sverige bl.a. genom urvalet av intervjuade ungdomar. De förutsättningarna gäller också i program för småbarn som *Abrakadabra*.

Speglingen av andra länders kulturkretsar sker inom de flesta programområden, inte minst genom inköp från andra länder.

Sveriges Television delade 2001 för femte gången ut *Prix Mosaik* som årligen tillfaller den/de medarbetare som bedöms ha gjort den främsta insatsen för att främja speglingen av det mångkulturella samhället. Priset för 2001 tillföll Bernard Mikulic vid SVT Syd för att han "med entusiasm och känsla i sina reportage skildrar medmänskliga relationer i vår mångkulturella värld".

7.4.1 Program med särskild inriktning på mångkulturellt perspektiv

Redaktionen Mosaik har ett särskilt ansvar för program, som skildrar det mångkulturella Sverige. Redaktionen producerar samhällsprogrammet *Mosaik*, som sänds en gång i veckan under högsäsongerna höst och vår. Inom redaktionens ansvarsområde ligger också programmen *Gränslöst*, *Cityfolk* och *Kvinnor i världen* samt, tidigare år, inköp av långfilmer inom redaktionens fokusområde. Under 2001 övertog SVT Inköp ansvaret för inköp av alla långfilmer. *Mosaik* svarade dock för en tjeckisk familjefilm, *Jag mötte honom på Zoo*, och en iransk film *Paradisets färg*, som inledde 2001. Senare under våren visades en polsk film, *Älskade kamel*, och under hösten sändes den iranska barnfilmen *Den lilla bagerskan*. Sedan alla inköp av långfilmer togs över av SVT Inköp har, förutom filmer på kinesiska, japanska, ryska och franska, flera filmer sänts, som bör betecknas som inriktat på ett mångkulturellt perspektiv, men inte kodats som sådana. Exempelvis sändes filmen *Underground*, som är på franska, serbiska och kroatiska och filmen *Yana och hennes vänner*, som är på hebreiska och ryska. Tre filmer på finska språket, fyra på spanska och fem filmer på italienska sändes under 2001, utan att i vår statistik kodats som riktat till minoriteter.

Programmet *Mosaik* fokuserar på integrationsfrågor i det svenska samhället med utblickar mot Europa och övriga världen. Mosaik har ett särskilt ansvar inom Sveriges Television för program som skildrar det tvärkulturella Sverige. Redaktionens strävan är att åstadkomma möten mellan svenskar och invandrare och att granska integrationssträvanden för alla medborgare i såväl reportage som debatter. Genom en ny sändningstid har nya tittargrupper nåtts och publiken har ökat.

I Mosaik behandlades uppmärksammade svenska filmer under rubriken *Vem skapade bilden*. I programmet medverkade nya filmskapare som Josef Fares, Reza Parsa, Susan Taslimi och Reza Bagher. I andra program granskades flyktingpolitiken i några nordiska länder, Island, Danmark och Färöarna. I flera reportage granskades den svenska flyktingpolitiken genom en belysning av frågor om gömda flyktingar, flyktingbarn, flyktingförläggningar. Ungdomskultur och engagemang bland svenska och invandrade ungdomar har förekommit som teman i Mosaik under året. I ett reportage från Polen och den norrländska lingonskogen granskades levnadsvillkoren för de polska bärplockare, som besöker Sverige under bärsäsongen.

Efter terrorattackerna mot USA den 11 september förändrades världens syn på det öppna samhället och de demokratiska värdena. Mosaik sände genom en snabb omkastning i planeringen ett program, som väckte stor uppmärksamhet genom att nya och nyanserade röster kom till tals.

Andra Mosaikprogram har handlat om försvarets förhållningssätt till invandrarungdomar, flyktingsmugglare och sociala frågor i vid mening, till exempel *Svart, svensk och kvinna*, *Tonåring och mamma*, *Stämplad som terrorist* och *Muslim i Sverige*.

Programserierna *Gränslöst* och *Cityfolk* är ett samarbete mellan TV-bolagen inom EBU och bygger på ett utbyte av program. Tre program med rubriken *Gränslöst* sändes under 2001, vilka bland annat handlade om en romsk cirkus och om den spanska enklaven Melilla och flyktingar från bl.a. Marocko, som söker sig till Europa. I *Cityfolk* porträtterades invånare i fler europeiska städer. I programserien *Kvinnor i Världen* berättades om kvinnors villkor i olika länder i världen ([länk till tabell 7.4.1](#)).

7.4.2 Etniska minoriteters ställning i programutbudet.

Sveriges Television är skyldigt att beakta språkliga och etniska minoriteters behov. Samiska, finska och tornedalsfinska skall inta en särställning.
(14§ Sändningstillståndet)

Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion har sedan 1993 tillämpat en överenskommelse gällande programverksamheten på minoritetsspråk. Inom Sveriges Television har utvecklingen mot mer nyheter på finska fortsatt och Mosaiks inriktning mot att spegla det mångkulturella samhället har intensifierats bland annat genom ny sändningstid, vilket har lett till fler tittare. Det nya kortare formatet, 30 minuter, har också bidragit till att programmen blivit mer aktuella.

Under 2001 sändes 116 timmar program på finska och det är en ökning med 9 timmar jämfört med året innan. Det var främst egen produktion inklusive samarbeten som ökade, medan inköpta visningsrätter minskade. Även program på samiska ökade kraftigt under 2001. Under året startade ett dagligt nyhetsprogram på samiska, *Oddasat*, som produceras i Kiruna i samarbete med norska NRK.

Med den dagliga nyhetssändningen *Utiset* belyses förhållandena i Sverige och andra länder från ett svensk-finsk perspektiv. Dessutom sände Sveriges Television aktualitetsmagasinet *EKG* och för barnpubliken *Karamelli*. Inslagen i samtliga dessa program textas till svenska respektive finska ([länk till tabell 7.4.2](#)).

7.5 Samarbete med kultur- och musikinstitutioner samt filmbranschen

Sveriges Television skall samarbeta med kultur- och musikinstitutioner i hela Sverige i syfte att erbjuda utsändningar av föreställningar och evenemang. Det årliga antalet samarbetsprojekt skall under tillståndsperioden öka jämfört med år 1996. Sveriges Television skall bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion

(11§ Sändningstillståndet)

7.5.1 Samarbete med kultur- och musikinstitutioner

Varje år sänder Sveriges Television program i samarbete med kultur- och musikinstitutioner. Programmen bygger på föreställningar och olika slags arrangemang, som produceras vid respektive institution. Genom dessa program får den publik, som inte personligen kan närvara, möjlighet att ta del av olika scenföreställning, evenemang, visningar, föreläsningar mm.

Utöver denna form av samarbete förekommer en omfattande samverkan i andra former mellan olika redaktioner inom Sveriges Television och kulturinstitutioner runt om i landet. Denna samverkan kommer till uttryck i ett stort antal kulturbevakande och kulturspeglade program och i program med folkbildande inriktning.

Totala samarbetade Sveriges Television med 39 kultur- och musikinstitutioner under 2001 och det resulterade i drygt 56 timmar sändningstid i förstasändningar. Det är en ökning från 1996 både vad gäller antalet samarbeten och sändningstid ([länk till tabell 7.5.1](#)).

Exempel på samarbete med kultur- och musikinstitutioner var dokumentärprogrammet *Samernas historia* i tre delar, som producerades av SVT Luleå i samarbete med bland andra Samemuseet Ajtte. I samarbete med Folkoperan och Kungliga Operan producerades dokumentärfilmen *Nr 59 om människor på audition*. I samband med att Nobelpriset firade 100 år sändes flera dokumentärer, som producerats i samarbete med Nobelmuseet, Svenska Akademien, Vetenskapsakademien, Karolinska Institutet m.fl.

Sändningarna från *Nationaldagsfirandet på Skansen* är ett exempel på där Sveriges Television gör det möjligt för svenska folket att följa ett evenemang direkt.

Sändningar av rena scenföreställningar kan delas upp i två olika typer, dels transmissioner, det vill säga obearbetade utsändningar av föreställningar och evenemang, dels transkriberingar, där en viss TV-anpassning sker av det utsända materialet. Exempel på scenföreställning som sändes under 2001 är *Skuggpojken* från Riksteatern och Dramaten och *Barberaren i Sevilla* från Kungliga Operan.

Inom musikområdet förekommer ett utvecklat samarbete med flera musikinstitutioner såsom Malmö symfoniorkester, Musik i Kronoberg, Stockholms konserthus, SAMI och Skap, vilket resulterade i många TV-utsändningar av konserter under 2001.

7.5.2 Samarbete med filmbranschen

Sveriges Television är sedan 2000 part i ett nytt filmavtal, enligt vilket nästan 39 miljoner kronor lämnas i ekonomiskt bidrag till Stiftelsen Svenska Filminstitutet årligen. Dessutom samverkar Sveriges Television varje år med filmbranschen genom samproduktioner, medfinansiering och köp av visningsrätter vad gäller film, som erhållit stöd från detta avtal. Samverkan gäller såväl långfilmer och kortfilmer som dokumentärer.

Förutom det direkta stödet till Filminstitutet samverkade Sveriges Television under 2001 i olika former med filmbranschen för sammanlagt drygt 26 miljoner kronor fördelade på 68 titlar

([länk till tabell 7.5.2](#)).

Utöver det ekonomiska filmsamarbetet via Svenska Filminstitutet tillför Sveriges Television medel till filmbranschen främst via produktionsutläggningar på dokumentärområdet till så kallade fria filmare.

Långfilmer där Sveriges Television svarade för ett betydande ekonomiskt engagemang under 2001 var bland andra *Så vit som en snö*, *Familjehemligheter*, *Känd från TV* och *Suxxes*.

7.6 Folkbildning

*Programutbudet skall som helhet präglas av folkbildningsambitioner
(9§ sändningstillståndet)*

Sveriges Television skall skapa delaktighet i olika frågor och skeenden för publiken. Detta ger plats för samtal och åsiktsbrytningar samt utrymme för empati och gemensamma upplevelser via programverksamheten. På så sätt kan public service-televisionen fungera som ett hjälpmedel som ger tittarna möjligheter att orientera sig i samhället och som ger dem nya insikter och kunskaper. Sveriges Television fyller sin folkbildande roll i det samlade programutbudet och bidrar till att stärka medborgarnas möjlighet att vara med och påverka sin egen framtid.

I en mer specifik bemärkelse erbjuder nyhetsprogrammen och de granskande och debatterande samhällsprogrammen i Sveriges Television information av folkbildande karaktär. Genom att spegla nuets händelser utifrån olika perspektiv erhåller tittarna tillgång till en bred kunskapsbas. Det senaste tillskottet är *Mosaik* som på sin nya sändningstid torsdagar klockan 20 blivit en mötesplats för mångkultur- och integrationsfrågor. I det mycket omfattande faktautbudet finns också ett brett spektrum av program som på ett populärt och lättamt sätt erbjuder ny kunskap och nya erfarenheter. Även inom de lättare genrerna förekommer program som förmedlar nya bildningsfärer.

Eftersom många faktaprogram har en fast plats i utgivningen kan man se dem som en regelbunden möjlighet till ökad kunskap. Programmen består till stor del av inhemska produktioner och de repriserar något över genomsnittet.

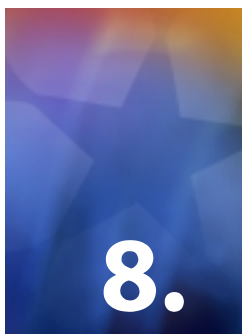
I utbudet av återkommande titlar med folkbildande ambitioner märks exempelvis programmen *Dokument utifrån*, *Nova* och *Vetenskapens värld*, men också i *Hjärnkontoret* för den yngre publiken och *Livslust* för den mognare.

Det finns vidare en folkbildande programgenre med ett mer avspänt förhållande till det bildande/utbildande perspektivet. Till denna grupp hör konsumentprogrammet *Plus*, *Gröna rum*, om växter och trädgård, resemagasinet *Packat och klart*, men också program som *Trafikmagasinet*. För de unga tittarna finns det nya konsumentprogrammet *Rea* och *Myror i brallan* som är ett naturprogram för barn.

Kulturmagasinen utgör en programkategori av klart folkbildande karaktär (jfr. avsnitt 7.3).

Folkbildning sker också under mindre faktabetonade förhållanden. Så fungerar t.ex. *Otroligt antikt*, ett program kring gamla föremål och deras användningsområden. Ett annat exempel är *Vi i femman*. Till folkbildande program kan också räknas kortprogram som *Sevärt*, *Läsvärt* och *Svenska krusbär*, där tittaren ges inblickar i bland annat den svenska dikt- och viskonsten. Även *Antikrundan*, som på ett populärt sätt berättar om gamla ting, hör till kategorin folkbildande program. *På spåret* är ytterligare exempel på en publikstark programserie på bästa sändningstid med ambitioner utöver att underhålla.

www.svt.se och SVT Text bidrar med sina fördjupningssidor i anslutning till flera av de nämnda programmen till att vidga kunskaperna hos tittaren (se avsnitt 5.1.4 och 5.1.5).

8. Förströelse och underhållning

Det har alltid varit viktigt för Sveriges Television att ge publiken upplevelser genom nöjes- och underhållningsprogram. Mediets förutsättningar att erbjuda tittarna engagerande förströelse har skapat många klassiska program. Sveriges Television betraktar humor och underhållning som viktiga instrument för att stärka kulturell och social gemenskap.

Publiken har alltid önskat och uppskattat underhållning och förströelse. Program som är underhållande är emellertid inte alltid detsamma som publikt breda program. Därför är det Sveriges Televisions ambition att erbjuda ett varierat underhållningsutbud som vänder sig till olika målgrupper och som är präglad av bredd och kvalitet. Ambitionen är att spegla och förmedla det som roar och underhåller tittarna, men också att skapa och visa upp nya programformer och talanger.

Under fokusområdet Förströelse och underhållning beskrivs det mer renodlade underhållningsutbudet i utgivningen fördelat på olika programkategorier. Det bör emellertid understrykas att begrepp som underhållning och förströelse inte enbart karaktäriserar de programkategorier som tagits med här. I gränsdragningen mellan fokusområdena har till exempel drama, kultur och musik inordnats under Kulturansvar. Det finns dock ett undantag – komedier – som har förts till fokusområde Förströelse och underhållning. Sportprogram i form av evenemang, tävlingar eller dokumentärer som behandlar enskilda personer eller idrottsgrenar ingår. Slutligen har också underhållningsfakta inordnats vilket betyder att programtitlar som Go'kväll återfinns här.

8.1 Utbudet av program med syfte att förströ och underhålla

Sveriges Television skall tillvarata och utveckla televisionens särskilda förutsättningar att ge upplevelser och stimulera fantasin och därigenom ge möjligheter till inlevelse, engagemang och förströelse.

(11§ Sändningstillståndet)

Omkring 16 procent av det samlade utbudet under 2001 hör till fokusområdet Förströelse och underhållning. Nöje är det största kategorin och utgör drygt hälften av programtiden. Den sända volymen Nöje är något mindre 2001 än 2000. Även utbudet av Sport minskade under 2001 jämfört med året innan, som en följd av att det inte var något OS-arrangemang under året ([länk till tabell 8.1 abc](#)).

I Sveriges Televisions uppdrag ingår att producera underhållningsprogram, som på ett varierande sätt tillfredsställer publikens olika behov och intressen samt utvecklar genren. I utbudet 2001 finns en rad exempel på program som uppfyller dessa syften.

Med program som *Så ska det låta*, *Allsång på Skansen* och *Diggilo* fortsätter Sveriges Television att ta fasta på den rika musikkatten och omvandlar den till populär underhållning. Programserierna *Musikbyrå* och *Pop i Fokus* förser främst den yngre publiken med inblickar i den nya popmusiken med konserter och intervjuer. Programmet *Mosquito* fortsätter framgången genom att använda den senaste tekniken för att roa och bredda barns och vuxnas intresse för bild och musik.

I *Söndagsöppet* speglades aktuella företeelser och personligheter från nöjeslivet presenterades. Under sommaren 2001 direktsändes *I afton Lantz*, en personlig talkshow med radiopersonligheten Annika Lantz. Sveriges Television prövade också ett nytt programgrepp i *Mustafa*, en fiktiv talkshow, där invandrares syn på Sverige speglades med humor.

Klassisk sketchkomik fick sitt utrymme i programmet *R.E.A.*, ett samarbete med scenföreställningen på Hamburger Börs i Stockholm. Sketchunderhållningen *Reuter&Skoog* fortsatte en andra omgång.

Sveriges Televisions roll att förnya underhållningsutbudet uppfylls också i program som *Expedition: Robinson*, där formatet har vidareutvecklats av produktionsbolaget Strix och Sveriges Television.

Sveriges Television värnar också om den svenska filmen i en rent underhållande mening. *Filmgalan* sändes även 2001 från Cirkus i Stockholm. Ett annat prestigefyllt prisprogram är *Idrottsgalan*, som sändes från Globen i Stockholm. I årets kampanj i samarbete med Radiohjälpen och nio stora humanitära organisationer sändes i november galaprogrammet *Tillsammans för Världens barn*, som inbringade en ansevärd summa pengar till behövande barn.

8.1.1 Text-TV

I vid bemärkelse kan sportutbudet i text-TV hänföras till begreppet förströelse och underhållning. Sportsidorna har under senare år utvecklats för att kunna ge en ökad och fördjupad redovisningstjänst från olika sportevenemang. Det gäller såväl resultat och tabeller som matchfakta och övrig statistik, det vill säga den typ av uppgifter som lämpar sig i text-TV.

Antalet sportgrenar och divisioner som redovisas utökas kontinuerligt och omfattade 2001 ett 50-tal serier både vintertid och sommartid. För att ge plats åt all fortlöpande redovisning har *Resultatbörsen* utvidgas och omfattar nu omkring 50 sidor, varav de flesta är flersidor.

Redaktionen följer all sport av intresse även på nyhetsplats eller i form av förhandsartiklar. Under 2001 uppnådde text-TV sport en miljon besökare på sina sidor.

8.1.2 Internet

Inom kategorin nöjeswebb har *Expedition:Robinson* en klar förstaplats. För femte året i rad har nöjesprogrammet följts upp med en mycket populär webbplats. I år kunde även tittarna chatta med de utröstade deltagarna efter programmet samt se intervjuer och bortklippt material som inte fanns med i programmet. *Allsång på Skansen* utnyttjade webben för att sända extranummer.

8.2 Sport med bredd och mångfald

Televisionen har som medium unika förutsättningar att förmedla förströelse och underhållning från sportens värld. I Sveriges Television erbjuds en omfattande bevakning – ofta i direktsändning av evenemang och tävlingar. Samtidigt bereds plats även för dokumentära program om enskilda sportutövare och olika idrottsgrenar. Sportprogrammen förmår att skänka spänning, dramatik och engagemang till en mycket stor och kunnig publik. Sveriges Televisions uppgift är att kunna erbjuda ett brett och kvalitativt utbud på detta område.

Totalt producerades Sveriges Television Sport drygt 300 evenemangstimmar. I *Sportnytt/Sportspegeln* rapporterades från ytterligare ett 40-tal idrotter.
([länk till tabell 8.2](#))

Sportåret 2001 kännetecknades av en stor bredd, men utan de toppar, som jämna år bjuder i form av OS och VM eller EM i fotboll. Sveriges Television hade dock 2001 omfattande sändningar från världsmästerskapen i friidrott, alpint, längdskidåkning, skidskytte och simning. Samtliga dessa är idag populära svenska grenar. VM i friidrott delades för andra gången i rad med TV4. Sveriges Television sände varannan dag under tio dagar i följd från Edmonton i Kanada.

Stora evenemangssändningar förkom under 2001 inom bland annat ishockey, handboll, tennis, konståkning och golf. I olika serieprogram följde Sveriges Television världscupen i ridsport, speedway-VM, rally-VM och den amerikanska Cart-serien.

Svensk fotboll specialstuderades i magasinet *Fotbollskväll*, som ökade antalet tittare ytterligare och som har en mycket hög status bland fotbollsintresserade. Sveriges Television följde också Sveriges väg till fotbolls-VM 2002 genom att sända samtliga hemmamatcher. Dokumentären *Grunden Bois* följde ett fotbollslag bestående av utvecklingsstörda ungdomar i Göteborg.

Lilla Sportspegeln sände för 18:e året och fångade in drygt 30 procent av landets 3 till 14-åringar. Sportens text-TV och webbredaktion integrerades under året i syfte att öka slagkraften i utbudet.

8.3 Formatproduktion

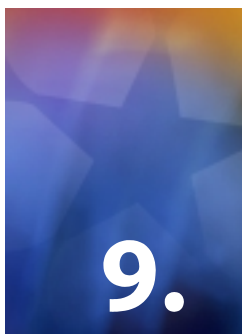
På den internationella programmarknaden erbjuds inte bara program till försäljning utan också så kallade programformat. Inköp av programformat innebär att man köper rätten att adaptera en programidé för den lokala marknaden med stöd från originalproducenten såsom dokumentation, produktionslösningar och allmän kunskap och erfarenhet.

Program som har lyckats väl internationellt och som bedöms passa en svensk publik, förhandsköps ofta av de svenska produktionsbolagen. Även public service-bolagen i Europa byter eller säljer lyckade programkoncept.

Genom att förvärva rättigheter till programformat får Sveriges Television möjlighet att välja om programmet skall produceras med egna resurser eller med hjälp av utomstående produktionsbolag.

Formatförsäljning är vanligt när det gäller nöjesprogram och drama. Även lättfakta och så kallade "dokusåpor" förekommer som idé, som saluförs på den internationella marknaden.

Formatprogrammen utgjorde en mycket begränsad del av Sveriges Televisions totala utbud under 2001 och de bestod främst av nöjesprogram.

9. Publiken

9.1 Sveriges Televisions ställning hos publiken

Sveriges Television skall ha en bred utgivning av program. Genom möjligheten att lägga program parallellt i två kanaler ökas valfriheten för publiken och bredden tydliggörs. Sveriges Television strävar efter att bibehålla och stärka publikens förtroende för företaget. Sveriges Television vill stå för trovärdighet, mångfald och kvalitet. Medborgarnas attityd till företaget är därför viktig att följa. Men det är inte tillräckligt att public service-tanken som sådan har stöd eller att utbudet till sin sammansättning av olika bedömare uppfattas ha en public service-prägel. Programutgivningen blir ytterst "public service" först då publiken väljer att titta på de program som erbjuds. Därför är det viktigt att följa upp i vilken utsträckning tittarna tar del av utbudet. Detta sker genom publikmätning av enskilda program såväl som programserier. Det sker också genom återkommande mätningar av publikens uppskattning av olika programsatsningar.

Det enskilda programmet ger sitt bidrag till den samlade bilden av publikens relation till TV-företaget. Genom mått på intresset för tusentals programtitlar får företaget detaljerad kunskap om publikens val. Dessa mått kan i sin tur sammanfattas i de båda måtten räckviddsandel och tittartidsandel, och visar på ett enkelt sätt hur företaget som helhet lyckats nå publiken. Även om dessa mått är kvantitativa, och bygger på hur lång tid publiken ser på Sveriges Television, eller i vilken omfattning de tittar in i programmen, kan de ges en kvalitativ tolkning. Befolkningen väljer att titta på TV då man har fri tid att disponera, och man lägger denna tid på de program som vid den tidpunkten bäst stämmer överens med vad man definierar som "ett bra program". Därför måste en hög räckviddsandel tillsammans med en hög tittartidsandel tolkas som ett mått på publikens kvalitativa värdering av utbudet. Sveriges Television menar att det är ett mått på utbudets kvalitet att en stor andel av TV-tittarna väljer att titta på SVT1 och SVT2 och att lägga en avsevärd del av sitt tittande på de program som erbjuds. Det hindrar inte att det enskilda programmet kan ha en relativt liten publik.

I följande avsnitt beskrivs publiken till Sveriges Televisions utbud ur olika perspektiv. En kortfattad beskrivning av de olika förekommande undersökningarna finns i kapitel 14, *Källor, definitioner och begrepp*.

9.1.1 Utbud och konsumtion för Sveriges Televisions båda analoga kanaler

Utbudets fördelning på olika programkategorier kan kopplas till hur publiken fördelat sin tid mellan samma programkategorier. När de båda procentfördelningarna samlas i ett gemensamt mått får vi en beskrivning av överensstämmelsen mellan Sveriges Televisions och publikens fördelning av tid på olika utbudskategorier. Sveriges Television har valt att kalla måttet (kvoten mellan två procentvärden) för samstämmighetsindex. Om publiken lägger ungefär lika stor andel av sin tittartid på ett slags programutbud som Sveriges Television avsatt för detta utbud i tablån kan en samsyn anses råda och måttet ligger nära 1. Jämförelsen gäller utbudet ur ett tittarperspektiv. Data kring utbudet skiljer sig från tidigare presenterade uppgifter eftersom de regionala nyhetssändningarna inkluderats (jfr tabell 6.1.1). En annan skillnad är att sportnyheter i denna redovisning ingår under huvudkategorin Sport – inte som i utbudsstatistiken under kategorin Nyheter. Utbudet har vidare rensats från sådan sändningstid som inte ingår i publikmätningarna som exempelvis trailer och hallå.

I tabellen åskådliggörs endast huvudkategorier av utbudet. Program, som riktar sig till särskilda målgrupper, kan inte förväntas ha en lika stor andel av den totala befolkningens genomsnittliga tittartid som de har i de grupper programmen riktar sig till. Samstämmighetsindex för program riktade till språkliga minoriteter skulle t.ex. uppvisa en nivå som kraftigt understiger talet 1 i relation till den totala befolkningens tittande.

[\(länk till tabell 9.1.1\)](#)

Av den tid publiken ger Sveriges Televisions båda kanaler lägger den närmare 24 procent på Nyheter. Andelen nyheter är nu avsevärt högre än 1996 och utgör därmed det största utbudsområdet i Sveriges Television. Samstämmighetsindex för Nyheter låg 2001 på 0,99 vilket tyder på att en tidigare uppvisad överefterfrågan av nyheter från publiken nu kan ha mättats.

Överefterfrågan råder däremot i ökande utsträckning på utbudskategorin Nöje, vars andel av det samlade utbudet minskat med närmare 2 procentenheter sedan 1996. Samstämmighetsindex ligger på en nivå på 1,60 vilket är mycket högt. Även Sport är ett område som efterfrågas avsevärt mycket mer av publiken än vad som speglas i utbudsprofilen och samstämmighetsindex hamnar därför på en nivå på 1,36. Eftersom 2001 inte varit något stort sportår har publiken erbjudits avsevärt mindre utbudstimmar än föregående OS-år.

Även för Fiktion råder en viss överefterfrågan från publiken. Samstämmighetsindex för 2001 ligger på 1,06 för Fiktionsområdet.

Den största enskilda programkategorin i Sveriges Televisions utgivning är Fakta. Fakta, tillsammans med Fiktion, upptar också de största delarna av publikens tittande. Närmare var fjärde tittartimme på Sveriges Television läggs på Fakta, drygt var fjärde på Fiktion. Jämför man andelen Faktautbud med dess motsvarighet i publikens konsumtionsprofil råder underefterfrågan på Fakta. Nivån på Faktautbudet återspeglar emellertid reprispoliticyn med repris av många faktaprogram såväl på eftermiddagstid som på sen kvällstid. Tittaren väljer vanligtvis endast ett av dessa sändningstillfällen.

9.1.2 Utbud och konsumtion i ett vidare perspektiv

Ambitionen med utgivningen och utformningen av programtablåerna är att publiken skall ha intresse och möjlighet att välja många *olika typer* av programinnehåll ur Sveriges Televisions utbud. Public service-televisionen kan inte begränsas till att tillgodose endast vissa intressen eller behov. För att beskriva hur väl Sveriges Television lyckas med att vara relevant och angelägen inom *alla* programområden måste man

studera hur publiken väljer inom dessa områden i det totala svenskspråkiga eller för svensk publik tillrättalagda utbudet, dvs. om man ser utbudet från Sveriges Television, TV4, TV3, Kanal 5 m.fl. kanaler som basen för tittarens val.

En betydande del av utbudet i kanaler utananför dem inom public service-uppdraget är Fiktion. Som ett exempel kan nämnas att det i de tre ovan nämnda reklamfinansierade TV-kanalerna förekom närmare 1 500 långfilmer att välja på medan Sveriges Television i sitt utbud kunde erbjuda drygt 400 filmer i två kanaler. Publikundersökningar visar att en stor del av det utbud som publiken väljer från de reklamfinansierade kanaler också är Fiktion. Sveriges Televisions "bidrag" till det samlade tittandet på fiktionsprogram blir därigenom relativt litet.

Fördelningen av publikens tittande på olika programkategorier från de fem största svenska TV-kanalerna beskrivs denna gång mer i detalj med avseende på nyheter. Av all sändningstid innehållande Nyheter i de fem svenskspråkiga TV-kanalerna svarar Sveriges Television för totalt 62 procent. Föregående år var omfattningen 58 procent. Av all tid som den svenska TV-publiken lägger på nyheter har Sveriges Television emellertid en ännu starkare ställning – drygt 71 procent av tiden läggs på nyheter från Sveriges Television. Det finns således ett starkt intresse från publiken att välja Sveriges Televisions nyheter.

9.1.3 Räckvidd

För att vara angelägen för alla måste Sveriges Television sträva efter att varje dag på året ha ett utbud som lockar olika grupper av människor. Bara då kan man påstå att den bredd och mångfald som präglar utbudet också anammas av publiken. Alla människor tittar dock inte på TV varje dag. En av fyra avstår av olika skäl varför endast tre av fyra svenskar tittar någonting på TV en genomsnittlig dag. Det är bland TV-tittarna Sveriges Television bedömer utbudets förmåga att intressera många olika grupper i publiken och tillgodose olika önskemål. SVT1 och SVT2 har båda en räckviddsandel på mer än 50 procent. Tillsammans hade kanalerna en räckviddsandel på 79 procent under 2001.

[\(länk till tabell 9.1.3 a\)](#)

Att uppnå en hög räckviddsandel är en indikator på att Sveriges Television är angeläget för befolkningen oavsett ålder. Ung som gammal hittar något att titta på i någon av de båda kanalerna. Programutbudet vänder sig till såväl män som kvinnor. Olika intressen tillgodoses. I början av 1990-talet minskade räckviddsandelen för Sveriges Television till följd av ökad konkurrens. Sedan jämförelseåret 1996 har Sveriges Televisions räckviddsandel legat på en hög och tämligen stabil nivå trots tilltagande konkurrens. Andelen TV-tittare som sett SVT-kanalerna är högst i de äldsta åldersgrupperna och lägst bland 15-24-åringarna.

[\(länk till tabell 9.1.3 b\)](#)

9.1.4 Tittartid

Befolkningen har i takt med att nya TV-kanaler introducerats på marknaden ökat sin tittartid. Under samma period har också den del av dygnet då TV-sändningar är tillgängliga ökat. I de marksända kanalerna, som når alla TV-hushåll, finns numera morgon-TV året runt och lunchnyheter har introducerats under senare delen av 90-talet. Sena kvällssändningar har blivit betydligt vanligare i de breda marksända TV-kanalerna än för tio år sedan. Efter flera års stabil tittartid på all TV kring drygt 140 minuter per person och dag uppmättes förra året 150 minuters tittartid i genomsnitt för TV-befolkningen 3–99 år. För år 2001 ligger nivån på 148 minuter, vilket med tanke på

att år 2000 var ett stort sportår med fotbolls-EM och sommar-OS, får betraktas som ett högt värde. På det hela taget tycks dock det totala tittandet nu ha nått en stabil nivå där förändringar sker mellan kanalerna inom en totalnivå på ca 2,5 tittartimmar om dagen.

[\(länk till tabell 9.1.4 a\)](#)

Tittartiden varierar mellan olika veckodagar. Sveriges Televisions konkurrenskraft varierar över veckan. Under veckosluten ägnas televisionen relativt mycket tid och konkurrensen om tittartiden är hård. Lördagar har under flera år varit den dag då Sveriges Television haft svårast att erbjuda ett utbud som svarar mot tittarnas intresse. Under 2001 har alla veckodagar utom måndagen påverkats kraftigt av ökad konkurrens med minskade tittartidsandelar för Sveriges Television som följd.

Alla åldersgrupper har, i ett längre tidsperspektiv, minskat andelen tid som ägnas Sveriges Television till följd av ökat utbud från andra TV-företag. Bland personer som är 60 år och äldre har Sveriges Television hittills haft ett mycket omfattande tittande. Den minskning av tittartidsandelen bland äldre som uppmärksammades förra året har fortsatt. Den grupp som förändrat sitt tittarbete mest under 2001 är dock en av Sveriges Televisions tidigare uppmärksammade problemgrupper – unga mellan 15 och 24 år, som mellan 2000 och 2001 minskat sin tittartidsandel på Sveriges Television med 4 procentenheter. Endast en femtedel av de unga tittarnas tittartid går nu till Sveriges Television. Den främsta orsaken till att många unga tittare i stor utsträckning föredrar andra kanaler än Sveriges Televisions är de andra kanalernas stora utbud av fiktion.

[\(länk till tabell 9.1.4 b\)](#)

Män och kvinnor fördelar sin tittartid på ungefär samma sätt mellan Sveriges Television och övriga TV-kanaler.

9.1.5 Tittandet på kvällstid

Av tradition är kvällen den tid som de flesta förlägger sitt tittande till. Mellan klockan 18.00 och 23.00 befinner sig mellan 1,5 och 3,5 miljoner TV-tittare framför sina apparater. På dagtid eller sen kvällstid handlar det i regel om mellan 150 000 och 350 000 tittare, en tiondel så många. Andra kanaler än Sveriges Television som vänder sig till den svenska publiken har kraftigt ökat sitt utbud genom sändningar under en större del av dygnet och det finns också publik vid i princip alla sändningstider över dygnet.

[\(länk till tabell 9.1.5 a\)](#)

Sveriges Television har sändningar på dagtid men den största delen av nyproduktionen, nyhetsprogrammen undantagna, programläggs till 18.00–23.00. Eftermiddagstider och sena kvällstider används i stor utsträckning till servicerepriser. För publiken innebär det att närmare 75 procent av den tid man lägger på Sveriges Television läggs på de program som sänds på bästa sändningstid.

På kvällstid är tittartidsrelationerna mellan Sveriges Television och övriga kanaler annorlunda än för dygnet som helhet. Sveriges Television har under tidsintervallet 18.00–23.00 en högre andel av den samlade tittartiden en genomsnittlig dag än under dygnet som helhet. Sedan 1996 har nivån för Sveriges Televisions tittartidsandel på kvällstid minskat relativt mindre än sedd över hela dygnet – från 55 procent 1996 till 49 procent 2001. I tid räknat betyder det att den genomsnittlige tittaren, som spenderar drygt 90 minuter i genomsnitt framför TV-apparaten på kvällstid, lägger 45 minuter på program från Sveriges Television. Alla veckodagar har drabbats av konkurrensen på "bästa sändningstid". Bäst, i relation till jämförelseåret 1996, har måndagen klarat sig.

Jämfört med föregående år har lördag och söndag drabbats hårt av ökad konkurrens med minskning av tittartidsandelarna på 4 procentenheter.

[\(länk till tabell 9.1.5 b\)](#)

Tittartidsminskningen har skett inom samtliga åldersgrupper och är särskilt tydlig bland 15–24-åringar som under 2001 lade 25 procent av sitt tittande på kvällstid på Sveriges Television. En jämförelse mellan de olika åldersgrupperna visar i princip samma mönster som bilden över tittartidsandelen under hela dygnet, men andelarna är exempelvis avsevärt högre bland barn – en skillnad med åtta procentenheter.

9.1.6 Publikens val inom olika programområden

Under ett år sänder Sveriges Television inom varje utbudskategori många olika titlar varje vecka. Varje titel sänds dessutom vid flera tillfällen – s.k. servicerepriser. Om *samma* publik ser de flesta program inom ett programområde blir servicegraden mycket hög för just dem, men låg för befolkningen som helhet. Om *olika* grupper i publiken ser olika program eller väljer att utnyttja de olika sändningstiderna för ett program kan servicegraden sägas vara bredare eftersom fler nås av den aktuella programkategorin.

De titlar som förekommer i en tablå varierar mellan olika säsonger. Det förekommer också att två program varvas under en säsong med utgivning varannan vecka. Många program servicerepriseras också minst en, ofta två gånger, inom en sjudagersperiod. Sammantaget betyder det under högsäsong att publiken varje dag har tillgång till åtminstone något program inom respektive programområde vid någon tidpunkt i Sveriges Televisions kanaler. Men de program som erbjuds har inte bara olika sändningsbetingelser med avseende på sändningstidpunkt eller veckodag. Genom att tablån omfattar två kanaler kan också koordinationen varieras så att program i en kanal läggs emot varierande programinnehåll i den andra SVT-kanalen. Programmen är också sinsemellan olika med avseende på form och infallsvinklar. Genom variation av produktionsort blir perspektiven också olika. Med tre programområden som exempel beskrivs betydelsen av bredden och mångfalden i programutbudet.

På hösten, mellan vecka 40 och 49, infaller en period som är relativt fri från storhelger eller jämförelsestörande TV-evenemang i de svenska TV-kanalerna. Nya TV-tablåer har också i regel etablerats och nya programserier har hunnit starta. Denna period har tagits som utgångspunkt för en analys av hur några programområden nådde ut till publiken hösten 2001. Tittardefinitionen är i denna analys relativt sträng. För att räknas som tittare måste man ha sett minst en tredjedel av programmets sändningstid. Långt ifrån alla tittar med en sådan koncentration på TV idag.

[\(länk till tabell 9.1.6\)](#)

Samhällsutbudet

Sveriges Television erbjuder ett brett och varierat samhällsutbud i syfte att involvera så många TV-tittare som möjligt i samhällsdebatten. Publiken till de enskilda programmen ligger ofta på ca 5 procent av befolkningen. Om man studerar publikutfallet för enskilda program förefaller intresset bland de unga för samhällsprogrammen i Sveriges Television vara svagt. En annan bild av publikens förhållningssätt fås emellertid när man studerar hur många som utnyttjat något eller några av alla de programtillfällen som bjuds under en vecka. Totalt finns det 15-20 möjligheter att se samhällsprogram i Sveriges Televisions tablåer under en vecka.

Analysen av veckorna 40 - 49 hösten 2001 visar att totalt nio olika samhällsprogram sändes. Veckomagasinet Agenda och Dokument utifrån/inifrån är program som sändes

med en servicerepris under veckan medan Debatt, Mediemagasinet, Mosaik och Uppdrag granskning sändes med två servicerepriser. Dessutom sändes tre samhällsprogram med en tydlig profil genom att de har språkliga minoriteter i fokus – Arran (samiska), EKG (finska) och Kexi (tornedalsfinska).

Genomsnittspubliken till huvudsändningen för vart och ett av de uppräknade programmen varierade mellan en och nio procent av befolkningen med variationer mellan veckor och enskilda programserier. De olika servicerepriserna samlade var och en små publik, men erbjöd i gengäld många olika tillfällen att se något av de nio programmen.

Analysen visar att drygt 30 procent av befolkningen såg minst ett samhällsprogram under en genomsnittsvecka. Personer över 60 år, som också är de som rent allmänt tittar mest på TV, hade i mycket stor utsträckning sett något av samhällsprogrammen. Närmare 60 procent av personer i eller i närheten av pensionsåldern såg minst ett av dessa program. Bland ungdomar, som i regel inte avsätter så stora spår i publikbilden till de enskilda programmen, var andelen som sett minst ett program under en vecka 12 procent.

Slutsatsen är att den bredd och mångfald som erbjuds publiken genom de olika samhällsprogrammen också tas till vara. Nästan var tredje person i befolkningen valde åtminstone ett, ibland flera, av dessa program under en genomsnittlig vecka.

Små spår av unga tittare för enskilda samhällsprogram ger alltså inte en rättvisande bild av hur det samlade utbudet utnyttjas i ett veckoperspektiv. När veckan gått till ända har mer än var tionde ung person tagit del av den samhällsdebatt som förs i Sveriges Television.

Kulturutbudet

Också inom kulturutbudet förekommer ett varierat utbud av olika titlar i Sveriges Televisions tablå. I tabell 7.3 listades nio av dessa titlar som tillhör de kulturbevakande programmen. I den analys av publiken som här redovisas ingår ej kulturnyheter, som sänds dagligen, i bilden, men istället andra programformer som kulturdokumentären *K-special* och videomagasinet *Mosquito*. Totalt förekom under vecka 40-49 hösten 2001 nio olika titlar i tablån. De enskilda titlarna inom detta programområde har en något mindre publik än samhällsprogrammen, men i genomsnitt ser närmare var fjärde person i befolkningen minst ett kulturprogram från denna lista. Bland ungdomar är andelen på samma nivå som för samhällsprogrammen, 12 procent, medan var tredje av de äldsta i publiken nås varje vecka. Tack vare olika inriktning och ämnesval lyckas de olika programmen attrahera en stor del av befolkningen till ett område som ofta betecknas som "smalt".

Faktautbudet

Programområdet Fakta omfattar en mängd titlar. Under den aktuella perioden vecka 40-49 förekom 14 titlar i tablån. De ämnesområden som täcks varierar inom ett stort område från vardagsnära ämnen som *Mat* eller trädgård i *Gröna rum* till tekniska ämnen i program som *Vetenskapens värld* eller *Nova*. De enskilda titlarna når ofta stora delar av befolkningen – miljonpubliker är inte ovanligt. Dessa faktaprogram når tillsammans mer än varannan i befolkningen under en vecka. Bland de äldsta tillhör nästan fyra av fem publiken någon gång under en sjudagarsperiod. Men även yngre tittare väljer de här programmen. Nästan 30 procent av alla barn 3-14 år har sett minst ett av dessa faktaprogram och nästan lika många ungdomar.

9.2 Publikens värdering av Sveriges Television

Sveriges Television ger återkommande utomstående undersökningsinstitut i uppdrag att genomföra kartläggningar bl.a. av publikens attityder till TV-programmen samt studier av hur publiken mer allmänt uppfattar utbudet i såväl Sveriges Television som andra TV-kanaler. Under åren 1996 till 2001 har uppdraget genomförts av Svenska Gallupinstitutet samt Mediamätning i Skandinavien, MMS. I sådana undersökningar återkommer egenskaper som mångsidigt, trovärdigt, professionellt och kvalitetsinriktat i topp i värderingen av Sveriges Televisions utbud. Däremot uppfattar flertalet i publiken inte i första hand Sveriges Televisions programutbud som spännande eller nyskapande.

[\(länk till tabell 9.2 a\)](#)

I samtliga variabler som ingår i undersökningen kan en positiv utveckling konstateras mellan 1996 och 2001. Mätresultaten för huruvida Sveriges Television uppfattas som *trovärdigt, mångsidigt, kvalitetsinriktat, professionellt* och *angeläget för alla* har legat på en stabil och hög nivå de senaste åren, men med undantag för variabeln *trovärdighet* sker nu vissa minskningar i andelen positiva. Andelen av TV-publiken som bedömer företaget som *nyskapande* eller *spännande* ligger jämförelsevis på en lägre nivå, men efter några år med förbättrad attityd i dessa avseenden minskar nu åter andelen positiva.. Efter några års uppgång minskade förra året andelen tittare som fann Sveriges Televisions utbud underhållande och denna minskning har fortsatt. Totalt är det 55 procent av bedömarna som tycker att *underhållande* är en beskrivning som passar bra in på Sveriges Televisions utbud.

I SOM-undersökningen (Samhälle, Opinion, Massmedia), som årligen genomförs av SOM-institutet vid Göteborgs universitet, ställs frågor till allmänheten om TV-utbudet och hur man värderar de olika TV-företagen. Sveriges Television profilerar sig i dessa undersökningar sedan nio år tillbaka som det främsta företaget inom flera programområden. Samtliga hör till public service-televisionens verkliga kärnområden såsom barnprogram, kulturprogram, förmedlade kulturupplevelser i form av teater, opera och konserter, dokumentärer, samhällsprogram, naturprogram och nyheter.

För det slags bedömningar som redovisas för hela befolkningen bör man hålla i minnet att alla människor inte har en åsikt om, eller relation till, alla slags program. Medan så gott som alla tillfrågade har en åsikt om nyhetsprogrammen har två av tre tillfrågade överhuvudtaget inte någon åsikt om exempelvis programtyperna teater, opera eller konsert. Som komplement till svarsfördelningen för hela befolkningen redovisas därför i tabellen också svarsfördelningen bland dem som haft en åsikt och avgivit en bedömning. Programmen är rangordnade efter denna fördelning. Med tanke på att Sveriges Television har många olika program inom respektive område är det också troligt att bedömarna sett olika delar av utbudet och lagt dessa erfarenheter till grund för sin värdering.

Olika programområden kan, liksom de enskilda programmen, väcka stort intresse bland TV-publiken. SOM-undersökningen ger inget mått på detta, utan relaterar de olika TV-kanalerna till varandra. Intressant i det perspektivet är därför om någon annan kanal bedöms som bättre än Sveriges Television i någon av programkategorierna. I de fall detta förekommer har värdet i tabellen försetts med en asterisk.

Fjorton programområden är sedan 1999 föremål för publikens bedömning sedan man fr.o.m. 1999 i undersökningen delade upp bedömningen av TV-serier på svenska och utländska. Av dessa fjorton olika programområden bedöms SVT1 och SVT2 tillsammans under 2001 vara bäst inom nio. För fem programområden bedöms andra

svenskspråkiga TV-företag som bättre. Dessutom har värderingen av flera av de olika programområdena minskat sedan föregående år.

[\(länk till tabell 9.2 b\)](#)

Tre områden som stärkt sin ställning bland bedömare sedan föregående år är de allmänna kulturprogrammen, evenemangskultur som teater, opera och konsert samt de svenska TV-serierna. Uttryckt i totalbefolkningens åsikter ger det ibland små avtryck eftersom en mindre andel av befolkningen överhuvudtaget väljer en bästa kanal på två förstnämnda områdena.

Störst variation i värderingen av olika programområden genom åren uppvisar naturprogrammen. Värderingen av naturprogrammen i Sveriges Television låg lågt under 1998, men en tydlig profilering av naturprogrammen, med den svenska naturen å ena sidan och wild life å den andra gav resultat under några år. Under 2001 har emellertid andelen som föredrar Sveriges Televisions utbud åter minskat. Nyheter, samhällsprogram och lättare underhållning är tre programområden som också uppvisare stor variation i värderingarna de senaste åren – alla tre får under 2001 sin lägsta andel värderingar från publiken sedan 1996.

De fem programområden där andra svenskspråkiga TV-företag bedömts som bättre än Sveriges Television är sport, lättare underhållning, populärmusik, utländska TV-serier och långfilmer. Sportområdet har för Sveriges Televisions räkning uppvisat varierande framgång i publikens värdering på senare år – stora sportår visar man sin uppskattning medan mellanår tenderar att värderas lägre.

Samarbete med Sveriges Radio och Utbildningsradion

Enligt Anslagsvillkoren 1998 punkt 20 skall Sveriges Television, i samarbete med de båda andra public service-företagen, utforma indikatorer på kvalitet som beskriver hur publiken upplever programmen. Överläggningar har skett och programföretagen har tagit del av varandras erfarenheter. Parterna är överens om att en total samordning av dessa kriterier skulle innebära stora problem med hänsyn till företagens olika verksamheter.

9.3 Text-TV-utnyttjandet

De allra flesta TV-innehavare har åtminstone en apparat med text-TV-funktion. Tillväxttakten för innehavet av TV med text-TV har ökat med 15 procentenheter sedan 1996. Det betyder att nio av tio personer i dag har en TV-apparat med text-TV-funktion.

De allra flesta som använder text-TV-mediet en genomsnittlig dag vänder sig till Sveriges Televisions text-TV-sidor. Kanäljämförelser visar att Sveriges Television har den text-TV-tjänst som utnyttjas mest. Under 2001 har användningen ytterligare ökat och ligger nu 8 procentenheter högre än i periodens början.

[\(länk till tabell 9.3 a\)](#)

Liksom för TV-tittandet förläggs merparten av tittandet på text-TV till kvällstid (18.00–24.00). Under loppet av en vecka ökar räckvidden för text-TV markant och 54 procent av befolkningen uppger att de använt SVT Text någon gång den senaste veckan.

Under 2001 undersöktes även användningen av de olika huvudsidorna hos SVT Text. Nyhetssidorna har närmare 1,5 miljoner dagliga användare och de sidor som innehåller Sportresultat samt de som presenterar TV-utbudet har mer än 1 miljon dagliga användare. Under loppet av en vecka utnyttjas Nyhetssidorna av drygt 2,7 miljoner TV-

tittare och programinformationen av 2,5 miljoner. Sportsidorna når under loppet av en vecka närmare 2 miljoner användare.

Den programtextning av det inhemska utbudet som erbjuds via Text-TV utnyttjades av drygt 400 000 TV-tittare under en vecka. Det bör noteras att undersökningen gjorts via telefon med ett hörande urval varför användningen av dessa sidor med all sannolikhet är större om också de hörselhandikappades utnyttjande räknas in.

[\(länk till tabell 9.3 b\)](#)

Den ökade användningen av SVT Text ger genomslag i alla åldersgrupper. Störst är ökningen jämfört med 1996 bland medelålders och de äldsta som ökat sin användning av mediet med 12 respektive 10 procentenheter under jämförelseperioden.

9.4 Internet

Internet är ett välanvänt och etablerat nytt massmedium för stora delar av den svenska befolkningen. Under 2001 hade fyra av fem svenskar (79 %) tillgång till dator antingen i hemmet, på arbetet eller i skolan. I alla åldersgrupper under 60 år ligger nu tillgången på en nivå överstigande 90 procent som har tillgång till en dator någonstans och mer än 80 procent som har dator hemma. De flesta datorer är också kopplade till Internet. I åldersgrupperna under 40 år har 90 procent eller mer tillgång till Internet någonstans, bland 40-59-åringar är andelen 85 procent. Endast i den äldsta åldersgruppen har genomslaget blivit betydligt mindre – inte ens 30 procent av personer 60 år och äldre har tillgång till dator hemma och bara drygt 20 procent av samma grupp har tillgång till Internet hemifrån. Genom komplement av datorer som de äldre har tillgång till på annat håll ökar dock andelen som har möjlighet att använda Internet med ytterligare några procentenheter.

Internets användningsmöjligheter förbättras också kontinuerligt. En ökande tillgång av bredband i hushållen kommer att öka möjligheterna för höghastighetsuppkoppling och streaming video – rörliga bilder och ljud på Internet – en tjänst som Sveriges Television nu utvecklar för användning i den nya mediemiljön.

I takt med att tillgång och innehåll utvecklas fortsätter Internetanvändningen att öka. Under oktober 2001 uppmättes närmare 40 procent av befolkningen (9-99 år) som dagliga Internetanvändare, en ökning med 4 procentenheter sedan året innan. Störst är användningen bland 15-24-åringar, där drygt 60 procent använt Internet en genomsnittlig dag. Vanligaste användningsplats är för samtliga åldersgrupper hemma, men är man 9-24 år surfar man också i skolan, medan 25-59-åringarna också ger sig ut på Internet från datorn på sin arbetsplats.

[\(länk till tabell 9.4\)](#)

Sveriges Television är populärt på nätet. Under december månad 2001 sökte 857 000 unika besökare upp www.svt.se och mer än en av fem uppger att de besökt Sveriges Televisions hemsidor under senaste året.

Enligt MMXI Nordics mätningar ligger www.svt.se på femtonde plats på den svenska topplistan i konkurrens med kommersiella teleoperatörer, mjukvaruföretag, portaler och medieföretag. Sveriges Televisions webbplats är den mest besökta icke-kommersiella webbplatsen och hamnar på en fjärdeplats bland medieplatserna i Sverige.

Webbplatserna till *Mat*, *Expedition: Robinson* och *Den nakna kocken* har varit bland de mest besökta på www.svt.se. Programinformation, tablåer, text-TV och nyheter – som

text och i rörliga bilder – har också mycket höga besöksiffror. Välbesökta var också *Packat och klart*, *Vintergatan 5B* och *Sommartorpet*.

9.5 Publikkontakt

Sveriges Television har en lång tradition att arrangera studiebesök, välbesökta publika TV-inspelningar och återkommande arrangemang kallade "Öppet Hus". Ett av Sveriges Televisions mest framgångsrika program är *Allsång på Skansen*. I genomsnitt kommer 20 000 personer för att vara publik i direktsändningen från Skansen. Många följer repetitionerna och träffar inspelningsteamet under eftermiddagen.

Antikrundan besökte 2001 fem städer - Borgholm, Vadstena, Uppsala, Kalix och Piteå - på jakt efter intressanta antikviteter och kuriositeter. Ett par tusen besökare kom till varje inspelning för att få sina föremål bedömda av Antikrundans experter. Alla får sina saker värderade, vilket innebär att experterna går igenom nära sex tusen föremål vid varje inspelningstillfälle.

I september 2001 togs den toppmoderna nyhetsstudion i Stockholm i bruk. Härifrån sänder de olika nyhetsredaktionerna i en stor gemensam studio med digitalutrustade kontrollrum och moderna redaktionslokaler intill. Under hösten 2001 har studiebesök genomförts trots att där pågår sändningar dygnet runt.

Internet

Internet och e-post har blivit ett vanligt sätt att ha kontakt med publiken. De flesta program har en egen "sajt" på www.svt.se. Programmet *Mat* publicerar recepten på sin webbsida, men tittaren erbjuds också att prenumerera och få veckans recept direkt i sin personliga e-postlåda. Ungdomsprogrammen *Tigermuren* och *Rea* har också livlig kontakt med sin publik via Internet med diskussionsgrupper, frågor och tips till redaktionen.

Studiebesök

Studiebesök och rundvandring bland studior och verkstäder sker på alla produktionsorter, allt från *Dövas TV* i Leksand till TV-husen i Stockholm, Göteborg och Malmö. På de större orterna guidas förbokade grupper varje vardagkväll. Besökarna har varit av alla kategorier, såväl gymnasieklasser som pensionärsföreningar. Guiderna rekryteras bland Sveriges Televisions ordinarie personal, som kan berätta om hur TV-produktion går till. Cirka 11 000 personer har under året besökt Sveriges Televisions tv-hus.

Programupplysningen

Programupplysningen svarar på frågor och synpunkter från tittarna via telefon, fax och e-post. Frågorna rör främst programmen; medverkande, reprinttider, vinjettmusik etc. Även klagomål på bakgrundsljud och tablåläggning förekommer. Publikens synpunkter sammanställs dagligen i en rapport som distribueras i företaget och även publiceras på Intranätet. Under 2001 tog Programupplysningen emot 41 000 telefonsamtal, besvarade 25 000 e-brev samt 4 000 fax.

Sveriges Televisions Informationsavdelning tar dagligen emot och besvarar en stor mängd telefonsamtal och e-brev från publiken rörande frågor kring public service och digital-tv.

Programuppspelningar

Ett antal gånger per år spelas program upp för inbjuden publik. Det kan gälla befintliga program eller sådana som är under utveckling. Till dessa visningar inbjuds publik från

hushåll som erlagt TV-avgift. En balans mellan boende i storstad övriga landet eftersträvas. Under 2001 har mer än 750 personer fått titta på program och lämna synpunkter på dessa i olika former. På totalt tio orter utanför Stockholm har de boende haft möjlighet att delta i sådana programuppspelningar.

9.6 Teknisk kvalitet och tillgänglighet

SVT skall samtidigt sända två TV-program samt text-TV till hela landet. Att sända till hela landet innebär att minst 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen skall kunna ta emot sändningarna.

(2§ Sändningstillståndet)

Den tekniska kvaliteten på sändningarna skall vara hög. Sändningarna skall ske med så god säkerhet att eventuella sändningsavbrott blir så korta som möjligt. Verksamheten skall utformas så att den inte understiger de kvalitets- och säkerhetsnivåer som sammantaget rådde för programproduktion och utsändning under år 1996.

(5§ Sändningstillståndet)

9.6.1 Kvalitet i sändningarna

Sveriges Televisions trovärdighet består bl.a. i att publiken skall kunna lita på att de TV-program de vill se sänds på utlovade klockslag, utan störningar i bild eller ljud, och med textning när det så skall vara.

Under 2001 har enbart några få svåra störningar inträffat. Totala avbrott är mycket sällsynta och beror då oftast på svårkontrollerade yttre faktorer. Elförsörjningen är säkrad genom flera oberoende system. Avbrott i ordinarie elkraft inom Sveriges Television har endast i mycket sällsynta fall givit bildstörningar i pågående sändningar.

Av de mer än 20 000 TV-program som sänts under 2001 har ett fåtal drabbats av problem i samband med utsändning. Försenade programstarter har skett vid 35 tillfällen. Akuta tablåändringar har registrerats vid 23 tillfällen, varav 10 på bästa sändningstid. Framförallt under hösten 2001 har tablåändringar orsakats av nyhetsläget i världen. Vid 17 tillfällen har tablåerna ändrats beroende av insatta extrasändningar.

Små förskjutningar i tablåen kan också uppstå då program är för korta eller för långa. Vid 117 tillfällen under året stämde inte den förannonserade programlängden med den faktiska. Det är framförallt nyhetssändningarna, som haft svårigheter med hållande av sina sändningsutrymmen. Oftast finns emellertid marginal i programskarvarna för att kompensera detta.

Vid direktsända evenemang, t.ex. sporttävlingar, är det vid vissa tillfällen svårare att förutse programlängderna i förväg och således även mera komplicerat att kompensera förskjutningar i programskarvarna.

Vid 10 tillfällen har sändningsavbrott förekommit. Det har varit problem med textningen vid totalt 60 rapporterade tillfällen. Såväl översättningstexter, som text-TV-textning har drabbats.

9.6.2 Kvalitet i mottagningsförhållandena

Genom årliga undersökningar som görs för att bedöma den potentiella TV-publiken får TV-branschen en gemensam statistik över hur många tittare som kan se de olika TV-kanalerna. Undersökningarna grundar sig fr.o.m. 1998 på intervjuer med ca 16 000 slumpmässigt utvalda hushåll. De flesta av hushållen besöks i hemmen för en kontroll av mottagningsförhållandena.

Undersökningen fungerar därför indirekt också som en återkommande kontroll av att TV-hushållen verkligen kan ta emot Sveriges Televisions båda kanaler utan problem. Vid samtliga mätillfällen sedan 1996 har andelen hushåll, som kan se Sveriges Television problemfritt, redovisats vara nära nog 100 procent.

För en mindre del av de svenska hushållen är mottagningsförhållandena dock sådana att en fullgod bildkvalitet inte kan erhållas med normal antennutrustning. Den andel av befolkningen som är berörd kan räknas i delar av procent. Exakt storlek på denna grupp kan dock inte skattas från statistiska undersökningar utan en bedömning görs utifrån geografiska faktorer och befolkningsdata.

Enligt sändningstillståndet skall Sveriges Televisions sändningar kunna tas emot av minst 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen. Emellertid kan kvaliteten på mottagningsförhållandena för den enskilde tittaren variera inom ett och samma område. Inte sällan beror detta på antennenläggningar eller kabelsystem inom bostadsområden eller enskilda fastigheter. En signal av god kvalitet som distribueras över sändarna i Teracoms nät är således inte en garanti för att mottagningsförhållandena i de enskilda hushållen blir de optimala.

Via kabelnät tar 43 procent av befolkningen emot TV, inklusive SVT1 och SVT2. Den tekniska tillgängligheten till Sveriges Televisions kanaler samt signalens kvalitet i kabelnäten kan företaget inte påverka. Kontakter från publiken visar att sändningsavbrotten kan vara betydande. Kritik förekommer också av den tekniska kvaliteten. Det största kabelnätet ägs av com.hem, som uppger att man ökat kvaliteten i nätet bl.a. genom att bygga reservvägar för signalen. Avbrotten i kabelnätet uppges idag ligga på mindre än 1 procent av matningstiden.

Den tekniska kvaliteten och tillgängligheten i sändningarna i marknätet regleras i avtal mellan Sveriges Television och Teracom som äger och driver nätet. Utfallet motsvarar uppsatta krav.

För att öka tillgängligheten för den lilla grupp hushåll som har bristfälliga eller inga mottagningsmöjligheter alls sänds SVT1 och SVT2 (liksom även SVT24) sedan mars 1999 över satellit. Sändningarna sker digitalt över satellitpositionen 5° öst (Nordic Satellite AB, Sirius-satelliten). Sveriges Televisions kanaler ingår i det grundutbud som operatören Canal Digital erbjuder. Vid utgången av 2001 var antalet hushåll som tog emot SVT1, SVT2 och SVT24 från satellit ca 250 000. Många av dessa har valt mottagning från satellit, även om fullgod mottagning av analoga marksändningar av SVT1 och SVT2 är möjlig. Skälet torde vara bättre bildkvalitet samt tillgång till ett totalt sett större utbud av kanaler.

10. Ekonomi

Sveriges Television skall inom den tillgängliga ekonomiska ramen göra de prioriteringar som krävs för att uppfylla målen med verksamheten.

Verksamheten skall bedrivas rationellt. Utvecklingen av verksamheten skall bl.a. syfta till ökad effektivitet och förbättrad produktivitet.

(Anslagsvillkoren 2000 punkt 1)

I public service-uppföljningen för 2001 redovisas förändringar i verksamheten under tillståndsperioden 1997-2001 med 1996 som jämförelseår. Under denna tid har kostnadsnivån i samhället ökat till följd av inflation. För Sveriges Television har kostnadsökningen inom flera områden varit väsentligt högre än den generella. Det gäller inte minst rättighetsersättningar inom konkurrensutsatta programområden. Med hänsyn till den förhållandevis långa jämförelseperioden och vikten av att kunna ge en bild av hur tilldelningen och förbrukningen av ekonomiska resurser reellt har förändrats, har Sveriges Television valt att lämna alla ekonomiska tabeller i två former; i nominella värden (löpande priser) samt i reella värden (2001 års priser). Syftet är att i analyserna kunna skilja på intäkts- och kostnadsförändringar som är reella och sådana som är en följd av förändringar i de allmänna prisnivåerna eller uppräknningen av medelstillsdelningen till Sveriges Television enligt radio- och TV-index. Vid beräkningen av de reella värdena har använts förändringarna i radio- och TV-index under den aktuella perioden.

I den följande redovisningen har alla kostnads- och intäktsposter angivits i reella värden, dvs. i 2001 års priser. Metoden ger enligt Sveriges Television den mest rättvisande beskrivningen av förändringarna under perioden 1996-2001. Samtliga uppgifter finns angivna i nominella värden i tabellbilagan. Den som söker jämförbara uppgifter från äldre årsredovisningar kan alltså utnyttja också dessa tabeller.

10.1 Sveriges Televisions ekonomi

Sveriges Televisions verksamhet finansieras till övervägande del av TV-avgiftsmedel. Anslagsvillkor som regeringen årligen fastställer anger under vilka förutsättningar medlen disponeras. Medelstillsdelningen har t.o.m. 2001 justerats löpande enligt ett särskilt index, radio- och TV-index.

TV-avgiften fastställs årligen av riksdagen och uppgick 2001 till 1 668 kronor per år. För uppbörderna av avgiften svarar Radiotjänst i Kiruna AB (RIKAB).

Tilldelade avgiftsmedel jämställs skattemässigt med statliga näringsbidrag, vilket betyder att under året ej förbrukade medel behandlas som förutbetalda (skuldförda) avgiftsmedel. Därmed uppvisar Sveriges Television ett nollresultat i årsredovisningen.

Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion äger och finansierar med avgiftsmedel de gemensamma dotterbolagen RIKAB och Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF).

10.1.1 Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter redovisas under rubrikerna avgiftsmedel, medelsöverföringar, skuldförda avgiftsmedel samt övriga intäkter.

[\(länk till tabell 10.1.1, 2001 års prisnivå\)](#).

Avgiftsmedel

Sedan 1996 har tilldelningen minskat med nära 87 miljoner kronor (2,3 %). I december 1994 fastställde riksdagen ett besparingskrav om 11 procent för public service-företagen. Medelstillelningen för Sveriges Television under 1998 blev därmed 420 miljoner kronor lägre (prisläge år 2001) än 1994. Samtidigt har Sveriges Television tilldelats särskilda avgiftsmedel. Särskilda medel för digital verksamhet har under perioden 1997-2001 om drygt 60 miljoner kronor årligen tillförts med en halvering 2001.

Sedan 1 juli 1998 har Sveriges Television tilldelats ett årligt anslag om ca 75 miljoner kronor för särskilt kvalificerad programproduktion. Under 2000 och under 2001 tillfördes Sveriges Television drygt 17 miljoner kronor årligen för programverksamhet för döva.

Medelsöverföringar

RIKAB:s verksamhet finansieras av SVT, SR och UR i proportion till storleken på resp programföretags medelstillelning. Medelsöverföringen till SRF har ökat med 138 miljoner kronor i fasta priser jämfört med år 1996 då för programföretagen gemensamma funktioner lagts i SRF av rationalitetsskäl.

Skuldförda avgiftsmedel

Under rubriken Skuldförda avgiftsmedel från föregående år redovisas de under föregående år avsatta medel för produktioner och projekt som slutförts under redovisningsåret. Under rubriken Årets skuldförda avgiftsmedel redovisas ej förbrukade men avsatta medel för finansiering av produktioner och projekt påföljande år.

Övriga intäkter

Övriga intäkter utgörs främst av försäljning av visningsrätter och tekniska tjänster samt samproduktionsbidrag och sponsringsbidrag. Övriga intäkter har ökat under perioden med 150 miljoner kronor. Minskningen mellan 2000 och 2001 (- 53 mkr) förklaras av att Sveriges Television år 2000 hade intäkter från *OS-sändningarna i Sydney* och *Eurovision Song Contest*.

10.1.2 Verksamhetens kostnader

Kostnadsstruktur

Nedanstående kommentarer hänför sig till [tabell 10.1.2, 2001 års prisnivå](#).

Produktionskostnader

Produktionskostnader är kostnader som är direkt kopplade till den analogt distribuerade programverksamheten (SVT1 och SVT2), nämligen:

- de sex programproducerande enheternas samtliga kostnader inklusive intern-debiterade kostnader från SVT Produktion och IT
- planeringsenhetens kostnader för programproduktion (trailrar mm), inköp av visningsrätter och repriser samt kostnaderna för stödfunktionerna program-textning, översättning, förhandling, samt
- ersättningar till rättighetsorganisationerna STIM, NCB, SAMI och IFPI

Som en särskild post redovisas kostnaderna för kontribution, (kostnaderna för överföring av program/inslag mellan olika produktionsställen och sändningsorten). Text-TV ingår i ej fördelade produktionskostnader.

Kostnader för den digitala programverksamheten redovisas från år 2000 separat och ingår inte i den centrala/gemensamma kostnaden.

Medel till programproduktion har under perioden 1996-2001 minskat med 48 miljoner kronor. Mellan 2000 och 2001 var minskningen 219 miljoner kronor.

Sändningskostnader

Sändningskostnaderna består av distributionstjänster som Sveriges Television köper av Teracom och Nordic Satellite AB (NSAB), samt interna kostnader för program-utsändning.

Kostnaderna för sändning har minskat med 6 procent (31 mkr) mellan 1996 och 2001, främst till följd av lägre kostnader för distributionen. Mellan 2000 och 2001 ökade kostnaderna med en procentenhet.

Digital verksamhet

Den digitala verksamheten som under 2001 omfattade den digitala utsändningen av SVT1 och SVT2 samt verksamheten i SVT24 och de fem regionala digitala kanalerna redovisas separat för 2000 och 2001. Driftkostnaden för den digitala programverksamheten har minskat 2001 jämfört med år 2000. Investeringarna för denna verksamhet uppgick år 2000 till 125,4 miljoner kronor.

Centrala/gemensamma kostnader

Centrala/gemensamma kostnader utgörs av kostnaderna för VL:s staber. I de centrala/gemensamma kostnaderna ingår även tillfälliga åtaganden samt kostnader av finansiell karaktär.

Jämfört med föregående redovisning har en uppdelning skett av ingående kostnader. Digital verksamhet, jämförelsestörande poster (återbetalning av medel från Alecta samt personalomstruktureringskostnader) samt digitala investeringar redovisas separat. När hänsyn tagits härtill är kostnadsnivån 2001 och 2000 i stort sett oförändrad.

I de centrala/gemensamma kostnaderna ingår 2000 och 2001 Sveriges Televisions årliga fasta bidrag till Svenska Filminstitutet med ca 38,8 miljoner kronor. Bidraget uppgick under perioden 1996-1999 till ca 18 miljoner kronor enligt föregående Filmavtal.

10.2 Prestationer och resursinsatser i programverksamheten

Med programproduktion förstås kostnader för program som producerats internt eller förvärvats för visning. I beloppet för respektive år ingår kostnader för egenproduktion, utläggningar och samproduktioner, visningsrätter för program som visats under året samt kostnader för reprisering av program (särskild bearbetning – textning – och reprisersättningar till medverkande).

10.2.1 Prestationer

Med prestation förstås det antal programtimmar som under året dragit kostnader. Sveriges Television tillämpar inte kostnadsföring av program i samband med sändning. Kostnadsföring sker löpande under produktionstiden. Undantag från denna princip är inköpta visningsrätter som kostnadsförs vid sändning. Detta innebär att angivna programtimmar för egenproduktion, samproduktioner och utläggningar ej behöver ha sänts under året i fråga. Så kan vara fallet med t.ex. fiktion, vissa faktagenrer och dokumentärer. Sett över tiden har dessa skillnader i kostnadsföringsprinciper ingen betydelse för beskrivningen av företagets verksamhet i termer av sänd och producerad tid.

I den producerade tiden för egenproduktion ingår samtliga producerade regionala nyheter. Med denna redovisning ges en korrekt bild av prestationerna i relation till förbrukade medel. Redovisningen skiljer sig från redovisningen av utbudet som anger vad som faktiskt sänts från ett tittarperspektiv.

Med angiven definition av programproduktionen producerade Sveriges Television under 2001 9 912 timmar, en minskning med 575 timmar (- 5 procent) i jämfört med 2000. Den främsta förklaringen till den högre nivån 2000 var sändningarna från *OS i Sydney* med närmare 300 timmar. Utöver ovanstående vidareändades 457 timmar från SVT24 i analoga SVT1 och SVT2.

[\(länk till tabell 10.2.1\)](#)

Antalet producerade timmar har under perioden 1996–2001 ökat med 2 procent, 148 timmar. Enskilt största ökningen svarar repriseringen för (främst s.k. servicereprisering) som från periodens början har ökat med 15 procent.

10.2.2 Resursinsatser

De kostnader Sveriges Television har för att uppnå viss prestation benämns resursinsats. Denna utgörs av de fördelade produktionskostnaderna.

I förra årets public service-uppföljning räknades kostnaderna upp för fastprisjämförelser med den preliminära indexnivån för radio och TV 2000 som var 2,98 procent. Det slutliga indexet för 2000 blev 3,41 procent. Kostnaderna har i fasta priser justerats enligt denna indexnivå.

Mellan 2000 och 2001 har resursinsatsen i fasta priser minskat med nästan 225 miljoner kronor. Den främsta anledningen till detta är kostnaderna 2000 för de stora sportevenemangen *OS i Sydney* och *EM i fotboll*, kostnaderna för finalen i *Eurovision Song Contest* i Stockholm 2000 samt en stor dramasatsning (*Herr von Hancken*). Någon motsvarighet till dessa insatser och åtföljande kostnader ingick inte i programbudgeten 2001.

[\(länk till tabell 10.2.2 a\)](#)

Under perioden 1996–2001 har egenproduktionens andel av den totala resursinsatsen minskat. Produktionsutläggningar och inköpta visningsrätters andel har ökat något. Repriserings andel är oförändrad.

Timkostnaden för olika produktionstyper har inte förändrats i någon större utsträckning mellan 2000 och 2001 med undantag för inköp visningsrätt där timkostnaden sjunkit. Den högre nivån 2000 förklaras av bl.a. den höga kostnads-nivån för visningsrätter till OS och EM i fotboll.

[\(länk till tabell 10.2.2 b\)](#)

Timkostnaden för produktionsutläggning och samproduktion har ökat mellan 1996 och 2001. Orsaken är ambitiösare och kostsammare extern produktion. Nivån 2001 var nästan densamma som 2000. Timkostnaden för reprisering har ökat med mer än 20 procent mellan 2000 och 2001.

I uppföljningen avseende 2001 har en justering gjorts av redovisningen. Den innefattar nu resursinsatsen per programkategori med 1999 som basår. I resursinsatsen ingår samtliga produktionstyper inom varje programkategori. Förhållandet mellan de olika programkategorierna har varit konstant under perioden 1999-2001 med undantag för Sport. Orsaken är fluktuationer i sändningstid från stora idrottsevenemang mellan åren.

[\(länk till tabell 10.2.2 c\)](#)

10.3 Produktivitet

Med produktivitet avses förhållandet mellan producerad tid och resursinsats. Mått på produktivitetsförändringar är inte invändningsfria. Produktivitet uttryckt som prestation i förhållande till en ekonomisk resursinsats lämpar sig som mått i homogen produktion, som i liten utsträckning förändras över tiden och som återspeglar prestation i förhållande till personella resursinsatser. TV-programverksamhet uppfyller inte dessa förutsättningar. Produktionen eller utbudet spänner över många olika typer av program med vitt skilda kostnadsnivåer för produktion och förvärv. Sammansättningen av program i utbudet förändras över tiden eller varierar år från år. Orsaken kan vara t.ex. valrörelser, stora idrottsevenemang och dramatiska händelseförlopp i omvärlden. Medvetna förskjutningar i den egna produktionen och utbudet, med t.ex. en större andel kostsammare fiktionsprogram med färre producerade timmar som följd, i stället för enklare programformer kan också ske.

Produktivitetens mått återspeglar därför endast i ringa grad om verksamheten bedrivs på ett rationellare eller effektivare sätt jämfört med tidigare år eller omvänt. Förändringarna beskriver i stället i högre grad förskjutningar i programverksamheten samt andra förhållanden, förändringar t.ex. av reprisutbudet.

10.3.1 Produktivitet fördelad på produktionstyper

Produktivitetsförändringar under perioden 1996-2001 uttrycks i form av ett index med basåret 1996.

[\(länk till tabell 10.3.1\)](#)

Företagets totala produktivitet har ökat något sedan basåret 1996.

Produktiviteten för den egna produktionen har ökat i förhållande till basåret. Ökningen under perioden 1996–2001 beror till övervägande del på att den ökade nyhetsverksamheten har genomförts till en genomsnittligt sett låg timkostnad varigenom den större andelen nyheter i programproduktionen slår igenom i index.

Variationerna i produktivitet avseende produktionsutläggningar och samproduktioner återspeglar programinriktning och hur Sveriges Television medverkar i finansieringen.

Produktiviteten avseende visningsrätter har minskat mellan 1996 och 2001 till följd av högre visningsrättskostnader. Visningsrätter ökar kontinuerligt i pris, vilket minskar prestation i förhållande till resursinsats.

Produktiviteten för repriserna ligger 2001 på ungefär samma nivå som 1996.

10.3.2 Produktivitet fördelad på programkategorier

Från och med public service-uppföljningen avseende 2000 redovisas Sveriges Televisions prestationer på programkategorier genom ett index. Redovisningen har 1999 som basår.

[\(länk till tabell 10.3.2\)](#)

Totalt har produktiviteten redovisad på programkategorier minskat något under perioden 1999-2001. Minskningen har främst skett i kategorierna Nöje och Sport. Förklaringen är att färre billiga repriserna sånts. Även i kategorierna Fiktion och långfilm har produktiviteten minskat p.g.a. dyrare produktioner med färre timmar. Produktiviteten har ökat i kategorierna Fakta, Nyheter och Musik.

10.4 Programproduktion för funktionshindrade

I fråga om program om och för funktionshindrade... får SVT, SR och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser. SVT:s, SR:s och UR:s samlade resurser för dessa två områden under 2001, uttryckt i fast prisläge, skall dock för respektive område vara minst oförändrade i jämförelse med verksamhetsåret 1996.

(Anslagsvillkoren 2001 punkt 9)

Sveriges Televisions särskilda insatser för att göra utbudet tillgängligt för hörselhandikappade sker på olika sätt. Den resursmässigt största insatsen görs i form av programtextning samt dold och öppen text-TV-textning. Resursinsatsen för textning låg 2001 på samma nivå som för 2000. Jämfört med 1996 har resursinsatsen ökat med 20 procent

[\(länk till tabell 10.4\)](#)

10.5 Programproduktion på minoritetsspråk

I fråga om... verksamhet på invandrar- och minoritetsspråk får Sveriges Television, SR och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser. SVT:s, SR:s och UR:s samlade resurser för dessa två områden under 2001, uttryckt i fast prisläge, skall dock för respektive område vara minst oförändrade i jämförelse med verksamhetsåret 1996.

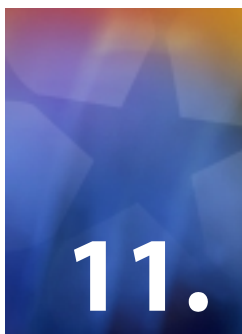
(Anslagsvillkoren 2001 punkt 9)

SVT, SR och UR har träffat en överenskommelse gällande inriktningen av programverksamheten på invandrar- och minoritetsspråk. Sveriges Television har koncentrerat sin verksamhet till sändningarna på finska, samiska och tornedalsfinska.

[\(länk till tabell 10.5\)](#)

Utbudet på finska ökade med nio procent mellan 2000 och 2001 trots att första-sändningarna minskade. Kostnaderna har ökat med 7,2 miljoner kronor, som dock förklaras av ändrade redovisningsprinciper av overhead och teknik inom enheten Nyheter och Fakta under 2001.

I augusti 2001 startade Sveriges Television nyhetssändningar på samiska. Den stora förändringen gäller Samiska produktionsgruppen. Programmet *Oddasat* 2001 sänds med tio minuter varje vardag. Verksamheten bedrivs i samarbete med NRK och från och med 2002 även med YLE.

11. Digital-TV

Sedan 1999 sänds SVT1, SVT2 och SVT24 via det digitala sändningsnätet. Under perioden 1999-2001 sändes också fem regionala kanaler. Genom regeringsbeslut 2000-12-21, att de digitala sändningarna skall tillåtas täcka hela landet, kommer sändningarna att successivt expandera i takt med att Teracom kompletterar sändningsnätet med sändare i nya områden. Vid utgången av 2001 täckte nätet cirka 90 procent av hushållen.

Sveriges Televisions distributionsstrategi innebär att utbudet skall finnas tillgängligt på de distributionsplattformar hushållen anser passar dem bäst – sändning, satellitsändning, kabel-TV och på sikt även bredband.

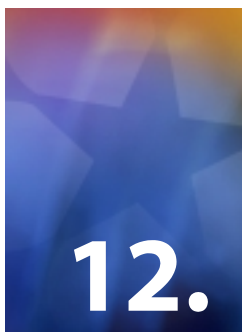
Sedan den 1 april 1999 sänds SVT1, SVT2 och SVT24 via satellit med Canal Digital som operatör (kundhantering). Genom de digitala satellit-sändningarna erbjuds ett alternativ för hushåll med dåliga mottagningsförhållanden i det analoga marknätet.

SVT24 distribueras i enlighet med must carry-reglerna i radio- och TV-lagen även digitalt i kabel-TV-nät som sänder digitalt.

Cirka 480 000 (12 procent) svenska hushåll hade vid slutet av 2001 utrustning som gör det möjligt att ta emot digitala sändningar från Sveriges Television - via Telia comhem (kabel), Canal Digital (satellit) och det digitala marknätet. Enligt Media mätningar i Skandinavien AB (MMS) hade i slutet av 2000 knappt 15 procent av hushållen utrustning för digital mottagning av TV.

Den långsamma utvecklingen av sänd digital-TV gjorde att Sveriges Television hösten 1999 beslutade att begränsa de regionala sändningarna. Under 2000 drogs verksamheten ner ytterligare och var mycket begränsad för att upphöra vid utgången av året. Från och med 2002 sänder Sveriges Television i enlighet med det digitala sändningstillståndet fyra rikstäckande programtjänster.

Det av Sveriges Television och Teracom etablerade företaget Senda svarar för åtkomstkontroll och en gemensam elektronisk programguide i det digitala marknätet. Senda är numera ett dotterföretag till Teracom, som äger drygt 90 procent av företaget. Teracom har utöver engagemanget i Senda övertagit kontrollen över företaget Boxer, vars affärsidé är att hyra ut mottagarutrustning till hushållen i kombination med programkort från Senda. Teracom har därigenom huvudansvaret för och kontroll över hela distributionskedjan i det digitala marknätet från TV-bolag till TV-hushållen.

12. Planer för 2002

12.1 Tablåförändringar under 2001 och uppföljning under 2002

Sveriges Television genomförde 2001 en omläggning av tablåerna för SVT1 och SVT2. Den s.k. Nyhetstimmen i SVT1 med start kl. 21.00 flyttades till SVT2. Som en konsekvens flyttades Rapport från SVT2 till SVT1. En "öppen tid" efter 20.00 utan fasta nyhetstider skapades därmed i SVT1. Detta sammantaget med att de regionala nyhetssändningarna på morgnarna inom ramen för SVT Morgon lades ner har inneburit att tittandet på regionala nyheter minskat totalt sett. Förändringar gjordes också i programutbudet med ett antal nya program (*Uppdrag Granskning, Mat, Debatt, Kamera, Kobra, K-special*)

Motivet för tablå- och utbudsförändringarna var att skapa identiteter för SVT1 och SVT2 och därmed indirekt söka fördjupa publikens relationer till kanalernas program. Under 2001 introducerades också en ny grafisk profil. En ny symbol skapades liksom ett samlande grafiskt program för färger och typsnitt. Ambitionen är att förnya och modernisera Sveriges Televisions framtoning och tydliggöra SVT1s och SVT2s separata profiler.

Under 2002 koncentreras arbetet med utbudet i SVT1 och SVT2 på att befästa och ytterligare förtydliga grundtablåen och vidareutveckla det grafiska programmet för att under 2003 ta ytterligare ett steg i Sveriges Televisions utveckling från ett tvåkanalsföretag till ett mångkanalsföretag i takt med att den digitala distributionen utvecklas.

12.2 Programåret 2002

År 2002 kan i utbuds- och profilhänseende sammanfattas med orden sport, politik och drama.

Under 2002 gjorde Sveriges Television sin största satsning någonsin på vintersport med sändningarna från OS i Salt Lake City. Utöver sändningarna i SVT1 och SVT2 sändes också i de digitala kanalerna SVTOS Extra 1 och 2 som kunde tas emot av ca en halv miljon hushåll.

Sveriges fotbollslandslag har kvalificerats till VM i fotboll 2002 och Sveriges Television sänder en tredjedel av matcherna. Övriga matcher sänds av TV4 och Canal Digital. I slutet av sommaren sänder Sveriges Television från EM i friidrott.

Valåret 2002 innebär en av de mest omfattande bevakningarna av valrörelser som Sveriges Television genomfört. Sveriges Televisions samtliga regionala enheter genomför politikerutfrågningar, valmagasin, partiledarutfrågningar, slutdebatter och valvkor. Regionala och lokala valfrågor får ett avsevärt mycket större utrymme än tidigare och en rikssänd valturné genomförs för att belysa viktiga politiska frågor i hela Sverige.

Dramaåret 2002 innehåller ett omfattande och varierat utbud med ökad sändningsvolym där planering och produktion skedde under 2000 och 2001. Utbudet fördelar sig på i huvudsak fem olika sändningstider; måndagar 20.00, tisdagar 21.30, torsdagar 20.00 samt fredagar 21.00 i SVT1. Torsdagar 22.10 i SVT2 blir en ny sändningstid för svenskt drama som vänder sig till ungdomar och unga vuxna. Till detta kommer ett antal singelföreställningar i form av teater och musikdramatik – såväl egenproducerade som överföringar från scener runt om i Sverige.

12.2.1 Väsentliga satsningar inom de olika programområdena

Nyheter och samhälle

De under 2001 nystartade programmen *Kulturnyheterna*, *Västerbottensnytt* och *Värmlandsnytt* sänds under hela året.

Programmen *Agenda*, *Uppdrag Granskning* och *Debatt* som startades under 2001 fortsätter på samma sätt under 2002. *Mosaik*, programmet om och med det mångkulturella Sverige, fortsätter på oförändrad sändningstid, torsdagar 20.00 i SVT2. *Mediemagasinet* granskar medier och IT ökar utgivningen under 2002.

Fritid och Fakta

Vetenskapsmagasinet *Nova* fortsätter med heltimmessändningar även under 2002. Tina Nordström fortsätter med en ny omgång matprogram. Två programserier med historia som utgångspunkt startar under 2002, ett från Malmö och ett från Göteborg. Ett nytt inrednings- och gör-det-själ program från Norrköping startar under hösten 2002.

Kultur och Musik

2001 startade dagliga sändningar av kulturnyheter och är en fast del av utbudet under 2002. Kulturmagasinet *Kobra* går in på sin andra säsong. Under 2002 introduceras Kultursöndag i utbudet där programmen *Bildjournalen*, *Röda Rummet* och *Musikspegeln* kommer att sändas varje vecka och en koordinering sker redaktionellt vad gäller form och innehåll.

Barn och Ungdom

Under 2002 har ett nytt utbud av svensk tecknad film etablerats i SVT1 med sändningar varje lördag under titeln *Allra mest tecknat* – våra bästa sagor i tecknad form.

Dokumentär

Utbudet 2002 kommer fortsatt att koncentreras till de tre fasta sändningstiderna tisdagar 22.10 Kamera, onsdagar 20.00, Dokumentären torsdagar 22.10, Dokument inifrån/utifrån och K-special fredagar 20.00. Sändningsvolymen blir i stort sett oförändrad jämfört med 2001.

Religion och Livsåskådning

Förkunnelseprogram kommer att sändas i samma utsträckning som tidigare. Mer än hälften av programmen kommer från kyrkor runt om i landen. Därtill kommer två nya serier med ett nytt samtalsprogram inom ämnesområdet livsåskådning, där humor

blandas med allvar samt en ny religions- och livsåskådningsserie, där religionens roll i samhället och i enskildas liv behandlas.

Programinköp

Insatserna avseende inköpta program fokuseras på att i än högre grad spegla hela världen samt tydliggöra långfilmsutbudet för publiken.

Textning av svenska program

Under 2002 inleds ett treårsplan för att öka volymen textning av svenska program i första sändning. Textningen av program som är inspelade i förväg ökar och fler s.k. direkttextare rekryteras och utbildas.

12.3 Digitala kanaler

Regeringen har gett Sveriges Television ett sändningstillstånd avseende fyra digitala programtjänster under 2002. Två av dessa skall vara SVT1 och SVT2. De två övriga skall skilja sig från dessa. Under 2002 kommer SVT24 fortsatt att sändas. Därutöver kommer kanalen SVT Extra att sändas. Kanalen kommer att innehålla sändningar från sportevenemang och andra evenemang till vilka Sveriges Television har rättigheterna. Under året räknar Sveriges Television med att de digitala kanalerna kommer att sändas i ett ökande antal kabelnät med digitala sändningar. Ett internt arbete pågår avseende den framtida digitala kanalstrukturen.

12.4 SVT Webb

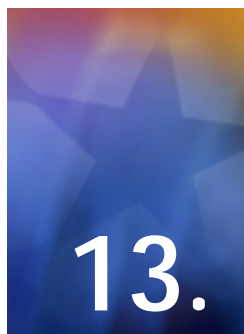
Sveriges Television kommer under 2002 att fortsätta arbetet med att söka etablera www.svt.se som en för användarna separat kompletterande tjänst med både för webben unikt material och för innehåll som kompletterar Sveriges Televisions program. Under våren utarbetas ny form och identitet med ledorden renodling, användarvänlighet samt besökarens behov i centrum.

Stora satsningar blir en valportal, innehåll i samband med OS och fotbolls-VM samt bevakningen av Melodifestivalens turné genom Sverige. En utveckling av utbudet för barn och ungdomar prioriteras.

Nyhetsverksamheten utvecklas på webben genom en ny form och genom att redaktionerna för nyheter på webben och SVT Text-redaktionen förs samman.

Visionerna för webbverksamheten under 2002 är att:

- bli Sveriges mest besökta mediasajt
- skapa en högre frekvens av återkommande besökare samt en längre besökstid på sajten,
- på webben arbeta för Sveriges Televisions position i den digitala mediemiljön
- erövra publiken i åldersintervallet 12-49 år, som tenderar att minska sitt tv-tittande, genom att erbjuda attraktiva tjänster på webben.

13. Sammanfattning

Sammanfattningen följer public service-uppföljningens disposition. Riktlinjerna och villkoren under de olika aspekter som tagits upp redovisas kortfattat (avsnitt i uppföljningen anges) och för varje punkt summeras kortfattat utfallet efter förhållandena.

<i>Villkor</i>	<i>Utfall</i>
Distriktsproduktionen bör spegla särprägel och bidra till mångfald. 5.3	Ett stort antal programexempel visar att den dubbla uppgiften fullgörs.
Distriktens andel av allmänproduktionen ska öka till minst 55 procent. 5.4	Allmänproduktionen utanför Stockholm var 2001 55 procent, en minskning med en procentenhet jämfört med 2000 och två procentenheter jämfört med 1996.
Distrikten ska anlita fristående producenter och utomstående i ökad grad. 5.4	Distriktens anlitage av utomstående producenter har ökat sedan 1996 med 13 timmar. Andelen av distriktsproduktionen har dock minskat något sedan 1996.
Programutbudet ska spegla olika länders kulturkretsar. 5.5	22 procent av SVT:s program i förstasändning (exklusive sport) var av icke svenskt ursprung 2001. 2000 var andelen 25 procent och 1996 23 procent. Totalt var 51 ursprungsländer företrädda 2001
Program ska stärka den nordiska kulturgemenskapen. 5.5	Av program med icke svenskt ursprung var 14 procent från andra nordiska länder 2001, en minskning med fyra procentenheter jämfört med 2000 och en ökning med tre procentenheter jämfört med 1996.

Villkor

Utfall

Utomståendes medverkan ska öka. 5.6

Utomståendes medverkan i termer av antal personer och arvoden sjönk enligt tillämpade redovisningsformer från 2000 till 2001 och har även sjunkit sedan 1996. Bilden är dock ej rättvisande då utomstående i ökande grad erbjuder sina tjänster genom bolag.

Utläggningar, samproduktioner och svenska inköp ska öka. 5.6

Ersättningarna för samarbete med utomstående producenter ökade med 14 procent mellan 2000 och 2001 och 58 procent mellan 1996 och 2001.

Mer än hälften av utbudet ska vara av europeiskt ursprung. 5.6.3

2001 var 82 procent av utbudet av europeiskt ursprung (inkl svenskt), en minskning med fem procentenheter jämfört med 2000 och två procentenheter jämfört med 1996.

Minst 10 procent ska komma från europeiska självständiga producenter. 5.6.3

2001 kom 16 procent av utbudet från europeiska fristående producenter, en minskning med en procentenhet jämfört med 2000 och tre procentenheter jämfört med 1996.

SVT ska öka uppmärksamheten åt barn- och ungdomsprogram. 5.7

Sändningstiden uppgick 2001 till 953 timmar motsvarande 10 procent av det totala utbudet. Volymen var oförändrad jämfört med 2000. Jämfört med 1996 har sändningstiden ökat med 184 timmar (+ 24 %) med en ökning av program för små barn med 198 timmar. Utbudsvolymen riktad till barn och unga som är funktionshindrade eller tillhör språkliga minoriteter var, sett över samtliga programkategorier, oförändrad 2001 jämfört med 1996.

SVT ska iaktta försiktighet med våldsskildringar. 5.8

SVT tillämpar egen policy och följer EBU:s riktlinjer. Under 2001 fälldes SVT två gånger i detta avseende.

SVT ska beakta funktionshindrades behov. 5.9

Enligt överenskommelse med SR och UR prioriterar SVT insatser för hörselskadade och döva. Textningen (text-TV) av program minskade mellan 2000 och 2001 liksom mellan 1999 och 2000. Mellan 1996 och 2001 har en ökning skett från 215 4 timmar till 2588 timmar (+ 20 %) Minskningen under 2001 förklaras av att förinspelat ungdomsprogram (*Bullen*) ersattes med direktsänt (*Vera*). Sändningarna på teckenspråk har ökat mellan såväl 2000 och 2001 som 1996 och 2001.

Villkor

SVT ska erbjuda ett utbud som kännetecknas av hög kvalitet. 5.11

Programmen ska tillgodose skiftande behov och intressen. 5.12

Tillgängliga sändningstider för program som vänder sig till mindre grupper. 5.12

SVT ska sända för allmänheten viktiga meddelanden. 5.12.5

SVT ska ge medborgarna allsidig information. 6.1

SVT ska sända regionala nyhetsprogram i minst samma omfattning som 1996. 6.1

SVT ska utöva opartiskhet och saklighet. 6.3

SVT ska granska myndigheter, organisationer och företag. 6.4

Utfall

Utbildning av personal och utveckling och utvärdering av program sker kontinuerligt.

SVT kan visa upp en stor bredd av genrer och ämnesområden. Program av olika karaktär sänds vid samma tidpunkt i SVT1 och SVT2. Andelen servicerepriser har ökat. Utbudet varierar från dag till dag i en och samma kanal. Program av liknande slag har under en vecka sänts vid olika tider.

Program för barn och ungdomar och program för språkliga minoriteter har sänts i stor utsträckning på kvällstid och dagtid under veckosluten.

Meddelanden har sänts under rubriken Anslagstavlan vid 96 tillfällen.

Under 2001 utgjorde program som enligt SVT svarar mot detta syfte 47 procent i rikssändningarna, en ökning med sex procentenheter jämfört med 2000 och med 5 procentenheter jämfört med 1996.

SVT startade under 2001 två nya regionala nyhetsprogram, Värmlandsnytt och Västerbottensnytt. Sändningsvolymen har ur tittarperspektiv ökat (+ 12 timmar) mellan 1996 och 2001 men minskade mellan 2000 och 2001 p.g.a. att regionala nyhetsprogram togs bort från morgonnyhetssändningarna 2001.

Granskningsnämnden fällde 2001 SVT i 16 fall för brott mot kraven på opartiskhet och/eller saklighet, en kraftig ökning jämfört med 2000 och något över nivån under tillståndsperioden i övrigt.

SVT:s nyhetsprogram, samhällsprogram och faktagram bedriver en omfattande oberoende journalistisk granskning.

Villkor

Utfall

SVT ska vidga och fördjupa sitt kulturansvar samt främja förnyelse. 7.1

Under perioden 1996-2001 har andelen program i det totala utbudet som svarar mot detta syfte ökat från 20 till 34 procent. En mindre minskning skedde mellan 2000 och 2001.

SVT ska ha ett mångsidigt utbud på svenska språket. 7.2

Drygt tre fjärdedelar av förstasändningarna är producerade på svenska och spänner över nästan alla programkategorier.

SVT ska spegla kulturlivet i olika delar av landet. 7.3

Antalet kulturbevakande magasinprogram har ökat. Programmen produceras i och speglar därmed olika delar av landet. Under 2001 startade sändning av kulturnyheter i särskilt program.

SVT ska spegla det mångkulturella Sverige. 7.4

SVT speglar det mångkulturella perspektivet i olika typer av program, t.ex. barn- och ungdomsprogram, nyhetsprogram, dokumentärer, dramaproduktioner och magasinprogrammet Mosaik.

SVT ska beakta språkliga och etniska minoriteters behov. 7.4.2

SVT har ökat utbudet av nyheter på finska, speglingen av det mångkulturella samhället har intensifierats. Program sänds på samiska och tornedalsfinska. Under 2001 startade nyhetssändningar på samiska i samarbete med NRK.

Antalet samarbeten med kultur- och musikinstitutioner ska öka. 7.5

Antalet samarbeten uppgick 2001 till 39 och antalet sända timmar till 56, en minskning jämfört med 2000 och i stort sett oförändrad omfattning jämfört med 1996.

SVT ska bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion. 7.5

SVT är part i 2000 års filmavtal och lämnar ett årligt bidrag om ca 39 mkr till SFI. SVT:s medverkan i filmer som erhåller stöd enligt avtalet är fortsatt väsentligt större än vad som stipuleras men har minskat p.g.a. det stora fasta bidraget.

Utbudet ska präglas av folkbildningsambitioner. 7.6

Åtskilliga programexempel inom olika områden visar att SVT lever upp till detta krav.

Villkor

Utfall

Utbudet ska ge möjlighet till inlevelse, engagemang och förströelse. 8.1

Under 2001 utgjorde program som svarar mot detta syfte ca 16 procent av det samlade utbudet. Andelen varierar mellan åren beroende på sportutbudets omfattning. Medlen program inom området i det totala utbudet har minskat sedan 1996.

Publiken – räckviddsandelar och tittartidsandelar. 9

SVT hade under 2001 en genomsnittlig daglig räckviddsandel på 79 procent, en minskning med en procentandel jämfört med 2000 och oförändrad jämfört med 1996. Tittartidsandelen på kvällstid (18.00-23.00) var 49 procent, en minskning med två procentenheter jämfört med 2000 och med fem procentandelar jämfört med 1996.

SVT ska sända program och text-TV till hela landet. 9.6

Vid samtliga mättillfällen sedan 1996 har andelen hushåll med TV, som kan se SVT problemfritt, nära nog varit 100 procent.

Sändningarnas tekniska kvalitet och säkerhet ska inte underskrida 1996 års nivå. 9.6

I marknätet regleras kvalitet och säkerhet i ett avtal mellan SVT och Teracom. Utfallet motsvarar uppsatta krav. Kvaliteten och säkerheten på sändningarna av SVT1 och SVT2 i kabelnäten kan SVT inte påverka.

Produktiviteten ska förbättras. 10.2

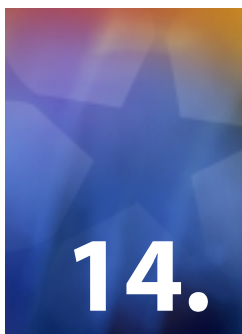
Den totala produktiviteten har ökat något mellan 1996 och 2001 med en högsta nivå 1998 och 1999. Produktiviteten i egenproduktionen har varit i stort sett oförändrad 1998-2001.

SVT:s, SR:s och UR:s samlade resurser för program för funktionshindrade ska vara minst oförändrade jämfört med 1996. 10.4

SVT:s resursinsats för textning har ökat med 20 procent mellan 1996 och 2001.

SVT:s, SR:s och UR:s samlade resurser för program på invandrar- och minoritetsspråk ska vara minst oförändrade jämfört med 1996. 10.5

SVT:s resursinsats har ökat mellan 1996 och 2001.

14. Källor, definitioner och begrepp

14.1.1 Externa källor

Statistikkällor hos Publik- och utbudsanalys

1. *MMS veckotabeller* grundade på data från people meter-mätningar i en panel bestående av ca 1 000 hushåll (från hösten 1998) med medlemmar 3 år och äldre. Mätningarna utförs av A.C. Nielsen Company AB. Tabellerna är förprocessade.
2. *MMS veckodisketter* innehållande samma data som ovan, men bearbetningsbara.
3. *MMS basundersökning* som ligger till grund för beskrivning av TV-hushåll i Sverige. Undersökningen genomförs två gånger per år med vardera 8 000 slumpmässigt utvalda hushåll. De flesta intervjuer genomförs som hembesök.
4. *SOM-undersökningen* genomförs som postenkät med ett urval av 3 000 slumpvis utvalda svenskar i åldrarna 9–79 år.
5. *MMS telefonundersökning* om dator- och Internettillgång.
6. *MMXi Nordic undersökning* av Internetanvändning i en hushållspanel.

Ärendestatistik från Granskningsnämnden

14.1.2 Interna källor

Statistikkällor hos Publik- och utbudsanalys

Publik- och utbudsanalysgruppens egna undersökningar:

1. *Om nyckelord* i Visions- och måldokumentet genomförs årligen med postenkät till ett slumpmässigt urval om 2 000 personer 9–80 år. Genomförs av MMS AB (tidigare Svenska Gallup).
2. *Om IT, Internet* som studeras med telefonintervjuer två gånger årligen med slumpmässigt urval om 2 500 personer 9–80 år. Genomförs av MMS AB.

3. Om *text-TV* som studeras med telefonintervjuer två gånger årligen med slumpmässigt urval om 2 500 personer 9–80 år. Genomförs av MMS AB.

Utbudstatistik från databasen hos Publik- och utbudsanalys.

Distributörskategorisering enligt lagersystemet PIA hos Sveriges Televisions Inköpsavdelning.

För samarbete med Kulturinstitutioner har en särskild inventering gjorts.

Ekonomi- och personaluppgifter

Ekonomisystemet (EPOK/AGRESSO)

Gagesystemet

Lönesystemet

Budgetavräkningen

Personaldatabasen HR+

Förteckning över nationella och utländska utmärkelser

14.2 Definitioner och begrepp

Alecta

Fullständigt namn Alecta pensionsförsäkring, ömsesidigt (f.d. SPP, Sveriges Privatanställdas Pensionskassa).

Allmänproduktion

Till allmänproduktion räknas egenproduktioner, produktionsutläggningar, samproduktioner samt svenska förvärv inom programkategorierna Fakta, Fiktion, Musik, Nöje samt nyhetsmagasin riktade till barn och ungdom, sportdokumentärer och sportreportage samt korta pausprogram.

Analog/Digital television

TV-signalen kan distribueras i olika former. Den hittills förhärskande modellen som bygger på överföring av bilden, mottagning och tolkning i TV-apparatens katodstrålerör kallas *analog television*. Om TV-signalen i stället översätts till digital kod (ettor och nollor), innan programmet sänds ut, blir informationsförlusterna på vägen till hushållen mindre. Man kallar detta *digital television*. I dag finns inte TV-apparater som direkt förmår omvandla denna signal till en TV-bild. En D/A-omvandlare gör om signalen till analog television hemma hos konsumenten.

Distributionssätt

TV-signalen kan vidareändas för mottagning på olika sätt. När vidareändningen av TV-programmen går via Teracom's sändarnät kallas detta *marksändning*. TV-signalen kan också vidareändas via kabel. I Sverige finns olika operatörer som vidareänder TV-kanaler till hushållen för kabelmottagning. TV-signaler som färdas långväga kan distribueras med hjälp av transpondrar på *satellit*. TV-signalen tas emot med en parabolantenn. Signalen kan vara såväl analog som digital i samtliga distributionsformer (se ovan).

Egenproduktion

En produktion som genomförs av Sveriges Television med företagets egna och/eller inhyrda resurser. Sveriges Television äger exploateringsrätten av produktionen.

Främmande produktion

Som främmande produktion räknas samtliga utländska förvärv samt samproduktioner med TV-företag eller producent som har sitt säte utanför Sverige. Till denna kategori räknas även programutbyte via Nordvisionen och Eurovisionen.

Förvärv/inköp av visningsrätt

Ett färdigt program som producerats av utomstående. Exploateringsrätten ägs av utomstående producent/distributör. Sveriges Television förvärvar viss visningsrätt. Utbyte/försäljning av program inom Nordvision och Eurovision betecknas som förvärv.

In vision

När text-TV visas med rullande exponering av sidor i de vanliga TV-sändningarna. Text-TV in vision kan alltså ses av alla TV-tittare oavsett om TV-apparaten är utrustad med text-TV-funktion eller inte.

Modererad chat

Plats på Internet som är öppen för samtal, diskussionsinlägg och debatt med som kontinuerligt övervakas beträffande inläggens innehåll, så att dessa håller sig inom angivet ämnesområde och inte står i strid med svensk lag.

Must carry

Regel om vidareändring av TV-sändningar i radio- och TV-lagen 8 kap. 1§. Paragrafen återges här i sin helhet.

Var och en som äger eller annars förfogar över en anläggning för trådsändning, där TV-program sänds vidare till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än tio bostäder, skall se till att de boende i fastigheter som är anslutna till anläggningen kan ta emot TV-sändningar som sker med tillstånd av regeringen och som är avsedda att tas emot i området utan villkor om särskild betalning. Skyldigheten gäller endast för sändningar för vilka sändningstillståndet har förenats med krav på opartiskhet och saklighet samt ett villkor om ett mångsidigt programutbud där det skall ingå nyheter.

Sändningarna skall kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen. Ett program som har sänts ut enbart med digital teknik behö-ver sändas vidare endast om det sänds andra program i anläggningen med digital teknik. Det behöver då sändas vidare endast digitalt.

Sändningsplikten gäller även sändningar som en tillståndshavare genomför för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

Sändningsplikt enligt första stycket omfattar högst tre samtidigt sända TV-program, som sänds av tillståndshavare, vars verksamhet finansieras genom anslag från TV-avgiften enligt lagen (1989:41) om TV-avgift, och högst ett TV-program som sänds av en annan tillståndshavare.

Skyldighet enligt första stycket gäller inte för en anläggning där ett begränsat antal TV-program förs fram till abonnenterna genom ett kopplat telenät med hjälp av digital teknik.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändring enligt 3 kap. 5 §. Lag (1998:1713).

OB

Outdoor broadcasting, dvs. sändning eller inspelning, från inspelningsplats med mobil teknik. Ej sändning från TV-studio.

Opt out

När en regional TV-kanal lägger ut sitt digitala utbud i analog form i SVT2-nätet, blir programmen tillgängliga endast för tittare i närområdet. Man kallar detta opt out. Metoden kan exempelvis användas i samband med större olyckor eller andra nyhetshändelser av stort lokalt intresse. Under 2001 har metoden också använts för att presentera de digitala regionala kanalerna för publiken.

Produktionsutläggning

En produktion som genomförs av fristående/oberoende producent eller produktionsbolag för och på uppdrag av Sveriges Television. Företaget förvärvar exploateringsrätten för produktionen.

Räckviddsandel

Andelen av samtliga personer som en genomsnittlig dag tittat minst 5 sammanhängande minuter på TV och tittat minst 5 sammanhängande minuter på en enskild TV-kanal. Räckviddsandel är inte ett mått som fördelas mellan olika kanaler, utan varje kanal för sig kan ha en räckviddsandel på mellan 0 och 100 procent.

SPP

Se Alecta.

Samproduktion

En produktion som genomförs i samarbete med annan producent. I samproduktionsavtal fördelas intressenterna exploateringsrätten och reglerar inflytandet över produktionens innehåll, form och ekonomi. Vanligtvis i proportion till insatsen. Hemlandet för den part som har det exekutiva produktionsansvaret avgör om produktionen klassas som svensk eller utländsk. Samproduktioner som finansieras med medel ur den nordiska TV-samarbetsfonden ingår.

Servicerepris

Reprisering av program inom 30 dagar från första sändningstillfället. I regel förläggs servicerepriser inom en sjudagarsperiod från originalsändningen, ofta med dold eller öppen text-TV-textning för hörselhandikappade.

Slinga

Slinga eller programslinga utgörs av ett eller flera program som återutsänds fortlöpande utan avbrott.

Slot

Program med fast placering i en programtablå. Kan handla om dagligen återkommande sändningsplacering eller om fast sändningstid på i förväg bestämd veckodag.

Streaming video

När rörlig bild visas på en webb-sida då användaren är uppkopplad kallas det streaming video. Detta används t.ex. inom Sveriges Televisions nyhetstjänst på Internet.

Stringer

En person som kontrakteras av en nyhetsredaktion för att tillfälligt svara för nyhetsbevakning och kommentarer från ett geografiskt område eller främmande ort

Tittartidsandel

Andel av den sammanlagda genomsnittliga tiden för tittandet på TV som tillfaller ett enskilt program eller en enskild kanal/TV-företag. Tittartidsandelar för kanalerna summerar till 100 procent, och är således ett slags mått på konkurrenskraft eller marknadsandel.

Transmission

En överföring av en scenföreställning/konsert till television med upptagning direkt från ett eller flera framföranden för publik.

Transskribering

Anpassning av en scenföreställning eller liknande till televisionen, med likartad eller förändrad dekor och samma skådespelare. I bland har manuset kortats ned. Inspelning sker i studiomiljö.

Ursprungsland

I regel det land som programmet härstammar ifrån. Vid samproduktioner med flera olika intressenter inblandade har som ursprungsland räknats det land som tydligast satt sin prägel på produktionen genom talat språk, miljö eller handling.

Versionering

Anpassning av främst utländska program genom i första hand översättningstextning. Även talad versionering förekommer i form av speaker, berättare och dubbning (för barn).

Återutsändning

Reprisering av program som tidigare sänts. Avgränsning mellan servicerepris (se ovan) och återutsändning går 30 dagar efter förstasändning. I regel förflyter dock avsevärt mycket längre tid innan en återutsändning kan bli aktuell. Även återutsändningar kan servicerepriseras.

Se vidare separat bilagedokumentation med tabeller

svt

